

APSTIPRINU
Direktors A. Vilks

2023. gada 6.jūnijā

Latvijas Nacionālās bibliotēkas darbības publiskais pārskats

2022. gads

Latvijas Nacionālā bibliotēka

2023

Saturs

<u>Lietotie saīsinājumi</u>	3
<u>1. Pamatinformācija</u>	4
<u>1.1. Iestādes juridiskais statuss un darbības mandāts</u>	4
<u>1.2. Galvenie darbības virzieni, mērķi un uzdevumi</u>	4
<u>1.3. Galvenie uzdevumi 2022. gadā</u>	7
<u>2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti</u>	8
<u>2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums</u>	8
<u>2.2. ES un citu ārvalstu fondu un programmu finansēti projekti</u>	10
<u>2.3. Saņemtie ziedojumi un dāvinājumi</u>	13
<u>2.4. Galvenās aktivitātes, to mērķi un sasniegtie rezultāti</u>	14
<u>2.5. LNB zinātniskā darbība un veiktie pētījumi</u>	45
<u>3. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu</u>	48
<u>4. Pakalpojumi</u>	50
<u>4.1. Starpiestāžu pakalpojumi</u>	51
<u>4.2. Komercepakalpojumi</u>	52
<u>4.3. Publiskie pakalpojumi</u>	52
<u>4.4. Izdevējdarbība</u>	54
<u>5. Uzlabojumi institūcijas vadībā un organizācijā</u>	56
<u>6. Personāls</u>	57
<u>7. Komunikācija ar sabiedrību</u>	58
<u>8. Plānotie pasākumi 2023. gadā</u>	59

Lietotie saīsinājumi

Saīsinājums	Apraksts
AsiaRes	Baltijas Austrumāzijas pētniecības centra bibliotēka
AKML	Alfrēda Kalniņa Mūzikas lasītava
AV	Audiovizuālā lasītava
BAC	Bibliotēku attīstības centrs
BLC	Bērnu literatūras centrs
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DOM	<i>Digital Object Management System</i> (Digitālo objektu pārvaldības sistēma)
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ESF	Eiropas Sociālais fonds
Europeana	Eiropas digitālā bibliotēka
GKC	Galvenās krātuves centrs
IFLA	<i>The International Federation of Library Associations and Institutions</i> (Starptautiskā bibliotēku asociācijas un institūcijas federācija)
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģija
ISBN	<i>International Standard Book Number</i> (starptautiskais grāmatu standartnumurs)
ISMN	<i>International Standard Music Number</i> (starptautiskais noizdevumu standartnumurs)
ISSN	<i>International Standard Serial Number</i> (starptautiskais seriālizdevumu standartnumurs)
IZM	Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija
KAC	Kompetenču attīstības centrs
KD	Komunikāciju departaments
KISC	Kultūras informācijas sistēmu centrs
KM	Latvijas Republikas Kultūras ministrija
LBC	Letonikas un Baltijas centrs
LKA	Latvijas Kultūras akadēmija
LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka
LNDB	Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka
LU	Latvijas Universitāte
LU LFMI	Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts
LJZA	Latvijas Jauno zinātnieku apvienība
MARC	Machine - Readable Cataloguing (kataloga ierakstu veidošanas standarts)
NAP	Nacionālais attīstības plāns
NLC	Nozaru literatūras centrs
RDA	<i>Resource Description and Access</i> (aprakstošo metadatu standarts)
RSU	Rīgas Stradiņa universitāte
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte
SKD	Speciālo krājumu departaments
TD	Tehnoloģiju un dabaszinātņu lasītava
UDK	<i>Universal Decimal Classification</i> (bibliogrāfiskā klasifikācijas sistēma)
UIC	Uzziņu informācijas centrs
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VKKF	Valsts Kultūrkapitāla fonds
VPP	Latvijas Zinātnes padomes valsts pētījumu programma

1. Pamatinformācija

1.1. Iestādes juridiskais statuss un darbības mandāts

Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB) ir tiešās pārvaldības organizācija, kas atrodas Kultūras ministrijas (KM) pārraudzībā un darbojas saskaņā ar likumu “Par Latvijas Nacionālo bibliotēku”, 2006. gada 30. maija Ministru kabineta noteikumiem Nr.436 “Latvijas Nacionālās bibliotēkas nolikums” un citiem Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

Likums “Par Latvijas Nacionālo bibliotēku” nosaka, ka LNB ir Latvijas Republikas vispārpieejama universāla zinātniskā bibliotēka, kas kalpo visas nācijas intelektuālajai attīstībai; visu Latvijas Republikas iespieddarbu glabātāja, nacionālo bibliogrāfisko resursu veidotāja un valsts bibliotēku sistēmas attīstības centrs, Latvijas Republikas nacionālās bagātības sastāvdaļa; LNB krājumi un datubāzes ir vispārpieejami valsts īpašumi. LNB pārstāv Latviju ar bibliotēku darbu saistītajās starptautiskajās organizācijās, piedalās nozares starptautisko programmu izstrādē un īstenošanā, starpvaldību un tiešajos līgumos noteiktajā kārtībā sadarbojas ar ārvalstu bibliotēkām.

Saskaņā ar “Bibliotēku likumu” bibliotēkām, tai skaitā LNB, ir šādas funkcijas:

- Veikt pasaules kultūras mantojuma – iespieddarbu, audiovizuālo izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu – uzkrāšanu, sistematizēšanu, katalogizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu;
- Nodrošināt bibliotēkas krājumā esošās informācijas publisku pieejamību un izmantošanu un sniegt bibliotēkas pakalpojumus.

Saskaņā ar likumu „Par Latvijas Nacionālo bibliotēku” LNB ir šādas pamatfunkcijas:

- Veidot nacionālo publikāciju krājumu, nodrošināt tā izmantošanu un pastāvīgu saglabāšanu nākamajām paaudzēm;
- Veidot Latvijas attīstībai nozīmīgu ārvalstu publikāciju krājumu un nodrošināt tā izmantošanu;
- Atbildēt par nacionālās bibliogrāfijas attīstību un organizēt un veidot Latvijas bibliotēku kopkatalogu sistēmu;
- Veicināt valsts bibliotēku attīstību, to efektīvu un lietderīgu darbību, sekmēt nozares teorētisko un lietišķo attīstību;
- Veikt zinātniskās pētniecības darbu bibliotēkzinātnē, bibliogrāfijā un grāmatzinātnē.
- Īstenot kultūras mantojuma digitalizācijas procesus, attīsta nacionālā kultūras mantojuma digitālos resursus, tai skaitā veido Latvijas kultūras mantojuma digitālo bibliotēku un nodrošina tā ilglaicīgu saglabāšanu;
- LNB uztur kultūras nozares tezaura datu bāzi un nodrošina tās publisku pieejamību;
- LNB nodrošina Nacionālās enciklopēdijas grāmatas formā un elektroniskā formā internetā izveidošanu, uzturēšanu, izdošanu, publicēšanu un publiskošanu.
- LNB, uzturot un attīstot tās rīcībā esošo datu centra infrastruktūru, kā arī sadarbojoties ar citām institūcijām, var sniegt datu centra, skaitļošanas resursu nodrošināšanas, datu apstrādes, datu īstermiņa glabāšanas resursu nodrošināšanas, informācijas sistēmu izmitināšanas, kā arī datu ilgtermiņa uzglabāšanas maksas pakalpojumus valsts pārvaldes, jo īpaši zinātniski pētnieciskajām institūcijām, izglītības iestādēm un kultūras institūcijām.

Saskaņā ar “Obligāto eksemplāru likumu” LNB ir tiesības un pienākums saņemt un saglabāt visus Latvijas iespieddarbus, nekonvencionālo literatūru, elektroniskos izdevumus un tiešsaistes publikācijas.

2020.gada 20.novembrī LNB tika **akreditēta kā valsts nozīmes bibliotēka** uz nākamajiem pieciem gadiem (akreditācijas apliecības Nr.866A).

1.2. Galvenie darbības virzieni, mērķi un uzdevumi

Lai īstenotu funkcijas, kas LNB deleģētas normatīvajos aktos, un realizētu LNB misiju un vīziju, LNB īsteno darbību piecos galvenajos darbības virzienos, kas definēti LNB attīstības stratēģijā 2019. – 2023.gadam:

1. Bibliotēkas krājums digitālajā laikmetā

Mērķis: veidot un saglabāt bibliotēkas krājumu, nemainīgi saglabājot mērķi – iespējami pilnīgs, datos atspoguļots nacionālais krājums un tā praktiskā saglabāšana.

Uzdevumi:

- 1.1. vienoties par nacionālās nozīmes bibliotēkas krājuma digitālajā laikmetā robežām, atlases un saglabāšanas kritērijiem;
- 1.2. veikt fiziskā krājuma satura un organizēšanas pilnveidošanu;
- 1.3. efektīvi izmantot ERAF finansējumu un iekšējās digitalizācijas jaudas, lai publiski un Gaismas tīklā nodrošinātu pieeju LNB fiziskā krājuma digitalizētajai daļai;
- 1.4. veidot datus kā būtisku pievienoto vērtību nacionālajam krājumam, pildot nacionālās bibliogrāfijas centra lomu atbilstoši starptautiskām vadlīnijām un labajai praksei;
- 1.5. veikt rūpīgu krājuma uzglabāšanu un restaurāciju un izstrādāt nacionālās nozīmes krājuma saglabāšanas stratēģiju, lai nodrošinātu LNB unikālā krājuma ilglaicīgu saglabāšanu;
- 1.6. nodrošināt uzticamu un drošu tiešsaistes publikāciju un produkcijas datņu ilgtermiņa saglabāšanu, veidojot labas attiecības ar izdevējiem un stiprinot Latvijas izdevējdarbības pozīciju 21. gadsimta zināšanu sabiedrībā;
- 1.7. izstrādāt ārkārtas situāciju risināšanas plānu, lai kritiskās situācijās spētu atbilstoši reaģēt, un bibliotēkas krājums atrastos drošībā.

2. Bibliotēka kā izaugsmei atvērta vide

Mērķis: nodrošināt sabiedrību ne vien ar brīvu piekļuvi informācijai un pakalpojumiem, bet arī ar kvalitatīviem izglītojošajiem pasākumiem, kuri veido gudru un prasmīgu pilsonisko sabiedrību.

Uzdevumi:

- 2.1. izvērtēt nozaru krājuma, t.sk. brīvpieejas krājuma satura un krājuma izvietojuma atbilstību lasītāju vajadzībām un pieprasījumam, kā arī kontekstam – LNB atrašanos Pārdaugavā augošajā “Zināšanu jūdzē”;
- 2.2. sadarbībā ar specifiskām mērķgrupām, mērķtiecīgi un proaktīvi veidot resursus, kolekcijas un pakalpojumus, lai LNB krājuma vērtības mijiedarbībā ar lasītājiem spētu radīt jaunas zināšanas;
- 2.3. veidot sadarbību un veikt krājuma koordinēšanu ar citām akadēmiskajām bibliotēkām, lai, cik iespējams, novērstu dublēšanos, it īpaši e-resursu piedāvājumā, tādējādi nodrošinot iespējami racionālu līdzekļu izlietojumu un plaša resursu klāsta pieejamību lasītājiem;
- 2.4. turpināt aktīvi īstenot izglītojošo darbību, lai sekmētu zināšanu sabiedrības izaugsmi;
- 2.5. apzinoties lasīšanas lomu cilvēka intelektuālo spēju, iztēles un valodas attīstībā, uzturēt un veicināt rakstpratību un lasīšanas kultūru, īpaši bērnu, jauniešu vidū un latviešu diasporā;
- 2.6. strādāt, lai informācijas meklēšana Latvijas Nacionālajā digitālajā bibliotēkā un citos resursos radītu pieredzi, kas mudina tajos atgriezties;
- 2.7. analizēt lasītāju vajadzības, lai precīzāk varētu strādāt ar mērķauditorijām, attīstīt krājumu, pakalpojumus un vidi pētniecībai;

- 2.8. turpināt strādāt pie Latvijas Nacionālās enciklopēdijas, lai radītu resursu, kas satur drošticamas zināšanas un tas kļūtu par visbiežāk izmantoto latviski rakstīto izziņas avotu interneta vidē.

3. Bibliotēkas krājums kā unikāls un neaizvietoājams pētniecības resurss un tā pētniecība.

Mērķis: veidot LNB krājumu, lai atbalstītu zinātnes attīstību Latvijā, un ieņemt būtisku lomu studiju un pētniecības vidē. Attīstīt gan tradicionālos bibliotēkas pamatpakalpojumus, gan digitālos pakalpojumus pētniecības atbalstam, īpašu uzmanību veltot, digitālo humanitāro un sociālo zinātņu nozares attīstībai LNB.

Uzdevumi:

- 3.1. kopt tradīciju pētīt un aprakstīt savus krājumus un regulāri sagatavot augstas kvalitātes publikācijas, lai ikvienam būtu iespēja iepazīt Latvijas intelektuālo mantojumu;
- 3.2. nodot tālāk LNB zinātnieku un pētnieku radītās zināšanas, izdodot zinātniskos izdevumus, radot izstādes un norises, rīkojot un piedaloties nacionālās un starptautiskās konferencēs, dodot iespēju LNB krājumā esošās vērtības atklāt un iepazīt plašākai sabiedrībai;
- 3.3. mērķtiecīgi strādāt ar dažādu zinātnes nozaru pārstāvjiem, lai rosinātu ikvienas zinātnes jomas zinātnieku klātbūtni LNB un piedāvātu iespējami dziļu/jēgpilnu atbalstu pētniecībai;
- 3.4. sagatavot un piedāvāt digitālajai pētniecībai un digitālajai jaunradei LNB krājuma resursus. Sniegt atbalstu digitālu rīku izmantošanā un organizēt izglītojošus pasākumus, veidojot uz sadarbību orientētu digitālas pētniecības un jaunrades platformu;
- 3.5. nodrošināt saviem zinātniskās un profesionālās darbības rezultātiem atvērtās piekļuves principu (Open Science), lai veicinātu jaunu zināšanu rašanos un tālāku reproducēšanu;
- 3.6. aicināt cilvēkus piedalīties kopradīšanas kustībā, lai ļautu sabiedrībai iepazīt krājuma vērtības, vienlaikus sniedzot ieguldījumu resursu atspoguļojumā.

4. Kultūras pieredzes radīšana bibliotēkā

Mērķis: veidot tādas kultūras norises, kas bibliotēkas apmeklējumam rada pievienoto vērtību un ir daļa no mūžizglītības procesa.

Uzdevumi:

- 4.1. rūpēties, lai cilvēki LNB jūtas aicināti, gaidīti un novērtēti;
- 4.2. nodrošināt platformu sarunām par pārmaiņu procesiem un inovācijām zinātnē un tehnoloģijās, kuras ar savu augsto pievienoto vērtību sekmē tautsaimniecības konkurētspēju un ekonomisko attīstību;
- 4.3. veidot krājuma vērtībās balstītu daudzveidīgu un mainīgu kultūras pieredzes pakalpojumu;
- 4.4. uzrunāt un aicināt cilvēkus no diasporas, dažādām sociālajām un etniskajām grupām, veicinot sociāli un valstiski atbildīgas sabiedrības veidošanos;
- 4.5. rīkot pasākumus, kas palīdzēs sajūst, ko katram personīgi un kolektīvi nozīmē Latvija un cik nozīmīga ir LNB glabātā nacionālā krājuma daļa, lai individuālā līmenī stiprinātu sabiedrības pašapziņu;
- 4.6. veidot augstvērtīgas izstādes, kas balstās uz krājuma izpēti, lai dotu vērtīgu ieguldījumu izpratnes veidošanā par procesiem, kas veidojuši un veido Latvijas un Eiropas sabiedrību un kultūru;

- 4.7. sadarboties ar citām institūcijām kopīgu Latvijas kultūrai nozīmīgu pasākumu organizēšanā, deponējot savas krājuma vērtības, lai arvien sabiedrībā izceltu, ka visu Latvijas atmiņu institūciju krājumi veido vienotu veselumu un ir savstarpēji papildinoši.

5. Bibliotēku nozares attīstības virzītāja

Mērķis: būt par cienīgu un līdzvērtīgu partneri vadošajām Eiropas bibliotēkām, arhīviem un muzejiem, kā arī ar izglītības institūcijām, piedaloties starptautiskajās bibliotēku organizācijās un tīklos, kā arī aktīvi piedalīties lēmumu pieņemšanas procesos, kas skar bibliotēku nozares attīstību, zinātnes jautājumus un kultūras mantojumu.

Uzdevumi:

- 5.1. rūpēties, lai, izmantojot Gaismas tīklu, ikvienā Latvijas vietā būtu pieejama Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka un ikviens bibliotekārs prot rosināt vietējo kopienu šo resursu izmantošanā;
- 5.2. aptvert informācijas pārvaldības un bibliotēku darbības aspektus, fokusējoties uz jaunākajām tendencēm nozarē, adaptējot profesionālo starptautisko organizāciju vadlīnijas un ieteikumus Latvijas bibliotēku videi;
- 5.3. veicināt profesionālo tīklošanos, lai Latvijas bibliotēku, muzeju un arhīvu speciālisti ciešāk sadarbotos kopīgos projektos, dalītos resursos un pieredzē;
- 5.4. veicināt savu darbinieku pilnveidi, izaugsmi un dalību starptautiskās platformās, lai stiprinātu LNB profesionālo kapacitāti un uzturētu augstu LNB prestižu starptautiski;
- 5.5. būt atsaucīgam sadarbības partnerim institūcijām un iniciatīvām, lai kopīgi darbotos kā dinamiskas un mūsdienīgas kultūras, izglītības un zinātnes vides veidotājs;
- 5.6. izkopt tādu iekšējo darba kultūru un kvalitāti, kas nodrošinās ikviena bibliotēkas apmeklētāja, partnera un nozares speciālista sastapšanos ar izpalīdzīgu, ieinteresētu un zinošu LNB darbinieku attieksmi;
- 5.7. izvērtēt un uzlabot esošās telpiskās vides funkcionalitāti, lai iespēju robežās bibliotēkas lasītājus un apmeklētājus nodrošinātu ar ērtu un vajadzībām atbilstošu telpu;
- 5.8. izstrādāt starptautiskās sadarbības stratēģiju, lai skaidri definētu LNB sadarbības prioritātes starptautiskajai sadarbībai;
- 5.9. veiksīm kvalitātes kontroles mērījumus un salīdzinošo novērtēšanu atsevišķos bibliotēkas darba segmentos un pakalpojumos, lai panāktu iespējami efektīvāko resursu izmantojumu un augstu pakalpojumu kvalitāti.

1.3. Galvenie uzdevumi 2022. gadā

1. Krājuma satura izvērtēšana un pilnveidošana, veicinot tā izmantošanu “zināšanu jūdzes” kontekstā, nodrošinot atbalstu izglītībai, pētniecībai un profesionālai darbībai, t.sk. meklējot efektīvākās formas e-resursu abonēšanas administrēšanai un Nacionālā publikāciju repozitorija un pētniecības datu repozitorija attīstībai sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju.
2. Darbs pie LNB krājumu attīstības un piekļuves uzlabošanas, turpinot pilnveidot datu kvalitāti un zināšanu organizāciju un veicinot izpratni par nacionālajiem bibliogrāfiskajiem datiem kā unikālu un ilgtermiņa vērtību Latvijā un starptautiski.
3. LNB atvērto programmas un pielāgošanās digitālo resursu un pakalpojumu pieprasījumam, kā arī citām lasītāju paradumu izmaiņām, kas radušās pandēmijas situācijas ietekmē.
4. Pasākumu programmas “Latviešu grāmatai 500” īstenošana.

5. Jauna likumprojekta par Latvijas Nacionālo bibliotēku izstrāde, būtiski paplašinot pamatfunkciju loku, pārvērtējot LNB statusu un pārvaldību, kā arī dalība Obligāto eksemplāru piegādes likuma izstrādē.
6. LNB amatu un atlīdzības sistēmas pārskatīšana atbilstoši jaunajam Atlīdzības likumam / personāla attīstība un kapacitātes stiprināšana.
7. IKT resursa attīstība LNB / Valsts nozīmes datu centra attīstība.
8. LNB kā izglītības iestādes akreditācija.
9. Dalība bibliotēku nozares attīstībā, pārstāvot LNB un bibliotēku nozares intereses, tai skaitā, Latvijas bibliotēku informācijas sistēmas attīstības definēšanā, kā arī NAP 2021-2027 pasākumu un Eiropas struktūrfondu investīciju projektu plānošanā un gatavošanā to ieviešanai.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

LNB finansējums noteikts saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2022. gadam".

Nr.	Finansiālie radītāji	2021. gads, EUR (faktiskā izpilde)	2022. gads, EUR	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	12 295 622	12 795 064	14 125 620
1.1.	dotācijas	11 232 930	11 725 264	13 737 107
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	658 298	658 298	340 376
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	73 624	94 544	34 547
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	1 600	1 600
1.6.	transferti	-	315 358	645 219
2.	Izdevumi (kopā)	12 296 483	12 793 464	12 859 295
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	10 890 881	11 351 238	12 456 979
2.1.1.	kārtējie izdevumi	10 781 886	11 304 113	12 372 950
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	15 845	10 288	43 637
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	83 872	36 837	40 392
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 414 880	1 442 226	1 898 153

Īstenotās valsts budžeta programmas un apakšprogrammas

Nr.	Rādītāja nosaukums	Apstiprināts likumā (plānotais, EUR)	Faktiskā izpilde (EUR)
21.00.00 Kultūras mantojums			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	11841190	11 689 626
1.1.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	658298	340376
1.2.	transferti	315358	483953
1.3.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	10867534	10865297
2.	Izdevumi (kopā)	11841190	11833133
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	10679963	10681673
2.1.1.	kārtējie izdevumi	10632838	10632482
2.1.2.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	10288	10217

2.1.3.	uzturēšanas izdevumu transferti	36837	38974
2.2.	kapitālie izdevumi	1161227	1151460
22.02.00 Kultūras projekti un investīcijas – Kultūras pasākumi, sadarbības līgumi un programmas			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	134958
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	134958
2.	Izdevumi (kopā)	0	134958
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	134958
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	134958
22.05.00 Kultūras projekti un investīcijas – Valsts vienotā bibliotēku informācijas sistēma			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	112816	112816
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	112816	112816
2.	Izdevumi (kopā)	112816	112816
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	102816	112816
2.1.1.	kārtējie izdevumi	102816	112816
2.2.	kapitālie izdevumi	10000	10000
25.02.00 Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	11990
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	11990
2.	Izdevumi (kopā)	0	11990
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	11990
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	11990
26.00.00 Kultūras projekti un investīcijas – Sabiedrības saliedētības pasākumi			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	87288
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	87288
2.	Izdevumi (kopā)	0	87288
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	21737
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	21737
2.2.	kapitālie izdevumi	0	65551
27.00.00 Kultūras projekti un investīcijas – Mediju politikas īstenošana			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	5118
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	5118
2.	Izdevumi (kopā)	0	5118
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	5118
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	5118
62.07.00 – Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	744914	1131903
1.1.	transferti	0	159419
1.2.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	744914	972484
2.	Izdevumi (kopā)	744914	1131903
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	473915	460761
2.1.1.	kārtējie izdevumi	473915	460761
2.2.	kapitālie izdevumi	270999	671142
70.15.00 – Eiropas Savienības programmas Erasmus+ projektu īstenošanas nodrošināšana			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	21078	21007
1.1.	ārvalstu finanšu palīdzība	21078	19160
1.2.	transferti	0	1847
2.	Izdevumi (kopā)	21078	81670
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	21078	81670
2.1.1.	kārtējie izdevumi	21078	49826
2.1.2.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	30752

2.1.3.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	1092
71.06.00 – Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentu un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu un pasākumu īstenošana			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	36071
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	36071
2.	Izdevumi (kopā)	0	36071
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	36071
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	36071
73.06.00 – Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	73466	15387
1.1.	ārvalstu finanšu palīdzība	73466	15387
2.	Izdevumi (kopā)	73466	42329
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	73466	42329
2.1.1.	kārtējie izdevumi	73466	39335
2.1.2.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	2668
2.1.3.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	326
Ziedojumi un dāvinājumi			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1600	1600
1.1.	Juridisko personu ziedojumi un dāvinājumi naudā	1500	1500
1.2.	Fizisko personu ziedojumi un dāvinājumi naudā	100	100
2.	Izdevumi (kopā)	0	0
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	0
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	0
99.00.00 – Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	877856
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	877856
2.	Izdevumi (kopā)	0	877856
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	877856
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	877856

2.2. ES un citu ārvalstu fondu un programmu finansēti projekti

2022. gadā LNB turpināja realizēt un uzsāka sekojošus ES struktūrfondu un programmu un citu ārvalstu fondu un programmu finansētus projektus:

Finansētājs/ Projekta nosaukums	Mērķis	Realizēšanas laiks	Pārskata periodā sasniegtie rezultāti	Kopējā piešķirtā summa/Uz gadu attiecināmā summa (EUR)
Nordplus Horizontal/ Vairāk par vienkāršu informācijas meklēšanu: digitālo prasmju veicināšana bibliotēku un pētnieku kopienās		06.2019.- 12.2021.	Veikts projekta noslēgums, atskaišu un pārskatu saskaņošana un finansējuma gala maksājuma pārskaitījumi projekta partnerinstitūcijām.	38 720 EUR/ 2 994 EUR

Nordic-Baltic Mobility programme/ Profesionāla zināšanu un pieredzes apmaiņa izstāžu un norišu organizēšanā	Profesionāla zināšanu un pieredzes apmaiņa izstāžu un norišu organizēšanā	13.09.2022.- 23.09.2023.	Īstenoti 2 braucieni uz Dānijas Nacionālo bibliotēku, Zviedrijas Nacionālo bibliotēku, Dānijas Nacionālo galeriju, H.K. Andersena muzeju, Zviedrijas laikmetīgās mākslas muzeju u.c. kultūras institūcijām pieredzes apmaiņai izstāžu organizēšanā, plānošanā un krājuma interpretācijā, kā arī norišu organizēšanā un komunikācijā ar auditoriju.	7118.95 EUR
Nordic/ Profesionāla zināšanu un pieredzes apmaiņa ilgtspējīgai digitālā kultūras mantojuma attīstībai un transformācijai	Profesionāla zināšanu un pieredzes apmaiņa ilgtspējīgai digitālā kultūras mantojuma attīstībai un transformācijai	25.- 28.04.2022. 06.- 09.06.2022. 16.- 18.05.2022.	Īstenoti 3 braucieni uz Dānijas Nacionālo bibliotēku, Zviedrijas Nacionālo bibliotēku, Upsalas Universitātes bibliotēku, Somijas Nacionālo bibliotēku, Helsinku Universitātes bibliotēku pieredzes apmaiņai un sadarbības veidošanai digitālās transformācijas ieviešanai digitālā kultūras mantojuma pārvaldības, ilgtermiņa saglabāšanas un pieejamības procesos, t.sk. digitāli radīto materiālu komplektēšanā, digitālo humanitāro zinātņu pētniecības infrastruktūras un pakalpojumu izveidē, e-resursu administrēšanā nacionālā līmenī un atvērtās zinātnes atbalstā.	13 098 EUR
Erasmus+/ Galveno pilsonisko kompetenču uzlabošana "pēcpatiesības laikmetam": ziņu pratība un kritiskā domāšana”	Projekta mērķis izstrādāt medijpratības mācību kursu un tiešsaistes platformu par ziņu pratību	01.10.2020. - 30.09.2022.	<p>2022. gadā no 28.februāra līdz 3.martam Turcijā, Ankarā norisinājās otrā transnacionālā tikšanās ar projekta partneriem.</p> <p>2022. gadā no 4.aprīļa līdz 8.aprīlim Slovēnijā, Žalecā norisinājās pasniedzēju mācības ziņu pratībā.</p> <p>2022. gadā no 8. līdz 9.jūnijam Latvijā, Rīga norisinājās trešā transnacionālā tikšanās ar projekta partneriem.</p> <p>Norisinājās darbs pie Turcijas kolēģu sagatavotā mācību materiāla par ziņu pratību tulkošanas latviešu valodā.</p> <p>2022. gada 30.maijā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tika organizēta nodarbība pieaugušajiem "Uzticamas informācijas atpazīšana", kuras sagatavošanai tika izmantots un prezentēts projekta ietvaros tapušie mācību materiāli par ziņu pratību.</p> <p>2022. gada 21. septembrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tika prezentēta projekta ietvaros izveidotā ziņu pratības mācību kursa platforma https://newslitproject.net/.</p> <p>Pasākuma ietvaros tika nodrošināta grafologes, neiropsiholoģes un kriminālp psiholoģes Anitas Milleres lekcija "Kritiskā domāšana propagandas apstākļos".</p>	115 588 eiro (kopējā summa visam projektā iesaistītajām dalībvalstīm) . 2022. gadam piešķirtais finansējums LNB 13 053 EUR.

ERASMUS+ finansējums stratēģisko partnerību projektiem/ Medical Information Literacy	Izstrādāt inovatīvu, starptautisku profesionālās pilnveides izglītības programmu bibliotekāriem, balstoties uz andragoģijas principiem, izstrādāt metodiskos materiālus (e-grāmata, kura ir domāta pasniedzējiem), un mācību materiālus.	2019.gada oktobris-2022.gada maijs	Izstrādāta e-vides lietošanas instrukcija. Notikusi projekta noslēguma tiešsaistes konference. Sagatavota projekta noslēgumam nepieciešamā dokumentācija.	26269,81 EUR/1964 EUR
ERASMUS+ mobilitātes programma/ Andragoģija kā izaicinājums bibliotekāram	Pieaugušo izglītotāju kompetenču pilnveide andragoģijas jomā; mācību metožu un paņēmieni apgūšana andragoģijā; zināšanu un prasmju apgūšana par mācību procesa organizēšanu pieaugušajiem.	2020. gada septembris – 2022. gada jūnijs	6 LNB darbinieki devušies plānotajā mācību mobilitātē uz Barselonu.	13828,00 EUR/ 13 828 EUR
European Neighbourhood Instrument component 3 of EU4 Dialog programma/ EU4Dialogue: mazināt plaisas ar kultūras un izglītības palīdzību	Uzlabot ES kā dialoga veicinātāja atpazīstamību konfliktu reģionos, veicinot konfliktu skarto reģionu iedzīvotāju iesaisti izglītības un kultūras aktivitātēs.	07.05.2021.-06.05.2025.	Izstrādāts vajadzību izpētes ziņojums (noslēgtā līguma ar Latvijas Platformu attīstības sadarbībai (LAPAS) ietvaros). Noorganizēts apmācību seminārs projekta komandai un potenciālajiem mentoriem. Īstenota prakse 2 bibliotēku speciālistēm no Moldovas (31.10.2022.-25.11.2022.).	243 011 EUR (+24 960 EUR LNB līdzfinansējums) / 25 928.60 EUR
EEZ FI un Norvēģijas FI 2014.– 2021. gada perioda projekta “Divpusējā s sadarbības fonds 2018.– 2025. gadam” stratēģiskā iniciatīva/ "Sabiedrības noturības veidošana, izmantojot pārbaudītus	Semināri ar Norvēģu lielā leksikona (<i>Store norske leksikon</i> , SNL) un Latvijas Nacionālās enciklopēdijas (NE) redakciju dalību, vadlīniju izstrāde par tiešsaistes enciklopēdijas metodoloģiju, enciklopēdiju satura paplašināšanu un redakcionālās/da	27.08.2020.–31.12.2022. (paredzētais, faktiskais – 06.12.2022.)	2022. gadā tika īstenoti divi projektā paredzētie semināri Oslo (Norvēģijā) un Rīgā ar NE un SNL redakcijas darbinieku dalību, tika izstrādātas vadlīnijas, kas izrietēja no šiem diviem semināriem, latviešu un angļu valodā. Enciklopēdijas saturs tika papildināts ar rakstiem (šķirkļiem) un ilustrācijām.	52 801,20 EUR / 36 070,91 EUR

zināšanu avotus: Latvijas-Norvēģijas enciklopēdijas pieeja"	rba platformas uzlabošanu, NE satura paplašināšana ar jauniem šķirkļiem (rakstiem) un ilustrācijām			
ERAF/ Kultūras mantojuma satura digitalizācija (2.kārta)	Nodrošināt plašāku Latvijas kultūras mantojuma pieejamību sabiedrībai digitālajā vidē un ilgtspējīgu tā saglabāšanu, īstenojot kultūras mantojuma digitalizāciju un attīstot centralizētu atvērto informācijas sistēmu platformu, tādejādi turpinot 1.kārtā uzsākto.	16.09.2019. - 15.12.2022.	Izstrādātas sistēmas DOM un ATS, vienotā resursu izplatīšanas IS, Karšu digitālā kolekcija, digitālā kolekcija "Industriālais mantojums", veiktas sistēmu integrācijas un datu kvalitātes uzlabojumi, un līdz ar to pabeigta Digitālā kultūras mantojuma platformas 2.kārtas ieviešana. Pabeigtas visas digitalizācijas darbības, veiktas atlikušās datu glabāšanas infrastruktūras iegādes. Sagatavoti 3 izpētes ziņījumi, atjaunotas un papildinātas Digitalizācijas vadlīnijas. Pabeigta projekta darbību īstenošana.	4 076 591.69 EUR/ 972 484 EUR
Erasmus+/ The Future of Cultural Heritage in Modern Europe (Kultūras mantojuma nākotne modernā Eiropā)	Projekta centrā ir kultūras mantojuma koncepts, tā mērķi ietver inovatīvas zinātniskas un pedagogiskas metodoloģijas izstrādi par šī koncepta dinamiku ar īpašu uzsvāri uz kultūras mantojuma literārajiem avotiem – manuskriptiem un seniespiedumiem.	01.09.2019. – 31.08.2022.	Izveidota izstāde "Modināšana. Stāsts par hernhūtiešiem", sagatavota virtuālā izstāde "Hernhūtiešu rokraksti", uzņemts praktikants no Potsdamas Universitātes.	20 391 EUR/ 9802 EUR

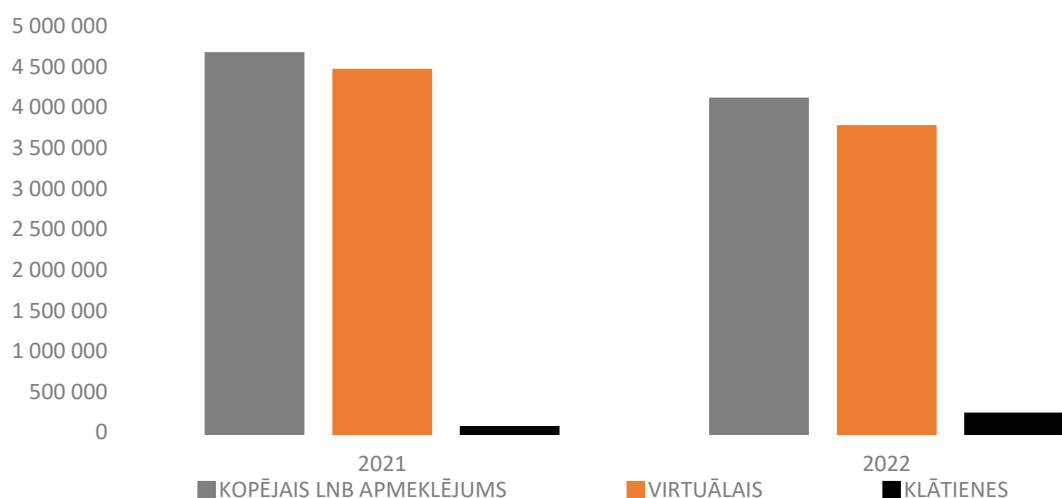
2.3. Saņemtie ziedojumi un dāvinājumi

Ziedotājs	Ziedotā/dāvinājuma summa	Ziedojuma/dāvinājuma mērķis
PRIVĀTPERSONU ZIEDOJUMI		
Nezināms	100.00	Nav zināms

JURIDISKO PERSONU ZIEDOJUMI		
Polijas Republikas vēstniecība Rīgā	1500	Nacionālās enciklopēdijas šķirķļu sagatavošanai un ilustrēšanai.

2.4. Galvenās aktivitātes, to mērķi un sasniegtie rezultāti

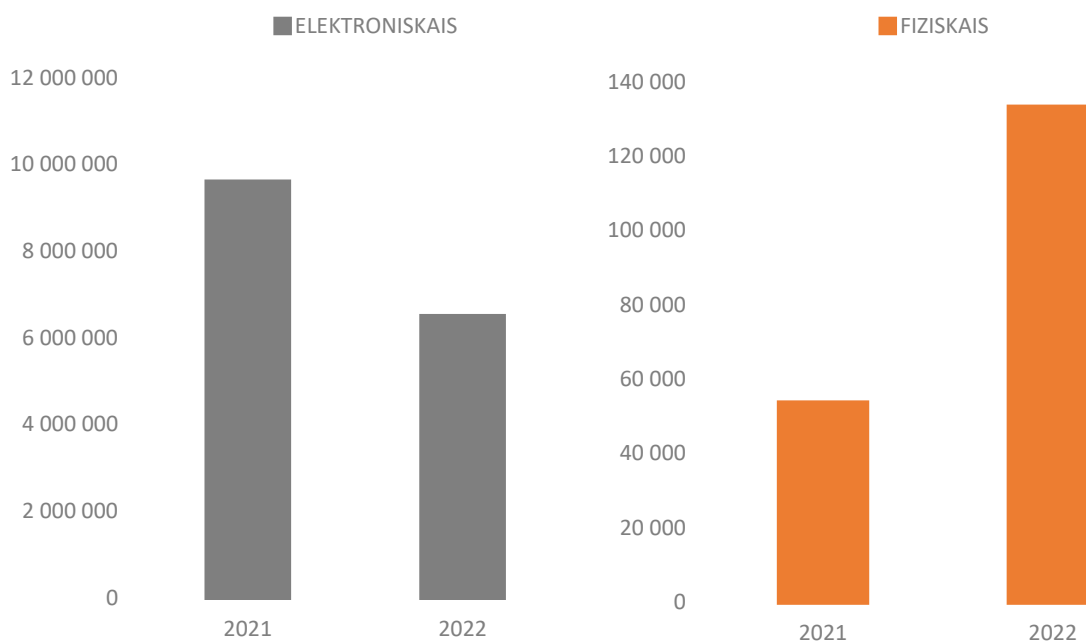
2022. gads, pandēmijas perioda noslēguma fāzes, pēc tam sekojošās kara Ukrainā izraisītās energokrīzes dēļ, bijis izaicinājumiem pilns. Septembrī neizdevās atsākt plānoto lasītāju apkalpošanu pilnā darba laikā un atvērt bibliotēku arī svētdienās. Tomēr, neskatoties uz visiem ierobežojumiem, lasītāji sāka atgriezties, un pieauga arī fiziskā krājuma izsniegums, salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem. Pagaidām izdevies sasniegt ap 50 % no 2019. gada lasītāju apmeklējuma un fiziskā krājuma izsnieguma rādītājiem. 2022. gada 7. decembrī **LNB tika sagaidīts 2 miljonais apmeklētājs** kopš Gaismas pils atklāšanas 2014. gada 29. augustā.

Attēlā LNB apmeklējums 2021. un 2022. gadā

Turpinājās atvēršanās programmas pasākumi, lai veicinātu lasītāju un apmeklētāju klātienē atgriešanos bibliotēkā, uzlabotu darba vidi un dažādētu piedāvājumu klāstu. Gada sākumā tika **ieviests bibliomāts** kā bezkontakta izsnieguma pakalpojums Personālā abonementa un starpbibliotēku abonementa saņēmējiem.

Salīdzinājumā ar 2021. gadu fiziskā krājuma izsniegums 2022. gadā ir pieaudzis vairāk par pusi, gandrīz trīskāršojies. Tomēr samazinājies elektroniskā krājuma izsniegums, kas 2022. gadā sasniedza 6 485 968.

Attēlā LNB izsniegums 2021. un 2022. gadā

LNB krājumā, noslēdzot 2022. gadu, ir **4 361 308** fiziskās vienības. LNB tradicionālo izdevumu krājums papildināts ar **55 939** eksemplāriem (2021. gadā: 61 626). Savukārt elektronisko izdevumu (tiešsaistē) krājums papildināts ar **2 589** eksemplāriem, 2022. gada beigās sasniedzot LNB krājumā 27 063 elektronisko dokumentu vienības. Tāpat kā 2021. gadā, arī 2022. gadā lielāko daļu no uzskaitītajiem izdevumiem, neskaitot no jauna iekļautos eksemplārus, pēc to komplektēšanas avota veido dāvinājumi (21 500), tālāk seko obligātie eksemplāri (11 176), pirkumi (6 017), starptautiskā literatūras apmaiņa (293).

Kultūras mantojuma nozares digitalizācijas jomā noslēgta **ERAF projekta “Kultūras mantojuma satura digitalizācija” (2.kārta) (turpmāk – ERAF projekts)** īstenošana:

- Digitālā kultūras mantojuma platforma ieviesta projektā plānotajā apjomā, īstenots digitālā kultūras mantojuma vienotā izplatīšanas risinājuma *re-brandings*, (jaunās [Latvijas Digitālās bibliotēkas](#) atklāšanas kampaņa plānota 2023. gada septembrī);
- atklāta digitālā kolekcija [“Industriālais mantojums”](#) un digitālā kolekcija [“Kartes”](#), [Grāmatu](#) un [Periodikas](#) portāliem veikta dizaina atjaunošana, lietotāju iespēju atjauninājumi un veikta sistēmu integrācija Digitālā kultūras mantojuma platformā (atklāšana 2023. gada februārī);
- ieviesta vienota kultūras mantojuma atsauces datu zināšanu organizēšanas sistēma un tehnoloģiskais risinājums;
- veikti pētījumi un atjaunotas Digitalizācijas vadlīnijas.

LNB datu veidotāji kopumā 2022. gadā izveidojuši 32 310 (2021. gadā - 33 527; 2020. gadā - 29 451, 2019. gadā – 20 653) jaunus ierakstus, kas pārējām valsts nozīmes zinātnisko bibliotēku kopkatalogā iekļautajām bibliotēkām dod iespēju pievienoties ar saviem eksemplāriem. 2022. gada 31. decembrī kopkatalogā bija 1 070 116 (2021. gadā - 1 027 581) ieraksti, no kuriem 623 865 ieraksti (58,3 %) veidoti LNB. LNB veidotie autoritatīvie dati ir donordatu kopa citām datu kopām, citām sistēmām, visu tipu Latvijas bibliotēkām un kultūras mantojuma institūcijām (vienotā kultūras mantojuma platforma), kā arī starptautiskajai sadarbībai (VIAF, Wikidata, Europeana u.c.). Ar jaunām datu kopām papildināts LNB atvērto datu portāls (<http://dati.lnb.lv>), kurā 2022. gada

beigās publicētas septiņas datu kopas, t.sk. ontoloģiju serviss, izdevējdarbības datu kopa (1991 - 2021) kā neapstrādāti dati, kolekcijas RunA atvērto saistīto datu kopa RDF/XML un Turtle RDF formātā, nacionālās bibliogrāfijas datu kopa (2016 - 2021) MARC/XML un BIBFRAME/RDF formātā, RDA terminu kopa ar saiti uz RDA Registry (5000 termini latviešu valodā), darbu autoritatīvie dati (2019 - 2022) MARC/JSON un BIBFRAME/RDF formātā un Latvijas izdevēju autoritatīvo datu kopa MARC/JSON un BIBFRAME/RDF formātā.

Nacionālās enciklopēdijas redakcija 2022. gadā turpināja strādāt satura izveidošanā (jaunu šķirklju un ilustrāciju publicēšana), esošā satura atjaunināšanā un pilnveidošanā. Publicēti apmēram 700 jauni šķirklji un apmēram 2 200 ilustrāciju vienības. Gada griezumā vērojama stabilitāte unikālo lietotāju un lapu skatījumu skaitā (2022. gadā attiecīgi 1 092 365 lietotāji un nepilni 2,5 miljoni lapu skatījumu). Redakcija 2022. gadā pabeidza īstenot Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.–2021. gada perioda projekta “Divpusējās sadarbības fonds 2018.–2025. gadam” finansētu projektu “Sabiedrības noturības veidošana, izmantojot pārbaudītus zināšanu avotus: Latvijas un Norvēģijas enciklopēdiju pieredze”. Projekta ietvaros redakcija piedalījās un organizēja apmācību seminārus Siguldā un Oslo. No 2022. gada Nacionālā enciklopēdija ir *European and North American Encyclopedic Network* dalībniece.

Zinātniskās darbības ietvaros LNB 2022. gadā turpināja pētniecisko darbību, gatavojoties “**Latviešu grāmatai 500**” programmai – noritēja pētnieciskais darbs, sagatavojot monogrāfijas par ar grāmatniecību saistītiem jautājumiem un personībām, veicot nepieciešamo pētniecību izstāžu un zinātnisko konferenču organizēšanā. Notikuma cikla ietvaros izstādi “Modināšana. Stāsts par hernhūtiešiem” atklāja Valsts prezidents Egils Levits un Kultūras ministrs Nauris Puntulis. No KM 2022. gadā tika saņemts mērķfinansējums Latviešu grāmatai 500 programmas īstenošanai 135 000 EUR apmērā. Izveidota cikla “Latviešu grāmatai 500” mājas lapa, kas nepārtraukti tiek papildināta ar cikla aktualitātēm. Uzsākts īstenot zinātnes komunikācijas pasākumu ciklu – radio raidījums “Grāmatai pa pēdām”.

LNB organizēja **Latvijas bibliotēku novadpētniecības konferenci** "Kultūras mantojuma un novadpētniecības nozīme kopienu veidošanā digitālajā laikmetā" un Digitālā mantojuma dienu Siguldā, par ko saņēma atbalvojumu kā "Gada notikums Latvijas bibliotēkās 2022". Uzsākts darbs ar reģionu bibliotēkām novadpētniecības digitālo kolekciju veidošanai, saglabāšanai Digitālo objektu pārvaldības sistēma (turpmāk – DOM) un pieejamībai Latvijas Digitālajā bibliotēkā.

2022.gada LNB tiek turpināta tradīcija atcereties **Barikāžu notikumus**. 12. janvārī norisinājās “Saruna pie melnajām klavierēm”, kas vienlaikus bija arī 2021. gadā LNB notikušās konferences "X stunda. Barikādēm 30" izdevuma publiska atvēršana, kura satura un dizaina autori pārstāv LNB.

LNB veidotā **izstāde “B kā baroks”** saņēma Latvijas Radošās izcilības festivāla “Adwards” augstāko atbalvojumu kategorijā “Telpas un pieredzes dizains”. Pēc uzvaras nacionālajā konkursā izstāde tika izvirzīta Eiropas radošās izcilības festivālam ADC*E, kur tā saņēma sudraba godalgu telpas dizaina kategorijā. Izstādes ietvaros tika sagatavoti trīs raidieraksti un izdots katalogs, sniedzot iespēju padziļināti izzināt izstādē apskatītās tēmas.

LNB norisinājās 44. starptautiskā **konference “ELAG 2022”**, kas ir Eiropā vadošais notikums par informācijas tehnoloģiju pielietošanu bibliotēkās un citās kultūras mantojuma institūcijās. Konferencē piedalījās pārstāvji no 14 Eiropas valstu 32 institūcijām (kopā 68 dalībnieki).

LNB pētnieki saņēma **Baltijas Asamblejas balvu zinātnē** par kolektīvo monogrāfiju “Rīgas jezuītu kolēģijas grāmatu krājuma (1583-1621) katalogs. Krājuma vēsture un rekonstrukcija”.

Tika ieviests **LNB digitālā gida pakalpojums**, kuram veikti vairāki saturs un tehnoloģiski uzlabojumi. Lai nodrošinātu ekskursijas Ukrainas iedzīvotājiem, kuri no kara raduši patvērumu Latvijā, LNB digitālā gida saturs tika tulkots arī ukraiņu valodā.

2022. gadā LNB sniedza nozīmīgu atbalstu Latvijas bibliotēku kopienai, kvalitatīvi apgūstot apjomīgu valsts finansējums 200 000 EUR apmērā. Realizēta **grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām**: iegādātas 408 nosaukumu grāmatas 18 591 eksemplāros no 39 Latvijas izdevējiem.

Īstenota LNB kā **izglītības iestādes un tās programmu akreditācija un vadītāja vērtēšana**, iegūta akreditācija nākamajiem 6 gadiem. Uzsākta modulārās profesionālās tālākizglītības programmas “Bibliotēku, informācijas un arhīvu zinības” (960h) īstenošana. Izveidota, licencēta un akreditēta 160h profesionālās pilnveides izglītības programma “Bibliotēku zinību pamati”. Izstrādāts nozarē unikāls materiāls – mācību līdzeklis “Bibliotēku zinības”. Izstrādāta jauna **LNB Izglītojošās darbības stratēģija**.

Turpināts iesāktais darbs **medijpratības jomā**, darbojoties ar četrām primārajām auditorijām: bibliotekāriem, pedagogiem, jauniešiem un senioriem. KM medijpratības programmas gaitā īstenotas jaunas sadarbības ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Latvijas Senioru kopienu apvienību, Zviedrijas vēstniecību, IREX un Valsts kanceleju.

Lasīšanas veicināšanas programmai „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” 2022.gadā tika piesaistīts līdz šim lielākais finansējums – 237 288 eiro. No tiem KM piešķīra finansējumu 87 288 eiro divās valsts budžeta apakšprogrammās “Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana” un “Diasporas pasākumu īstenošana”, bet KM prioritāro pasākumu papildfinansējuma ietvaros – 150 000 eiro. 2022. gadā programma tika izplatīta skolu un publisko bibliotēku tīklā – pavisam iesaistījās 852 institūcijas (2021. gadā – 858), tostarp – 67 latviešu diasporas centri 29 valstīs (2021. gadā – 71 centrs 30 valstīs) – Eiropā, Austrālijā, Amerikā un Āfrikā. Jau trešo gadu tika turpināts darbs pie metodiskā materiāla un darba lapām par visām kolekcijas grāmatām “Lasi! Atbalsti! Iesaisties!”, kas publicēts LNB mājas lapā un ievietots Skola 2030 Mācību resursu krātuvē, palīdzot sasniegt daudzus mācību rezultātus, kas noteikti Pirmsskolas izglītības vadlīnijās un Izglītības standartā. 50 000 eiro tika apgūti “Grāmatu starta” programmas attīstībai.

Veiksmīgi noslēgta projektu “**Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai**”/CARD (Nr. VPP-KM-LKRVA-2020/1-0003), Valsts pētījumu programmas (turpmāk – VPP) “Humanitāro zinātņu digitālie resursi” projekts “**Humanitāro zinātņu digitālie resursi: integrācija un attīstība**” (Nr. VPPIZM-DH-2020/10001) Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekta (turpmāk – FLPP) “**Latvijas atmiņas institūciju dati digitālajā telpā: vienojot kultūras mantojumu**” (Nr. Izp-2019/1-0365) īstenošana, kā arī pabeigts VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projekts “**Dokumentārā mantojuma izpētes nozīme, veidojot sinerģijas starp pētniecību un sabiedrību**” (VPPIZM-2018/1-0022). Veiksmīgi īstenots **Austrumpartnerības sadarbības projekts ar Moldovas bibliotēkāju biedrību**, Vidzemes augstskolu biedrības LAPAS vadībā, apgūstot Ārlietu ministrijas piešķirto finansējumu.

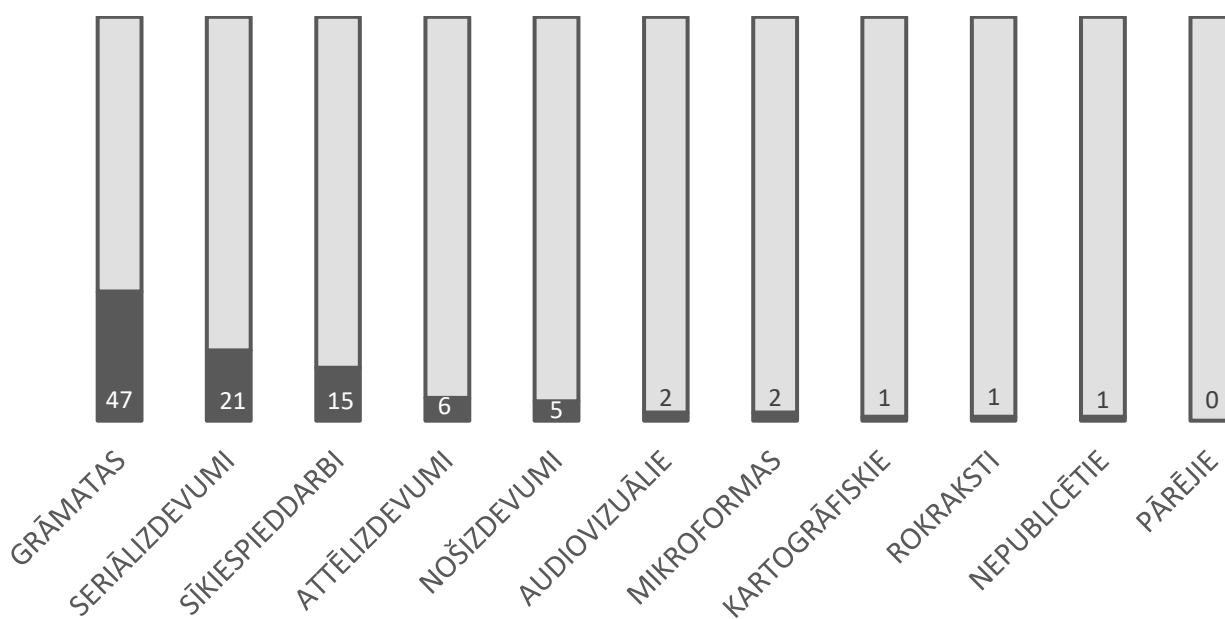
LNB darbības galvenie rādītāji:

Apmeklējums un izsniegums	2021.gads	2022. gads
Apmeklējums (kopā)	4 492 044	4 092 298
- t.sk. klātienē apmeklējums	46 928	211 755
- t.sk. virtuālais apmeklējums	4 445 116	3 752 689
Kopējais fiziskais izsniegums	53 573	133 241
Kopējais elektroniskā krājuma izsniegums	9 591 731	6 485 968
-t.sk. tiešsaistes abonētās datu bāzes (atvērtie pilnie teksti) ¹	207 747	178 358
-t.sk. LNB Digitālo kolekciju izsniegumu kopskaits (lapu skatījums)	9 202 228	6 172 649
-t.sk. LNB tiešsaistē pieejamo ierakstu izsniegums (skatījumu skaits)	181 756	134 961
Kopējais LNB lasītāju skaits	162 276	169 455
- t.sk. pirmo reizi reģistrēti klātienē lasītāji (skaits gadā)	2 396	7 287
Krājums	2021.gads	2022. gads
Dokumentu (fizisko vienību) kopskaits	4 329 230	4 361 308
Jaunieguvumi (skaits gadā, krājumā uzskaitītās vienības)	61 626	50 765
Elektronisko dokumentu (vienību) kopskaits	24 474	75 367
Pakalpojumi	2021.gads	2022. gads
Uzziņas un konsultācijas	19 358	25 087
Tiešsaistes pakalpojumu izmantošana	44 300	48 503
Vispārīgo un specializēto lasītāju apmācību dalībnieki	986	1 683
Tiešsaistes pakalpojumu izmantošana	44 300	48 503
Iekšzemes starpbibliotēku abonements (SBA)	2938	1 482
Starptautiskais starpbibliotēku abonements (SSBA)	89	126
Specializēto audiovizuālo datorprogrammu izmantošana	178	211
Darbinieki	343	351
- no tiem bibliotekārie darbinieki	193	226
- no tiem zinātņu doktori	12	11

1. darbības virziens: Bibliotēkas krājums digitālajā laikmetā

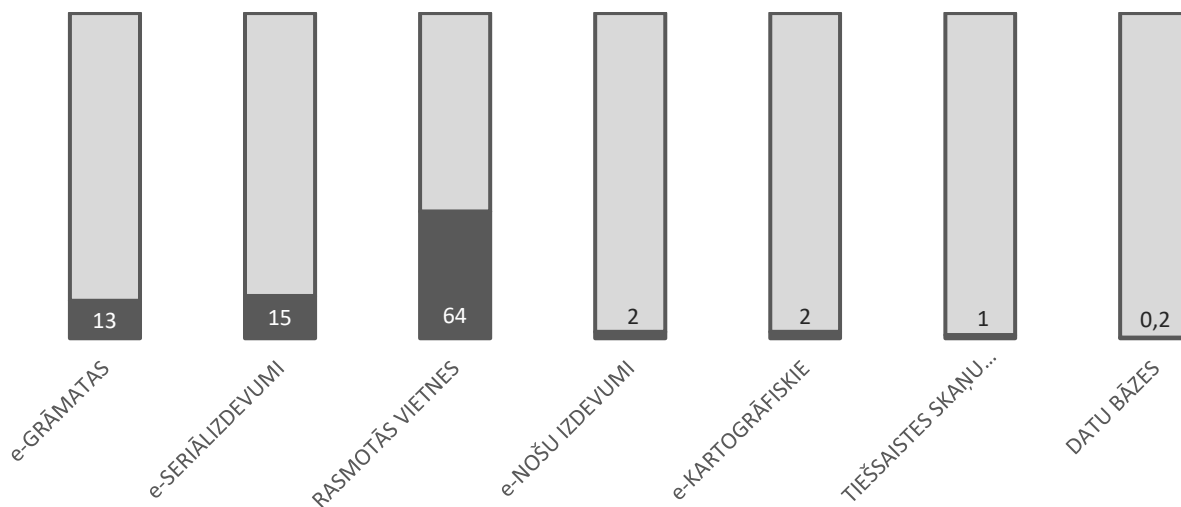
2022. gadā LNB **tradicionālo izdevumu krājumā** uzskaitītas bibliotekārās vienības **55 939** (2021. gadā: 61 626). Visvairāk krājums papildināts ar grāmatām (19 324) un seriālizdevumiem (16 609). LNB 2022. gadā saņēmusi 41 080 tradicionālo izdevumu **obligāto eksemplāru vienības** par summu EUR 225 639. Savukārt, citām Latvijas bibliotēkām (obligātā eksemplāra saņēmējām) nosūtījusi 24 099 vienības par summu EUR 144 031.

¹ Ietver arī ārzemju e-grāmatu izsniegumu.

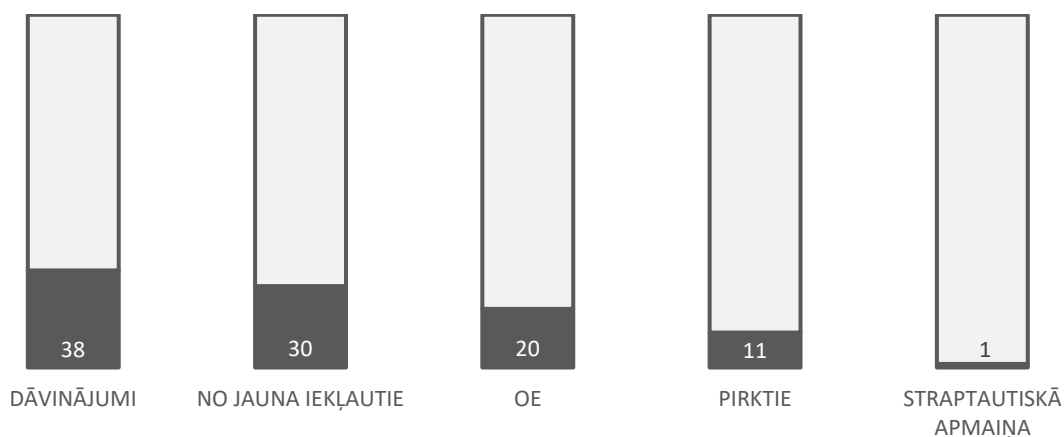
Attēlā LNB tradicionālā krājuma papildināšana (%) 2022.gadā

2022. gadā LNB krājumā uzskaitīti 2 212 **e-obligātie eksemplāri** (2020. gadā: 3 144): visvairāk uzskaitīti e-seriālizdevumi (897), aktīvi turpinot komplektēt e-laikrakstus un e-žurnālus (1 gada komplekts – 1 bibliotekārā vienība), e-grāmatas (824).

Attēlā 2022.gadā LNB krājumā uzskaitītie e-obligātie eksemplāri (%)

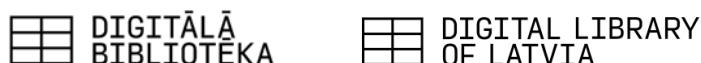
Tāpat kā 2021. gadā, arī 2022. gadā lielāko daļu no uzskaitītajiem izdevumiem, neskaitot no jauna iekļautos eksemplārus (16 953), pēc to komplektēšanas avota veido dāvinājumi (21 500), tālāk seko obligātie eksemplāri (11 176), pirkumi (6 017) un starptautiskā literatūras apmaiņa (293).

Attēlā LNB tradicionālā krājuma papildinājumi 2022.gadā pēc komplektēšanas avota (%)

Visa gada garumā veikts organizatorisks un praktisks darbs vairāku, lielāku dāvinājumu kolekciju saņemšanai, to izvērtēšanai un nodošanai tālākai apstrādei. Lielākās 2022.gadā saņemtās kolekcijas ir: Arņa Ķekša (1923-2005, literārais pseidonīms Metimne), rakstnieka un sabiedriskā darbinieka, bibliotēka un personīgā arhīva materiāli – ap 1000 vienību (Kanāda); ap 200 grāmatu no mākslinieka un pedagoga Jura K. Ubāna (1938-2021) personīgās bibliotēkas (ASV); Latvijas Arhitektu savienības bibliotēka (ap 6000 vienību); trimdas materiālu kolekcija no Zviedrijas Nacionālās bibliotēkas (vairāk kā 1400 vienību), kā arī grāmatas no diplomātes, vēstnieces Francijā, Spānijā un Portugālē Ainas Nagobads-Ābolas (1920–2021) bibliotēkas un materiāli no žurnālista, rakstnieka un tulkotāja Franka Gordona bibliotēkas un personīgā arhīva (vairāk sk. <https://www.lnb.lv/pateiciba-par-davinajumiem-lnb-krajumam-2022-gada/>).

Pabeigts darbs pie vienotās digitālā kultūras mantojuma izplatīšanas vietnes zīmola un vizuālās identitātes. Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka (digitalabiblioteka.lv) iegūst nosaukumu Latvijas Digitālā bibliotēka un šādu logo:

Attēlā Latvijas Digitālās bibliotēkas logo

Latvijas **kultūras mantojuma digitalizācijas** ietvaros turpināta teksta, skaņas un video masveida digitalizācija. ERAF projektā kopumā digitalizēta LNB krājumā esošā periodika - 350 000 lpp., grāmatas - 200 000 lpp. un notis - 76 000 lpp. Sadarbībā ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi digitalizētas kultūras pieminekļu lietas - 150 000 lpp, bet sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru, muzeju teksta dokumenti - 200 000 lpp. Pabeigta skaņas un video materiālu digitalizācija. No LNB krājuma kopumā digitalizēti video ieraksti (VHS un Super VHS kasetes) 55 000 minūšu apjomā, kā arī skaņu ieraksti (audiokasetes) - 66 000 minūšu apjomā. Digitalizētie materiāli ievietoti DOM sistēmā, kur tiem veikta kvalitātes kontrole un metadatu papildināšana. Atrisinot autortiesību jautājumus, tiek plānota atsevišķu digitalizēto ierakstu apakškolekciju (piemēram, raidījumu “Labvakar” vai “TV Anniņa” ierakstu) publiskošana Digitālās bibliotēkas platformā.

ERAF projekta ietvaros ir veikts izpētes darbs un izstrādāti šādi kompetenču dokumenti: (1) Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasību piemērošana attiecībā uz digitalizētajiem kultūras mantojuma materiāliem izpētes ziņojums, (2) Sociālo mediju satura un elektronisko vēstuļu saziņas

arhivēšanas, ilgtermiņa saglabāšanas un piekļuves nodrošināšanas iespēju izpētes ziņojums, (3) Digitalizācijas vadlīnijas (atjaunotas un papildinātas ar autortiesību jautājumiem un iepriekš minēto divu pētījumu rezultātiem), (4) Digitālā mantojuma procesu izvērtējums.

Sagatavotas **Digitalizācijas rekomendācijas**, kurās apkopoti galvenie jautājumi, ar kuriem saskarsies ikviens kultūras satura digitalizācijas projekta uzsācējs. Rekomendācijas pieejamas [tiešsaistē](#).

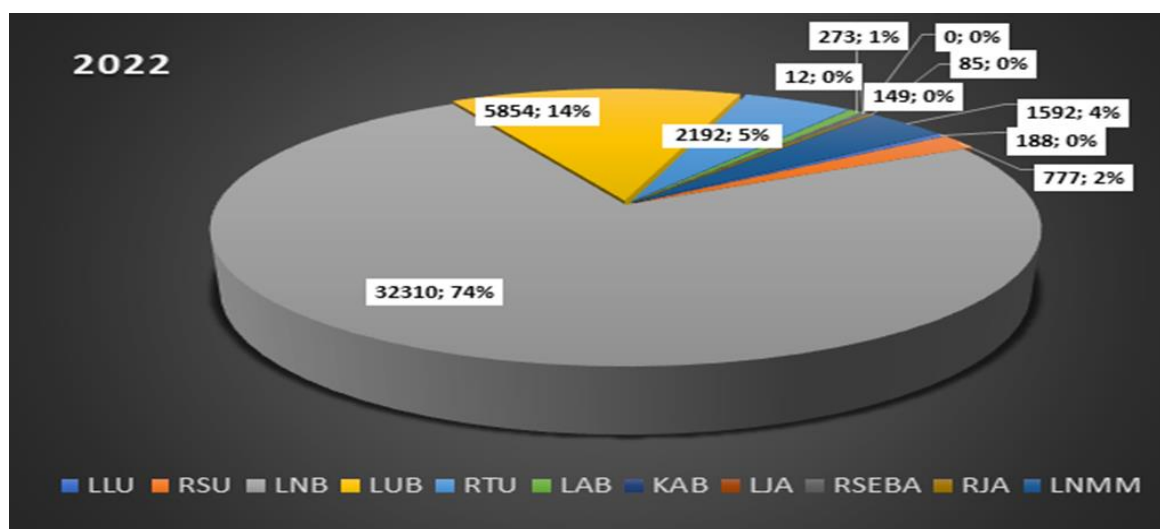
Turpināts līgums ar autortiesību pārvaldības aģentūru AKKA/LAA un nodrošināta brīvpiekļuve Grāmatu un Periodikas portālu, kā arī digitālās kolekcijas “Industriālais mantojums” digitālajam saturam. Noslēgts jauns līgums par satura licencēšanu 2023.gadam.

Lielāka uzmanība tika pievērsta arī dažādiem fiziskā **krājuma saglabāšanas** jautājumiem. LNB Krājuma saglabāšanas centrs kopumā veicis 705 vienību restaurāciju, 542 vienību konservāciju, 212 vienību iesiešanu un 73 kartonāžas darbus.

Sadarbībā ar Izraēlas Nacionālo bibliotēku un muzeja Ebreji Latvijā darbiniekiem, un pateicoties Rotšilda fonda finansējumam, tika īstenota projekta Latvijas starpkaru periodā izdotās ebreju preses digitalizācija I kārtā. Kopumā projekta I kārtas ietvaros tika digitalizētas 16 364 lpp. no 12 preses izdevumiem (un to pielikumiem) jidišā (10), krievu valodā (1) un vācu valodā (1). Digitalizētie izdevumi tagad pieejami Izraēlas Nacionālās bibliotēkas platformā Historical Jewish Press un periodika.lv.

LNB datu veidotāji kopumā 2022. gadā izveidojuši 32 310 (2021. gadā – 33 527; 2020. – 29 451, 2019. – 20 653) jaunus ierakstus, kas pārējām [valsts nozīmes zinātnisko bibliotēku kopkatalogā](#) iekļautajām bibliotēkām dod iespēju pievienoties ar saviem eksemplāriem. 2022. gada 31. decembrī kopkatalogā bija 1 070 116 (2021.-1 027 581) ieraksti, no kuriem 623 865 ieraksti (58,3%) veidoti LNB. LNB veidotie autoritatīvie dati ir donordatu kopa citām datu kopām, citām sistēmām, visu tipu Latvijas bibliotēkām un kultūras mantojuma institūcijām (vienotā kultūras mantojuma platforma), kā arī starptautiskajai sadarbībai (VIAF, Wikidata, Europeana u.c.).

2022. gada beigās kopkatalogā bija 1 070 116 ieraksti, t.sk. 623 865 ieraksti ar LNB eksemplāriem vai e-resursi (58,3%). Kopkatalogā savus krājumus atspoguļo 11 Latvijas valsts nozīmes zinātniskās bibliotēkas. Nemainīgi datubāzes lielākā papildinātāja ir LNB (32 310 ieraksti).

Attēlā valsts nozīmes zinātnisko bibliotēku kopkataloga ierakstu dinamika 2022.

LNB Atvērto datu portālā (<http://dati.lnb.lv>), publicētas trīs jaunas datu kopas: RDA termini latviešu valodā, Darbu autoritatīvo ierakstu datu kopa un Latvijas izdevēju autoritatīvo datu kopa.

RDA terminiem ir saite uz RDA Registry, kur līdzās tulkojumiem 15 citās pasaules valodās ir publicēta RDA (Resource Description & Access) terminu, vērtību un attiecību vārdnīca latviešu valodā. Vārdnīcā iekļauti vairāk nekā 5000 bibliotēku, kā arī citu kultūras mantojuma institūciju resursu aprakstīšanai un vienotas kultūras mantojuma ontoloģijas izveidei nepieciešamie termini. Darbs RDA terminu sagatavošanā latviešu valodā LNB noritēja vairākus gadus, un tas ir vērtīgs ieguldījums ar kultūras mantojuma datiem saistītās latviešu valodas zinātniskās terminoloģijas attīstībā. Izpētītas un definētas iespējas RDA terminu vārdnīcas kā atsevišķas datu kopas integrācijai Latvijas Nacionālajā terminoloģijas portālā (<https://termini.gov.lv/>).

Darbu autoritatīvo ierakstu datu kopa (2019–2022) ir strukturēti dati par Latvijas autoru izdotiem darbiem, ietverot informāciju par darba žanru, uzrakstīšanas/publicēšanas gadiem. Dati pieejami MARC/JSON un BIBFRAME/RDF formātā. Latvijas izdevēju autoritatīvo datu kopa satur strukturētus datus par Latvijas organizācijām, kuras nodarbojas ar izdevējdarbību. Dati ir pieejami MARC/JSON un BIBFRAME/RDF formātā. Darbu autoritatīvo ierakstu un Latvijas izdevēju autoritatīvo ierakstu datu kopas publicēšanai saistīto datu formā sagatavoja BI autoritatīvo datu eksperte J.Sauka. Dati iepriekš publicētajās datu kopās, t.sk. ontoloģiju servisā ir atjaunināti (t.sk. papildināti ontoloģiju servisa dati ar saitēm uz YSO ontoloģiju (General Finnish Ontology YSO)).

Latvijas jaunākās grāmatas

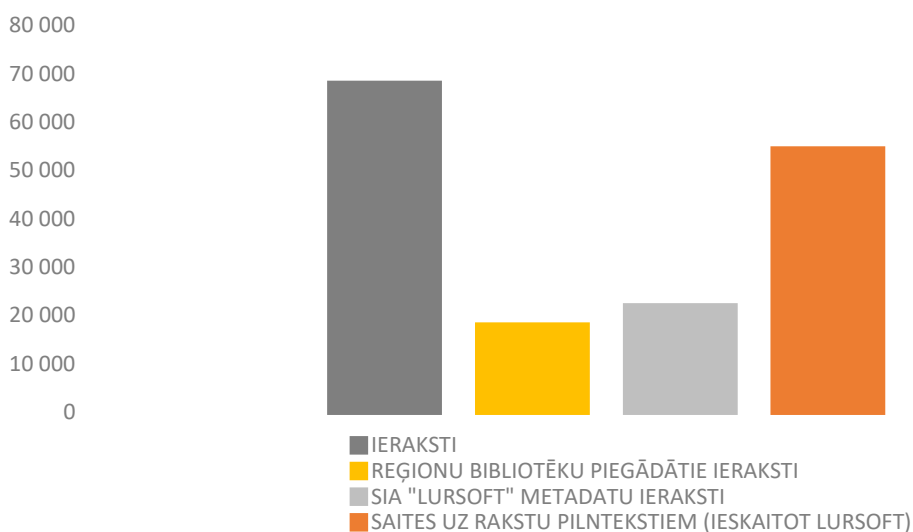
Informatīvs izdevums

Sastādīti, publicēti un izplatīti 24 informatīvā izdevuma "Latvijas jaunākās grāmatas" laidieni. Kopumā iekļauta informācija par 3 130 Latvijas jaunākajām grāmatām (2021. – 3099).

Sagatavots un publicēts ikgada elektroniskais izdevums „[Periodikas rādītājs. 2021](#)”. Tajā iekļauti 1428 turpinājumi izdevumu apraksti (laikraksti, žurnāli, biļeteni, rakstu krājumi, gada pārskati).

Nacionālajā analītiskās datubāzē izveidoti 67 998 analītiskie ieraksti. Analītisko ierakstu katalogizēšanā uzmanība tiek veltīta datu kvalitātei, nevis kvantitatīvajiem rādītājiem – vairāk izvērtēts nacionālajā bibliogrāfijā saglabājamo un iekļaujamo ierakstu skaits (īpaši no reģionālās preses), pievienots vairāk priekšmetu, kā arī vairāk veidoti personu, institūciju, īslaicīgo pasākumu (konferences, festivāli, izstādes), ģeogrāfisko nosaukumu un darbu autoritatīvie dati.

Attēlā Nacionālās Analītiskās datu bāzes ieraksti 2022.gadā

Lai paplašinātu sabiedrības piekļuvi informācijai, 2022. gadā tika turpināts 2021. gadā uzsāktais darbs pie Nacionālās bibliogrāfijas Analītikas datubāzes ierakstu sasaistes ar portālu periodika.lv. Gada laikā elektroniskās saites pievienotas 46 410 ierakstiem par laika periodu no 1940.-1990. gadam, nodrošinot piekļuvi rakstu pilntekstam. Šiem ierakstiem pievienotas arī saites uz izdevuma eksemplāriem Zinātnisko bibliotēku kopkatalogā. Paveiktā rezultātā lasītājiem ir iespēja, nemainot datubāzes no Nacionālās bibliogrāfijas Analītikas datubāzes nokļūt pie vēlamā eksemplāra Kopkatalogā. Tas ievērojami atvieglo lasītājiem “ceļošanu” starp datubāzēm, kas ikdienas praksē ir apgrūtinājums lasītājiem, kuri meklē periodikas izdevumus.

2. darbības virziens: Bibliotēka kā izaugsmei atvērta vide

Izstrādāta un apstiprināta jauna LNB izglītojošās darbības stratēģija 2022.-2027. gadam, kā galvenos stratēģiskos virzienus nosakot: Latviešu valoda (Grāmatai latviešu valodā 500 - Latvijas grāmatniecības vēstures loma mūsdienās; Latviešu valodas dzīvotspēja; Valoda digitālajā vidē - mašīntulkošana, datorlingvistika; Nacionālā enciklopēdija, zinātnes valoda, terminoloģija un tulkošana), Digitālā transformācija (Indivīds digitālajā transformācijā; Bibliotēku nozares digitālā transformācija; Kultūras digitālā transformācija; Izglītības digitālā transformācija; Zinātnes digitālā transformācija), Sabiedrības līdzdalība un noturība (Pilsoniskā sabiedrība; Piederības sajūta un iekļaujoša vide; Ilgtspējīgas attīstības mērķi; Sabiedrības noturība) un Nozares speciālistu un pētnieku profesionālā pilnveide un atbalsts (Atbalsts krājumu pētniecībā un saglabāšanā; Atbalsts datu izmantošanai pētniecībā; Bibliotēku nozares speciālistu izglītība un profesionālā pilnveide: Formālā izglītība; Neformālā izglītība; Atbalsta instrumenti speciālistu profesionālajai pilnveidei). Stratēģija pieejama <https://lnb.lv/about-us/>

LNB savu darbību un pakalpojumu klāstu veidojusi, lai būtu klātesoša ikvienā cilvēka izaugsmes posmā, sākot jau ar mazotni un lasīšanas paradumu veidošanos. Tādējādi tika turpināts attīstīt **lasīšanas veicināšanas programmas bērniem un jauniešiem**. Lielākā no tām - lasīšanas veicināšanas programma “**Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija**” 2022.gadā noritēja 852 bibliotēkās, tostarp 67 latviešu diasporas centros 29 pasaules valstīs, noturīgi uzrāda programmas popularitāti un lietderību. Iesaistīti ap 20 tūkstoši dalībnieku aktīvā jaunāko grāmatu lasīšanā un vērtēšanā. Grāmatu iepirkums no izdevniecībām pozitīvi ietekmē izdevējdarbības procesus, kvalitatīvas bērnu un jauniešu literatūras izdošanai tas ir ļoti veicinošs priekšnosacījums.

Lasīšanas veicināšanas programmai „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” tika piesaistīts līdz šim lielākais finansējums – 237 288 eiro. No tiem KM piešķīra finansējumu 87 288 eiro divās valsts budžeta apakšprogrammās “Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana” un “Diasporas pasākumu īstenošana”, bet KM prioritāro pasākumu papildfinansējuma ietvaros – 150 000 eiro.

Skaļās lasīšanas sacensības nostiprina lasīšanas tradīciju sabiedrībā un ģimenē. LNB Bērnu literatūras centra 2017. gadā uzsāktās Skaļās lasīšanas sacensības ir efektīvs paņēmieni skolēnu pašapziņas celšanai, kā arī zēnu un meiteņu lasīšanas līmeņu izlīdzināšanai. Skaļās lasīšanas sacensības palīdz novērst starptautiskajos lasītprasmes pētījumos konstatēto Latvijas skolēnu zemo motivāciju lasīt, paaugstina lasīšanas prestižu un uzsver laba lasītāja priekšrocības. Lai gan zēnu lasītprasme krietni atpaliek no meiteņu lasītprasmes, sacensības forma piesaista zēnu uzmanību. 2022.gadā par reģionālajiem čempioniem kļuva 14 zēni un 16 meitenes, arī vietējās sacensībās dalībnieku zēnu skaits bija daudz lielāks. Sacensību organizēšanai gan klātienē, gan attālināti tika piesaistīti 18 000 eiro VKKF līdzekļu “Valsts nozīmes pasākumu programmā”.

Abās lasīšanas veicināšanas iniciatīvās kopumā iesaistījušies ap 30 tūkstošiem lasītāju.

Ļoti nozīmīga ir 2022.gadā uzsāktā sadarbība ar izglītības uzņēmumu “Lielvārds”, integrējot latviešu valodas mācību līdzeklī 5., 6.klasei un sociālo zinību mācību līdzeklī 5. klasei bibliotēkas krājuma materiālus. Latviešu valodas mācību līdzeklī iekļauts bibliotēkā filmēts materiāls ar stāstījumu par krājumu un pakalpojumiem.

Skola 2030 portālā, sadaļā - *Tavaklase.lv*.ievietots bibliotēkā filmēts materiāls par vārdnīcām un enciklopēdijām (vēsture, spilgtākie piemēri, mūsdienas, nacionālā enciklopēdija).

Turpinājās Baltijas valstu Īsgrāmatiņu projekta popularizēšana Eiropas valstīs. LNB Bērnu literatūras centrs kopā ar Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padomi (LBJLP) un citu Baltijas valstu radniecīgām institūcijām bija partneri kopējā projektā “Baltijas autoru daudzveidības un cilvēktiesību literatūra bērniem” (“Diversity and human rights literature for children from Baltic authors”). 18 īsgrāmatiņas, kas domātas 6 līdz 10 gadus veciem bērniem, ir iztulkotas 11 valodās, tostarp ukraiņu valodā.

2022.gadā tika uzsāktas jauniešu mērķauditorijai orientētas sadarbības - “*Tea Tree Impro*” un biedrību “Latvijas Skautu un gaidu centrālā organizācija”. No pagājušā gada novembra “*Tea Tree Impro*” nodrošina improvizācijas teātra nodarbības skolēniem. Nodarbības “Plāns un biezs” tika vadītas jaunāko un vecāko klašu skolēnu grupām. Izglītojošo nodarbību mērķis ir veidot izpratni par improvizācijas teātra mākslu un attīstīt komunikācijas un radošuma prasmes, atklāt konkrētās mākslas formas potenciālu. Kopā notikušas 3 nodarbības 1.-3. klašu grupā, 7.-9. un 10.-12. klašu grupās ar kopējo dalībnieku skaitu 59.

Attēlā *Improvizācijas teātra nodarbības afiša*

Sadarbībā ar Latvijas Skautu un gaidu centrālo organizācija oktobrī uzsāktas patriotiskās audzināšanas nodarbības jaunāko un vecāko klašu skolēniem par vērtību sistēmu, kas balstīta skautu un gaidu likumos un solījuma. Nodarbību saturā iekļauta arī informācijpratība, t.sk., par LNB e-resursiem, kā arī praktiski uzdevumi informācijas meklēšanā. 2022.gadā notikušas 5 nodarbības ar 113 dalībniekiem.

Attēlā Latvijas Skautu un gaidu centrālās organizācijas nodarbība

Pagājušajā gadā notika arī **karjeras izglītības** nodarbības – divas no tām sadarbībā ar RSU Karjeras centru un divas ar karjeras konsultanti un grāmatu par karjeras izglītību autori Intu Lemešonoku.

Attiecībā uz karjeras izglītību skolu jauniešiem aktīvi noritēja profesiju stāstu cikla ***Pielaiiko profesiju!*** tiešsaistes nodarbības. Cikla nodarbību 3 tiešraīžu laikā 110 jauniešiem bija iespējams uzzināt par dažādām LNB pārstāvētām profesijām, to vidū vēsturnieka (J.Dreimane, M.Mintaurs) un dizainera (A. Krūmiņa un T.Raičiņeca) profesijām. Uz sarunu par folklorista profesiju tika uzaicināta LU LFMI Latviešu folkloras krātuves vadītāju R.Grīnvalde, kā arī T.Ķencis un G.Pērle-Sīle.

Attēlā informācija cikla “Pielaiiko profesiju!” vizualizācija nodarbībai par mākslinieka profesiju

Jauniešu auditorijai tika realizētas informācijprasmju spēles Infoslēpe *nodarbības*. Pagājušā gadā tika novadītas 5 nodarbības 160 dalībniekiem.

Sadarbībā ar RSU notikušas 9 izglītojošas tiešsaistes lekcijas. Tiešsaistes brīdī tās noklausījušies 915 dalībnieki. Lektoru vidū bija tādas personības kā profesore Anda Rožukalne, Eiropas studiju fakultātes docētājs Kristaps Zaļais, Komunikācijas fakultātes prodekāne Dite Liepa, Eiropas studiju fakultātes politikas zinātnes katedras vadītājs Mārtiņš Daugulis, u.c. RSU mācītspēki.

2022. gada pavasarī Telpā -15+ tika atsākta *Spēļu vakaru* rīkošana sadarbībā ar “Brain Games”. Gada nogalē spēļu kolekcija papildināta ar jaunām galda spēlēm.

Attēlā spēļu vakara dalībnieki

Izstrādāta Latvijas Kultūras kanona (LKK) orientēšanās spēles “Orientējies Gaismas pilī” saturu, kas ļauj iepazīt Kultūras kanonā iekļautās personības no negaidītas puses, uzzinot vairāk par Latvijas rakstnieku un mākslinieku hobijiem un vaļaspriekiem, kā arī sniedz ieskatu LNB krājuma daudzveidībā. Spēles satura izstrādē izmantoti ne tikai LNB, bet arī K. Barona, O. Vācieša, R. Blaumaņa un J. Rozentāla memoriālo muzeju resursi.

Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas pacientu vajadzībām izstrādāts mācību materiāls – septiņas Latvijas kultūras kanonam veltītas nacionālo pašapziņu stiprināšanas darbalapas sākumskolas auditorijai.

Viena no nozīmīgākajām auditorijām, ar ko strādā LNB, ir **augstskolu mācībspēki, studenti un pētnieki**. 2022.gadā informācijpratības nodarbības nodrošinātas 37 mācību grupām (no tām 29 klātienē). Mācību dalībnieku skaits 827 (no tiem 656 klātienē). 2022.gadā studentu mērķauditorijai novadītas 24 mācību nodarbības par LNB resursiem un pakalpojumiem. Mācībās piedalījās 625 studenti (317 studenti apmācīti tiešsaistē un 308 klātienē).LNB turpināja mācību pakalpojumu nodrošināšanu augstskolās un to telpās. Akadēmiskā gada sākumā LU Āzijas studiju nodaļas studentiem tika piedāvātas mācības informācijpratībā, lai viņus iepazīstinātu ar LNB resursiem, meklēšanas rīkiem un pieejamām datubāzēm.

Jauniešu auditorijai tika realizēti 68 pasākumi, no tiem 40 - klātienē, 28 notikuši tiešsaistē. Kopējais pasākumu apmeklētāju skaits bija 2334.

2022. gadā turpināti pasākumi medijpratības veicināšanai bibliotekāru un pedagogu vidū. Medijpratības pasākumu mērķis arī šajā pārskata periodā saglabājies nemainīgs: Caur dažādām aktivitātēm un pasākumiem pilnveidot sabiedrības (t.sk. bibliotekāru un pedagogu) zināšanas par medijpratībā aktuāliem un nozīmīgiem tematiem.

Kopskaitā Bibliotēku attīstības centra organizētajās medijpratības mācībās 2022. gadā piedalījās 1427 bibliotekāri, pedagogi un citi interesenti, gūstot pamatizpratni par medijpratību un mediju darbības pamatprincipiem, kā arī priekšstatu par medijpratības vietu sabiedrības izglītošanas procesā, par savu lomu un iespējām iesaistīties mediju izglītībā.

Īstenots arī pilotprojekts “Ar viedumu medijpratībā”. Tā mērķis bija pilnveidot Latvijas senioru medijpratības zināšanas un gatavību saskarsmē ar dezinformāciju un krāpnieciskiem ziņojumiem, meklēt jaunus saskares punktus starp reģionu bibliotekāriem un bibliotēku senioru auditoriju, iedvesmojot jaunām aktivitātēm medijpratības jomā. Katrā no projekta pieturām kā lektors tika piesaistīts arī kāds vietējā medija pārstāvis. Žurnālistu iesaiste apmeklētājiem radīja ciešāku saikni ar pasākuma tematu, jo daudzi no senioriem ir arī reģionālo mediju patērētāji. Savukārt projekta diskusiju daļa kalpojusi par pamatu praktiska un informatīva izdevuma izstrādei. Materiāls pieejams [ŠEIT](#).

Vērienīgākā 2022. gada medijpratības aktivitāte ir LNB Bibliotēku attīstības centra īstenotās bibliotekāru kompetences pilnveides programmas “Medijpratības meistari” atjaunošana. Mācību mērķis ir sagatavot medijpratības meistarus – mentorus, kuri apgūtās zināšanas spētu nodot gan citiem kolēģiem, gan sabiedrībai, – kā arī veicināt meistarību savstarpējo tīklošanos, pieredzes un domu apmaiņu. Katrs no dalībniekiem sarīkos vismaz vienu medijpratības pasākumu savās kopienās - bibliotēku apmeklētājiem vai kolēģiem.

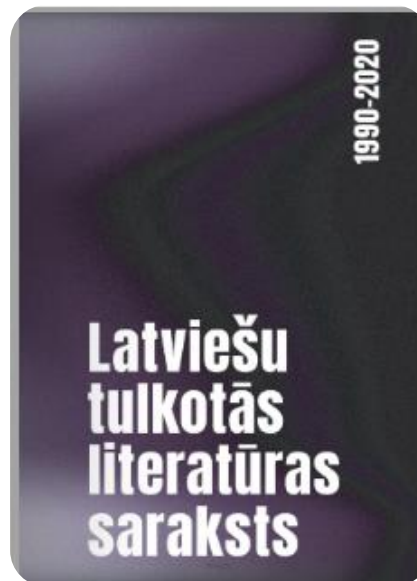
Projekta “Galveno pilsonisko kompetenču uzlabošana “pēcpatiesības laikmetam”: ziņu prasme un kritiskā domāšana” ietvaros tika aizvadīti divi izglītojoši pasākumi. Lekcija “Uzticamas informācijas atpazīšana” LNB darbiniekiem un citiem interesentiem par kritiskās domāšanas prasmju attīstīšanu, par informācijas ticamības izvērtēšanu. Interesenti tika iepazīstināti ar viltus ziņu un pēcpatiesības jēdzieniem, informācijas traucējumu cēloņiem un sekām, kā arī globālo ziņu patēriņa tendencēm. Projekta noslēguma notika pasākums, kurā tika prezentēti projekta rezultāti – mācību materiāls kritiskās domāšanas prasmju attīstīšanai, kuras nepieciešamas, lai izvērtētu ziņu/informācijas ticamību. Pasākuma ietvaros uzstājās arī grafologe un kriminālpsiholoģe Anita Millere ar lekciju “Kritiskā domāšana propagandas apstākļos”.

2022. gada 28. februārī sadarbībā ar LNB pastāvīgo ekspozīciju “Grāmata Latvijā” cikla *Ievads Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājuma un resursu izmantošanā* ietvaros novadīta tiešsaistes prezentāciju Alberta koledžas studentiem (30 dalībnieki), sniedzot pārskatu par periodikas krājumu, tā īpatnībām, tematisko aptvērumu un Periodikas lasītavas pakalpojumiem. Līdzīga satura tiešsaistes prezentācijas tika novadītas 29. septembrī Latvijas augstskolu studentiem (70 dalībnieki) un 28. oktobrī Latvijas vidusskolu pedagogiem (72 dalībnieki), akcentējot periodikas izmantošanas iespējas mācību procesā. Savukārt 19. oktobrī novadīta klātienē nodarbība par Periodikas lasītavas tradicionālo un e-resursu izmantošanu RSU BA programmas *Fotogrāfija* 1. kursa studentiem (17 dalībnieki). Nodarbība izstrādāta atbilstoši kursa mācību vajadzībām: laikraksta *Diena* arhīvs, jaunākā periodika, tiešsaistes foto arhīvs *Dienas Mediji*, Analītikas datubāze, *News.lv* un *Periodika.lv*, tādējādi sniedzot pārskatu gan par tradicionālajiem, gan par elektroniskajiem resursiem.

Būtisks sasniegums nozaru literatūras krājuma popularizēšanā ir 2021.gadā uzsāktais darbs pie elektroniskā turpinājumi izdevuma Jaunieguvumu apskats: Humanitāro un sociālo zinātņu izdevumi svešvalodās veidošanas (Atbildīgā redaktore L.Vē), kas turpina iznākt arī 2022.gadā, un februārī tam pievienojās līdzīga izdevuma Jaunieguvumu apskats: Tehnoloģiju un dabaszinātņu izdevumi svešvalodās pirmais numurs.

Atsaucoties pētnieku interesei vienkopus atrast informāciju par latviešu tulkoto literatūru, 2021.gadā tika uzsākts darbs pie e- izdevuma "Daiļliteratūras tulkojumi 1990-2020" sagatavošanas. 2022.gadā darbs tika pabeigts un izdevums ievietots DOM. Sarakstā iekļauti kā ārzemēs publicētie, tā Latvijas izdevniecībās izdotie tulkojumi. Tas parāda, kā mainīties un paplašinājies izdoto tulkojumu valodu klāsts. Ja pagājušā gadsimta izskaņā dominēja tulkojumi krievu un vācu valodā un tie bija lasāmi 15 valodās, tad, sākoties 21. gadsimtam, situācija krietni izmainījies, izvirzot priekšgalā tulkojumus angļu valodā un tulkojumu valodām piepulcējot vēl vairāk kā 20 valodas. To vidū arī arābu, korejiešu, hindi, maķedoniešu, tamilu, u.c. Visvairāk tulkots angļu, krievu, lietuviešu un vācu valodā. Šis ir noderīgs resurss humanitāro zinātņu studentiem, tulkotājiem, pētniekiem. Nelielā tirāžā izdevums pieejams arī drukātā formātā.

Lai ieinteresētu par periodikas krājumu, 2020. gadā tika izveidots sociālās vietnes Instagram

konts Latvijas retro žurnāli (@retro_periodika). Šajā kontā tiek publicētas mākslas ilustrācijas no 1920. – 1940. gadu Latvijas žurnāliem, papildinot ilustrācijas ar īsiem aprakstiem un tēmturiem. 2022. gada laikā profils papildināts ar 50 jaunām ilustrācijām. Izveidota orientēšanās spēle "Eju meklēt!" periodika.lv. Spēle iekļauti 12 jautājumi. Meklējot atbildes uz šiem jautājumiem periodika.lv, lietotājiem ir iespēja uzzināt daudzus interesantus faktus par Latvijas laikrakstu un žurnālu vēsturi no 18. gs. līdz mūsdienām, kā arī praktiski apgūt dažādus informācijas meklēšanas paņēmienus.

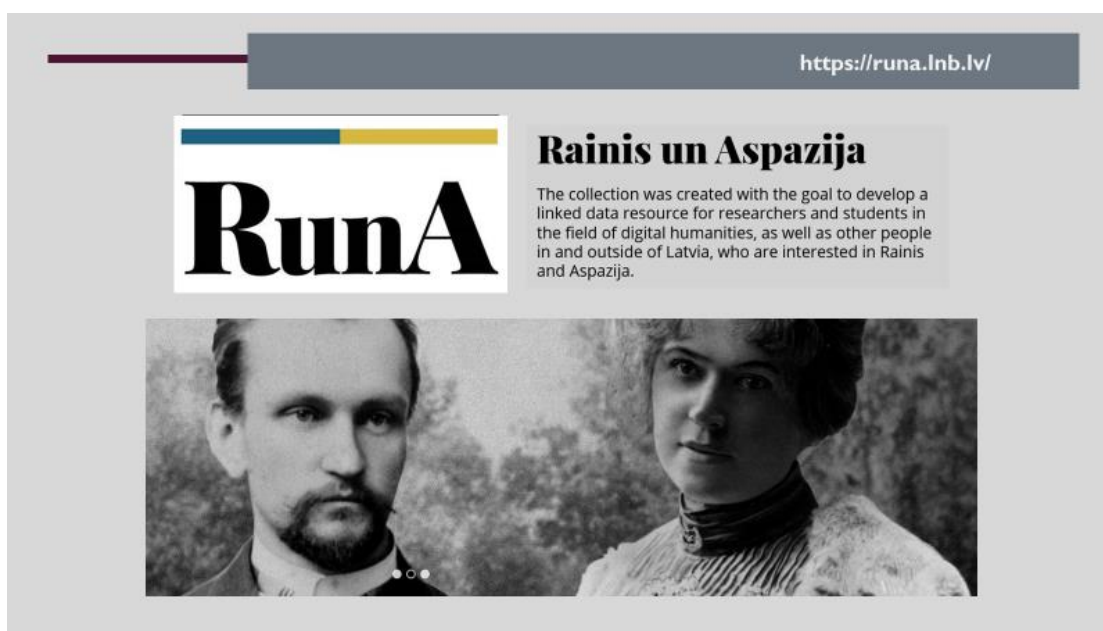
Attēlā orientēšanās spēles periodika.lv reklāma

LNB izdevumam "Literatūras ceļvedis" 2022. gads bijis ne vien satura un vizuālu pārmaiņu, bet arī piektais pastāvēšanas gads. Aizvadītā gadā sagatavoti 8 izdevuma numuri (daži no tiem – dubultnumuri). Pēc atsauksmēm nojausams, ka izdevuma mērķauditorija pamazām kļūst plašāka – tie ir bibliotekāri, literāti, pedagogi, kultūras un izglītības nozaru speciālisti, citi interesenti, kas

liecina, ka izdevumam izveidojusies sava stabila "niša" citu literatūru aprakstošu un vērtējošu izdevumu vidū. Viens no 2022. gada pavasara numuriem tika sagatavots kā tematiskais. Aprīļa numura mērķis bija sniegt atbalstu Latvijas reģionu bibliotekāriem un citiem interesentiem gan ukraiņu literatūras apzināšanā, iepazīšanā un ieteikšanā vietējiem lasītājiem, gan arī iespējamo no Ukrainas iebraukušo bēgļu apkalpošanā, tādēļ līdzās aprakstiem par ukraiņu daiļliteratūru un nozaru literatūru pievienojām arī vairākus izlases veida ieteicošus resursu sarakstus par LNB pieejamām gan Latvijā, gan Ukrainā izdotām ukraiņu autoru grāmatām. Gada nogalē, sagaidot izdevuma piecu gadu pastāvēšanu ir tapusi izdevuma tīmekļvietne www.literaturascelvedis.lv. Izvērtējot piecu darbības gadu pienesumu, sagatavota arī izdevuma kopējā statistika: līdz šim izdoti 42 numuri, kuros iekļauti apraksti par kopumā 756 grāmatām. Kopējais šī perioda iesaistīto autoru skaits bijis 98 (no tiem 45 – LNB darbinieki); 11 LU mācībspēki, 23 LU studenti, bet 19 – citi bibliotekāri un lasīšanas entuziasti.

Datubāzu izmantošana mācību, pētniecības un darba vajadzībām bija nozīmīgs bibliotēkas piedāvāts pakalpojums arī 2022.gadā. Datubāzu izmantošanas statistika liecina, ka gada laikā ir reģistrētas 46 872 apmeklējuma sesijas un 178 358 izsniegumi (atvērti pilni teksti). Apmeklējuma sesiju statistika, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir pieaugusi, bet izsniegums nedaudz samazinājies.

Atvērto saistīto datu kolekcija Rainis un Aspazija (RunA, <https://runa.lnb.lv/>) papildināta ar jauniem materiāliem – ar kolekcijas veidotāju prezentācijām starptautiskās konferencēs "DHN2020", "Clarin2021", "EURIG2021", "Bridges in the Baltics 2021" (prezentāciju sadaļā) un Dr. U. Bojāra "DHN2020" konferences video (audio/video sadaļā), kā arī ar jaunu datu kopu – 1920. gada Raiņa dienasgrāmatas anotētiem fragmentiem (meklēt sadaļā "Dokumenti/Dienasgrāmatas") un bagātinātiem kolekcijas objektu/entīšu aprakstiem.

Attēlā datu kolekcijas RunA vizualizācija

Sastādīti 7 bibliogrāfiskie saraksti. Sadarbības ietvaros ar Strasbūras Nacionālo un universitātes bibliotēku savstarpējas informācijas un literatūras, un apmaiņas jomā sagatavota bibliogrāfija par Latvijā izdotajiem izdevumiem par kultūru un mākslu laika posmā no 2021.g. septembra – decembra līdz 2022.g. februārim. Saraksts nosūtīts 2022.g. marta sākumā. Latviešu romānu kanona ietvaros izveidots saraksts ar 20. – 30. gados izdotajiem latviešu oriģinālromāniem (312 bibliogrāfiski ieraksti).

Kopš atrašanās Gaismas pilī, LNB nodrošina pakalpojumus lasītājiem ar īpašām vajadzībām, t.sk., neredzīgiem un vājredzīgiem cilvēkiem. 2022.gadā tika turpināta regulāra sadarbība ar Rīgas vājredzīgo un neredzīgo biedrību “Redzi mani”. Notika arī regulāras lasīšanas pulciņa nodarbības. Kopā notika 14 pasākumi ar 56 dalībniekiem.

Jau 7 gadu LNB tiek pārstāvēta Tiesībsarga rīkotā konkursa “Gada balva cilvēku ar invaliditāti atbalstam” žūrijā. 2022.gada 3. decembrī, Starptautiskajā cilvēku ar invaliditāti dienā, pasākums pēc pandēmijas laika pārtraukuma atkal notika klātienē un tiesībsargs sadarbībā ar Invalidu un viņu draugu apvienību “Apeirons” un LNB svinīgā apbalvošanas ceremonijā LNB Ziedoņa zālē pasniedza galvenās balvas un atzinības konkursa “Gada balva cilvēku ar invaliditāti atbalstam” šī gada laureātiem un sumināja iepriekšējo divu gadu uzvarētājus.

2022.gadā praksē sāka darboties LNB Digitālais gids, tas kļūst arvien populārāks, jo tā ir iespēja doties ekskursijā jebkurā sev vēlamajā laikā un tempā. No 2022. gada marta līdz decembrim Digitālo gidu izmantojuši 1 098 apmeklētāji latviešu valodā un 2 006 apmeklētāji svešvalodās. Statistika nav pilnīga, jo nav iespējams iekļaut tos, kuri patstāvīgi izvēlas lietot šo pakalpojumu. Tika sagatavots arī pieteikums Digitālā gida pieteikšanai Latvijas Dizaina gada balvai.

Pasaules Nedzirdīgo dienas ietvaros 2022.gada 20.septembrī Latvijas Nedzirdīgo savienība (LNS) rīkoja ekskursiju bibliotēkā, iepazīstinot cilvēkus ar dzirdes traucējumiem ar LNB digitālo gidu. LNS sagatavoja arī nelielu reklāmas video materiālu par LNB Digitālo gidu, kas tika izplatīts savienības sociālajos tīklos.

Attēlā vājredzīgo lasītāju lasīšanas kluba nodarbība

Attēlā tiesībsarga konkursa pbalvošanas ceremonijas LNB Ziedoņa zālē

Cikla “Senioru trešdienas” ietvaros “Virtakas klasē”, LNB ierakstu studijā, pie Tautas grāmatu plaukta un citviet LNB novadītas septiņas tikšanās, rudens semestrī ar daudzveidīgu aktivitāšu palīdzību fokusējoties uz tematu “dzīvē nozīmīgas grāmatas”; veikti senioru īpašo grāmatu stāstu ieraksti.

Ukrainu bēgļu ierašanās Latvijā gada sākumā, aktualizēja nepieciešamību pārskatīt jau esošo LNB krājumu ukraiņu valodā, tā pieejamību brīvpieejā lasītāvās, kā arī papildināt un atjaunot.

Augustā pēc Ukrainas vēstniecības Latvijā ieteikuma tika uzsākta sadarbība ar Ukrainas bērnu grāmatu izdevēju un izglītojošo portālu Portal www.portalbooks.com.ua, iegādājoties 42 mūsdienu autoru grāmatas ukraiņu valodā bērniem un pusaudžiem, kas papildināja jau esošo bērnu grāmatu ukraiņu valodā kolekciju LNB Bērnu literatūras centrā. Jau marta nogalē tika sagatavots un nodots grāmatu dāvinājums ukraiņu bēgļu kopienas centram "Common Ground" Rīgā – ap 100 grāmatu par Latviju, latviešu literatūras tulkojumiem un grāmatām ukraiņu valodā no Armaiņas krājuma. Oktobrī LNB ukraiņu grāmatu kolekciju papildināja dāvinājums, kas ar Ukrainas vēstniecības Latvijā starpniecību tika nodots LNB starptautiska projekta Українська книжкова полицька/ Ukrainas grāmatu plaukts ietvaros (projekta patronese Ukrainas pirmā lēdija Olena Zelenska) - pēdējos gados izdotas grāmatas ukraiņu un angļu valodā par Ukrainas vēsturi, valstiskumu, kultūru un literatūru, tai skaitā ukraiņu dzejnieces, klasiķes Ļesjas Ukrainkas (Леся Українка, 1871–1913) nesēn izdoto dzejas antoloģiju 14 sējumos oriģinālvalodā, grāmatas bērniem un pusaudžiem. Lai Ukrainas grāmatu kolekcija būtu ērtāk pieejama tās tiešajai mērķauditorijai, tika pieņemts lēmums izvietot to vienuviet (izņemot grāmatas bērniem) Uzziņu un informācijas centrā.

2022. gads pagāja Ukrainas un tās bēgļu atbalsta zīmē gan demonstrējot solidaritāti, izgaismojot LNB kori Ukrainas kara krāsās, gan izveidojot speciālu pakalpojumu piedāvājumu komunikāciju ukraiņu valodā, gan rīkojot sarunvalodas stundas.

LNB sniedza atbalstu Ukrainas kultūras mantojuma institūcijām, kas ir apdraudētas Krievijas uzsāktā kara dēļ. No 2022.gada marta līdz aprīlim LNB sadarbībā ar Ziedot.lv īstenoja ziedojumu vākšanas akciju Ukrainas kultūras mantojuma glābšanai. Iesaistoties ziedotājiem (privātpersonām, organizācijām un uzņēmumiem) no visas Latvijas un ārzemēm, tika iegūti 16 118,29 EUR. Vairāk: <https://ej.uz/lnb-ukraina>

Papildus vēl vasarā ar ārvalstu fondu finansējumu palīdzējām Ukrainas Kultūras mantojuma glābšanas centrā Ļvivā iegādāties skeneri vērtīgu arhīva dokumentu digitalizēšanai, ko nogādājām Ļvivā ar Latvijas Televīzijas ziņu dienesta komandas palīdzību.

<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kulturtelpa/reportaza-ukraina-no-latvijas-nogada-skeneri-vertigu-kulturas-materialu-digitalizesanai.a470753/>

Pagājušajā gadā regulāri notika kontemplācijas skolotāja Ilmāra Latkovska organizētie meditācijas pasākumi. Apmeklētāju interese par meditāciju un ar to saistītajiem jautājumiem salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu nav mazinājusies. Zoom tiešsaistes formāts ir sniedzis iespējas nodarbībās piedalīties lielākam interesentu skaitam, arī cilvēkiem no Rīgai attālākiem novadiem, kā arī no ārvalstīm. Veiksmīgi noritēja organizētie meditācijas hibrīdpasākumi Ogres Centrālajā un Jūrmalas Centrālajā bibliotēkās.

Septembrī tika atsāktas ikmēneša origami nodarbības. Veiksmīgi ieviests jauns pakalpojums – ikmēneša japāņu valodas sarunu klubs, kas dod iespēju interesentiem uzlabot japāņu valodas prasmes. Sarunu kluba dalībniekiem (studentiem, interesentiem) ir iespēja komunicēt ar japāņu valodas pasniedzējiem Rīgā, apmaiņas studentiem, kā arī ar Japānas vēstniecības darbiniekiem.

Pagājušajā gadā projekta Latviešu grāmatai 500 ietvaros sadarbībā ar “Grāmata Latvijā” tika izstrādāts saturs (teksta apraksti, foto, objektu karte) ceļvedim “Lasāmvieta”. Ceļvedī saistošā, populārzinātniskā formātā sniegta informācija par 20. gs. pirmās puses bibliotēkām, grāmatnīcām, preses kioskiem, izdevniecībām, tipogrāfijām un citiem ievērojamiem un interesantiem objektiem: <https://lnb.lv/izdevums-lasamvietas-celvedis-pa-lasanas-vietam-20-gs-sakuma-riga-un-ekskursija-pilselve/> Ceļvedis prezentēts 4. novembrī Rīgas Grāmatu svētku pasākumu programmas ietvaros.

Sadarbībā ar “Grāmata Latvijā” un vēsturnieku Mārtiņu Mintauru tapa audioieraksts par nākotnes prognozēm 20. gs. 20.-30. gadu laikrakstos Pagātnes stāsti par nākotni. Ieraksts pieejams LNB Spotify “Klausītavā” un Soundcloud tīmekļa vietnē podkāsta “Sarunas par grāmatām un lasīšanu” ietvaros.

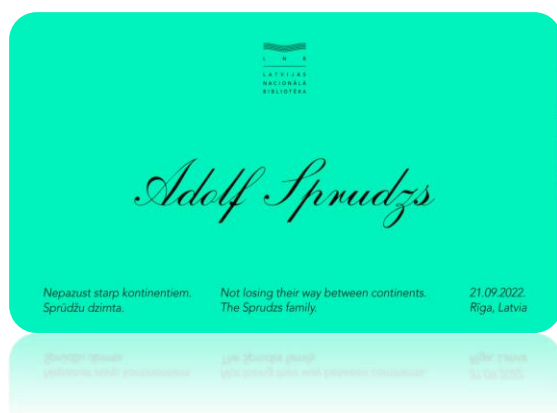
Līdzīgi kā divos iepriekšējos gados, arī viena no 2022. gada prioritātēm bijusi attālināti pieejamo pakalpojumu popularizēšana un izmantošanas iespēju piedāvājums. Lasītāju apkalpošanā turpināts strādāt, pamatā izmantojot individuālo apkalpošanas metodi, kad pēc iepriekšējas vienošanās (parasti pa telefonu vai e-pastā) izmantojam attiecīgajā brīdī lasītājiem noderīgāko pakalpojuma sniegšanas formu.

LNB sniedzis atbildes uz informācijas pieprasījumiem telefoniski, kā arī atbildēti pakalpojuma Jautā bibliotēkām atsūtītie pieprasījumi e-pastā. Pakalpojuma “Jautā bibliotēkām” e-pastā saņemti 516 dažādi jautājumi. Liela daļa no jautājumiem bija saistīti ar bibliotēkas abonēto datubāzu attālinātu izmantošanu un piekļuves datu saņemšanu uz iesnieguma pamata, un lasītāja kartes reģistrācijas iespējām. Lasītājiem tika sniegta informācija arī par izdevumu meklēšanu Kopkatalogā PRIMO, informācijas meklēšanas un filtrēšanas funkcionalitāti LNDB portālos un kolekcijās. Daudzi jautājumi bija saistīti ar informācijas meklēšanu dažādās tēmās.

Nozīmīgs centra darbības process 2022.gadā bija digitalizācijas pakalpojumu izpildes darba organizācija un nodrošināšana bibliotēkā. Digitalizācijas pakalpojumus izmantoja dažādi lasītāji – pētnieki, studenti, kultūras un izglītības iestādes, klienti un iestādes no ārzemēm un citi pasūtītāji. Pakalpojuma Digitalizācija pēc pieprasījuma ietvaros digitalizētas gan grāmatas, gan kartes, plakāti, notis, fotogrāfijas u.c. izdevumi.

3. darbības virziens: Bibliotēkas krājums kā unikāls un neaizvietojams pētniecības resurss un tā pētniecība.

LNB Bibliogrāfijas institūts publicējis "Rekomendācijas Latvijas izdevējdarbības statistikas datu bagātināšanai ar citiem Latvijas Nacionālās bibliotēkas datiem". Rekomendācijās LNB speciālisti identificējuši esošās problēmas izdevējdarbības statistikas datu veidošanā – gan esošajās darba plūsmās, gan datu kvalitātes un pēc iespējas plašāka datu aptvēruma nodrošināšanā. Noslēgumā apkopotī secinājumi un ieteikumi, kā nodrošināt plašāku datu atkārtotu izmantošanu un augstāku kvalitāti). (ISBN 978-9934-610-29-5 DOI: <https://doi.org/10.52197/THWQ1948>).

2022.gadā NLC liels izaicinājums bija kamerizstādes Nepazust starp kontinentiem. Sprūdžu dzimta veidošana, veicot materiālu izpēti un atlasīti Reto grāmatu un rokrakstu krājumā.

2022. gada 19. septembrī trimdas latvietim, bibliotēku zinātniekam, starptautisko tiesību zinātņu bibliotēkām Ādolfam Sprūdžam (1922–2003) apritētu 100 gadi. Viņa ievērojamā jubileja bija iegāns iecerei no jauna izzināt Sprūdžu ģimenes neatsveramo ieguldījumu un izstāstīt plašākai sabiedrībai šīs dzimtas stāstu. Izstāde un piemiņas pasākums notika 29.septembrī, attālināti klātesot arī bijušajiem Ā. Sprūdža kolēģiem no ASV Čikāgas universitātes, radiem un ģimenes draugiem no ASV un Kanādas.

Izveidota izstāde “Modināšana. Stāsts par hernhūtiešiem” ar plašu pavadošo pasākumu klāstu, organizēta starptautiska konference ““Latviešu Avīzes” un laikmets” un izstāde ““Latviešu avīzēm 200”: ceļā uz mediju sabiedrību” – šie pasākumi īstenoti atbilstoši programmas “Latviešu grāmatai 500” mērķiem. Tāpat veidotas izstādes “Sīzifs un Kolumbīne” un “Zem/Virs. Mecotinta un akvatinta Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājumā”, kurās atspoguļoti LNB krājuma materiāli. Īstenoti dažādi zinātnes komunikācijas pasākumi, piemēram, priekšlasījumi, raidieraksti, radio raidījumu cikls “Grāmatai pa pēdām” sadarbībā ar Latvijas Radio. LNB pētnieki piedalījušies nacionālās un starptautiskās konferencēs, kopā uzstājoties ar 35 referātiem, tāpat LNB pētnieki uzstājušies ar priekšlasījumiem reģionos. Organizēti lasījumi un semināri par nozīmīgām personībām latviešu kultūrā un grāmatniecībā, kā arī akadēmiskā godīguma aktualitātēm Latvijā. Organizētas divas vasaras skolas un īstenota dalība rīcībpolitikas dokumentu izstrādes darba grupās. Darbnīca “Es rakstu par sevi. Dzīvesstāstu rakstīšanas meistarklase ar Osvaldu Zebri”, kuras ietvaros hernhūtiešu atstātais rokrakstu dzīvesstāstu materiāls izmantots kā nacionālās pašapziņas un vispārcilvēcisko vērtību stiprināšanas avots.

Ar VKKF atbalstu realizēts “Latviešu grāmatas piecsimtgadei veltītu lasījumu cikls Latvijas Nacionālajā bibliotēkā 2022. gadā”, kurā pedālījās gan LNB pētnieki, gan citu institūciju pārstāvji, kas pētījuši LNB krājumu materiālus (Saiešana Jāņa Krēsliņa vadībā izstādē “Modināšana. Stāsts par hernhūtiešiem”, “Latviešu brāļu draudzes raksti: 19. gadsimts”, “Pieminot Loskīlu. Hernhūtiešu dziesmu vakars”, “Hernhūtiešu kustība kā nacionālās atmodas priekštece”, “Einbergu dzimtas sievietes: autobiogrāfisko dokumentu šarms”, “Blaufūss. Pirmais latviešu vēstures stāstnieks”, “Saucēja balss tuksnesī. Baltazara Rusova “Livonijas hronika””, “Četri svētku elementi”); visi pasākumi ierakstīti video vai audio formātā un publicēti tīmekļvietnē <https://www.gramatai500.lv/>.

Sagatavots un iesniegts notikumu cikla “Latviešu grāmatai 500” pieteikums starptautiskajam UNESCO jubileju kalendāram.

LNB speciālisti turpināja 2021. gadā veiksmīgi uzsāktu sadarbības projektu pētniecībā ar Ukrainas zinātniski tehniskā ekspertīzu un informācijas institūtu “Teksta analīzes metodes un rīki līdzīguma noteikšanai un mērīšanai lielos nacionālos tekstu korpusos: Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas un Ukrainas Nacionālā akadēmisko tekstu repozitorija gadījumi”. Lai gan kara dēļ saziņa ar partneriem bija apgrūtināta, tomēr projekts vērtējams kā veiksmīgs: izveidota mikroservisa saskarne “Tuvenieks”, kas ļauj meklēt vienādās un līdzīgās frāzes dotās datubāzes tekstos (pilna saskarnes funkcionalitāte pieejama no LNB iekšējā tīkla; korpusu pilnie teksti ir aizsargāti ar autortiesībām).

Izveidotas piecas digitālās kolekcijas: “Industriālais mantojums”, “Kartes”, “Latviešu prozas skaitītājs”, “Latvijas Valsts prezidentu kolekcija”, “NoSketch Engine korpusu analīzes vide”, kurās apkopotu un pētniecībai piedāvātu LNB krājuma materiāli, kā arī izstrādāti dažādu datu kopu apstrādes digitālie rīki.

LNB bija iesaistīta IZM informatīvais ziņojuma “Latvijas atvērtās zinātnes stratēģija 2021.-2027. gadam” izvērtēšanā, kā arī ir integrēta vairākās pozīcijās Pasākumu plānā Latvijas atvērtās zinātnes stratēģijai 2021.-2027. gadam: izveidot organizatorisko ietvaru abonēto e-resursu (datu bāzu) licenču iegādei un paredzēt pārejas vienošanos slēgšanu ar zinātnisko žurnālu izdevējiem; veidot nacionālo repozitoriju Academia kā FAIR principiem atbilstošu pakalpojumu zinātniskajām institūcijām, nodrošinot metadatu apmaiņu ar citu ZI repozitorijiem, NZDIS un OpenAIRE; izstrādāt atvērtās zinātnes tālākizglītības programmas saturu; slēgt līgumus ar DOI aģentūrām un veicināt DOI piešķiršanu zinātniskajām publikācijām un publicētām pētniecības datu kopām; nodrošināt vēsturisko zinātnisko publikāciju un datu kopu arhivēšanu repozitorijos.

Publicēti divi “LNB Zinātnisko rakstu” sējumi, sadarbībā ar LU LFMI sagatavots žurnāla “Letonica” tematiskais numurs “Digitālās humanitārās zinātnes Latvijā”. Publicētas vai publicēšanai sagatavotas monogrāfijas “Vidzemes muižas un to bibliotēkas” (K. Zaļuma), “Laikmets un fotogrāfija. Roberts Johansons” (K. Teivāne), “Kolekcija. Iespiedgrafika Latvijas Nacionālās bibliotēkas Mākslas krājumā” (D. Zinovjevs), rakstu krājums “Das Mittelalterliche Livland und Sein Historisches Erbe = Medieval Livonia and Its Historical Legacy” (G. Strenga kopā ar I. Misānu, A. Levānu), izstādes izdevums “B kā baroks” (K. Liniņa kopā ar D. Hanovu), izstādes izdevums “Modināšana. Stāsts par hernhūtiešiem”.

Plānojot LNB pētnieku zinātnisko rakstu publikācijas, priekšroka tiek dota Open Access izdevumiem. Tikusi nodrošināta “LNB Zinātnisko rakstu” piekļuve tiešsaistē, tāpat arī iespēja tiešsaistē lasīt atsevišķus LNB izdevumus (piemēram, “Lasāmvietas. Ceļvedis pa lasīšanas vietām 20. gs. sākuma Rīgā”). Ar daudzveidīgu materiālu klāstu papildināta DOM kolekcija “Grāmata Latvijā”, iekļaujot LNB pastāvīgās ekspozīcijas tekstus, ilustratīvos materiālus, vizuālos risinājumus u. c.

4. darbības virziens: Kultūras pieredzes radīšana bibliotēkā

2022. gadā turpināta tradīcija, atcerēties Barikāžu notikumus 12. janvārī “Sarunā pie melnajām klavierēm”, kas vienlaikus bija arī 2021. gadā LNB notikušās konferences "X stunda. Barikādēm 30" izdevuma publiska atvēršana, kura satura un dizaina autori bija KD darbinieki.

31. martā atklāta vērienīga izstādi “B kā baroks”. Izstāde apbalvota ar Latvijas Radošās izcilības festivāla “Adwards” augstāko godalgu kategorijā “Telpas un pieredzes dizains”. Pēc uzvaras nacionālajā konkursā izstāde tika izvirzīta Eiropas radošās izcilības festivālam ADC*E, kur tā saņēma sudraba godalgu telpas dizaina kategorijā. Izstādes ietvaros tika sagatavoti trīs raidieraksti un izdots katalogs, sniedzot iespēju padziļināti izzināt izstādē apskatītās tēmas.

Aprīlī LNB notika valstiski nozīmīgs pasākums – tika aktualizēts notikumu cikls “Latviešu grāmatai 500”, 24. aprīlī sarīkojot domnīcu un atklājot pēc tās izstādi “Modināšana. Stāsts par hernhūtiešiem”. To atklāja Valsts prezidents Egils Levits un Kultūras ministrs Nauris Puntulis.

Kino zinātniecei Valentīnai Freimanei veltīta izstāde ar kinolektorijiem. LNB organizēja Vācijas pētnieku asociācijas un LNB Letonikas un Baltijas centra sadarbības projekta konferenci ABDOS.

2022. gadā notika arī Baltijas valstu Nacionālo bibliotēku vasaras seminārs “LILAEST”, kas 7.-9. jūnijā norisinājās Igaunijas piejūras ciemā Ojako – programmu veidoja Igaunijas Nacionālās bibliotēkas pārstāvji.

LNB norisnījās 44. starptautiskā konference “ELAG 2022”, kas ir Eiropā vadošais notikums par informācijas tehnoloģiju pielietošanu bibliotēkās un citās kultūras mantojuma institūcijās. Konferences piedalījās pārstāvji no 14 Eiropas valstu 32 institūcijām (kopā 68 dalībnieki).

Baltā nakts septembra sākumā pulcēja simtiem apmeklētāju, kas dziedāja kopā ar “Choir Up” kopienu un Kultūras ministru Nauri Puntuli. Septembra beigās atklāta izdevniecības “Liels un mazs” viesizstāde “Bikimētrs”, kas līdz gada beigām kļuva par vienu no apmeklētākajām izstādēm bibliotēkā.

Visapmeklētākie pasākumi bibliotēkā 2022. gadā bija Valmieras diena Novadu dienu cikla ietvaros, 1. oktobrī pulcējot Valmieras novada kolektīvus, amatniekus un interesentus no visas Latvijas. Pasākuma datums sakrita arī ar Saeimas vēlēšanu datumu, kad pie LNB izvietotā vēlēšanu

iecirķņa veidojās gara rinda teju visas dienas garumā. Savukārt otrs apmeklētākais pasākums bija “Rīgas grāmatu svētki” 4. novembrī sadarbībā ar “Latvijas Grāmatizdevēju asociāciju”.

2022. gadā norisinājās arī divi pasākumi sadarbībā ar Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzeju – “Latviešu grāmatai 500” ietvaros 26. oktobrī muzejā tika atklāta izstāde “Latviešu Avīzēm 200”, bet 6. decembrī notika konference “Latviešu Avīzes un laikmets”.

Sociālās atbildības jomā kā ik gadu, arī šogad LNB piedalījās Asinsdonoru dienā un divas reizes aicināja savās telpās ziedot asinis. Notika arī vairāki nozīmīgi koncerti – “Mieram un Pasaulei”, Kamerorķestra Sinfonia Concertante” koncerts, “Simfonietta Rīga” koncerts, Zemessardzes orķestra koncerts un Pētera Vaska fonda koncerts. LNB tiek organizēti gan starptautiski nozīmīgi un paaugstinātas drošības pasākumi – ēka šogad tika izvēlēta gan kā Finanšu izlūkošanas dienesta (FIDE) samita pieņemšanas, gan arī Apvienoto reaģēšanas spēku “*Joint Expeditionary Force*” samita un ikgadējā LATO konferences mītne.

2022. gada laikā LNB sagatavojis dizaina risinājumus septiņiem LNB izdevumiem, bet divas no 2022. gada izstādēm – “Atgriešanās. Senākā saglabājusies grāmata latviešu valodā” un “B kā baroks” izvirzītas Latvijas dizaina gada balvas finālā, kas ir nacionālas nozīmes apbalvojums un arī dizaina nozares augstākais apbalvojums Latvijā. Fināla atlase tiks veikta 2023. gada pavasarī. Nozīmīgi, ka ir uzsākta sadarbība ar prestižo Plantēna-Moretusa muzeju Antverpenē, kur 2023. gadā plānots atklāt izstādi notikuma cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros.

Starptautiskās sadarbības ietvaros apstiprināta CENL *Books and Audiences Network Group* (BANG!) turamāko trīs gadu darbība. Sadarbības tīkls apvieno Eiropas bibliotēkas, kurās tiek veikts kvalitatīvs izstāžu darbs, un ar izstāžu un muzeju nozari saistītus pētniekus no Lielbritānijas, Vācijas, Nīderlandes, Beļģijas, Dānijas un Latvijas.

Izveidota “Latviešu grāmatai 500” mājas lapa, kas nepārtraukti tiek papildināta ar cikla aktualitātēm. Iesākts arī darbs pie jaunās LNB mājas lapas www.lnb.lv sadarbībā ar Atbalsta biedrību un aģentūru “Asketic”.

Attēlā lekcijas Cilvēcīgāks skatījums uz veselīgu uzturu afiša

Tehnoloģiju un dabaszinātņu lasītavā cikla Zinātne sabiedrībai ietvaros organizētas divas lekcijas par uztura jautājumiem, lai veicinātu un atbalstītu sabiedrības izpratni par veselīgu dzīvesveidu. 28.martā ar lekciju “[Cilvēcīgāks skatījums uz veselīgu uzturu](#)” uzstājās uztura treneris Mārtiņš Bidiņš, savukārt 28.jūnijā – uztura zinātnieks Ansis Zauers ar lekciju “[Mikrobioms – slepenie dzīves diriģenti](#)”. Abas lekcijas pieejamas tiešsaistē un joprojām skatāmas interesentiem.

Sadarbībā ar Latvijas Antropologu biedrību 8.jūnijā notika grāmatas “Sadzīvošana. Etnogrāfiskas pārdomas par attiecībām mūsdienu Latvijā” (LU Akadēmiskais apgāds, 2022) atklāšana, kurā piedalījās LU SZF asoc. profesore un grāmatas autore

Aivita Putniņa. Grāmatas galvenā tēma ir nevardarbīgu attiecību veidošanas pieredze, kā arī vardarbības sociālais konteksts un tā maiņa neatkarības gados.

15.decembrī sadarbībā ar Latvijas mutvārdu vēstures asociāciju organizēja pasākumu "Kultūras un izglītības tilti starp Latviju un ASV". Vēsturniece PhD Māra Lazda (Bronksas Kopienas koledža, Ņujorkas Pilsētas universitāte, ASV) stāstīja par Latvijas Okupācijas muzeja dibināšanu un izveidi, bet PhD Toms Rostoks (Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs, Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija) – par Latvijas militārpersonu pieredzi ASV: militāro zināšanu un kultūras pārneses iespējām un ierobežojumiem.

Atzīmējot rakstnieka Dzintara Soduma 100. jubileju, no 11. maija līdz 13. augustam LNB Humanitāro un sociālo zinātņu lasītavā bija skatāma krājuma izlase "Ulliss: divas simtgades", par kuru īpaši interesējās Īrijas vēstniecība Latvijā un Blūma dienas entuziastu pulciņš. Blūma dienas dalībnieki pirms Džeimsa Džoisa veltītās konferences iepazīstināti ar izlasi tuvāk.

2022. gadā veikti būtiski uzlabojumi Tautas grāmatu plaukta [mājaslapā](#), nodrošinot precīzāku ievadīto datu atspoguļošanu un paplašinot lasītāju iespējas meklēt informāciju par dāvinājumiem. Nozīmīgākais veikums – papildināta meklēšanas funkcija un šobrīd lasītāji var meklēt dāvinājumus pēc saviem izvēlētajiem atslēgvārdiem.

Gada laikā saņemti vairāki valstiski nozīmīgu viesu grāmatu dāvinājumi, kā Azerbaidžānas Republikas parlamenta priekšsēdētājas Sahibas Gafarovas dāvinājums, Eiropas un Vidusjūras reģiona civilizāciju muzeja direktora Žan-Fransuā Šunjē un starptautisko attiecību vadītāja Mikaela Mohameda dāvinājums, Grieķijas prezidentes Katerinas Sakellaropulas dāvinājums, Frankfurtas Starptautiskās grāmatu mēses direktora Jirgena Bosa dāvinājums, ANO Ģenerālās Asamblejas 76. sesijas prezidenta un Maldīvu ārlietu ministra Abdul Šahidu dāvinājums un citi.

Visas izstādes un krājuma izlases 2022.gadā:

	Norises vieta	Norises laiks	Organizators
LNB VEIDOTĀS IZSTĀDES LNB Telpās			
Reklāmas baneru stends pie LNB ieejas	Ieeja	Visu gadu	LNB
Pastāvīgā ekspozīcija par LNB ēku	Oranžērija	Visu gadu	LNB
Pastāvīgā ekspozīcija par Gunāru Birkertu	12. stāvs	Visu gadu	LNB
Grāmata Latvijā	Ātrijs	Visu gadu	LNB
Izstāde "Virš. Zem. Akvatinta un mecotinta LNB krājumā"	4. stāvs	5.10.2022.– 25.02.2023.	LNB
Izstāde "B kā baroks"	1. stāvs	31.02.– 8.10.2022.	LNB
Izstāde "Sīzifs un Kolumbīne"	4. stāvs	01.02.– 30.10.2022.	LNB
Izstāde "Birkertam 100 / 2025"	M stāvs	17.01.– 20.12.2022	LNB
Izstāde "Gadsimta lieciniece. Satikšanās ar Valentīnu freimani"	4. stāvs	14.04.– 3.09.2022.	LNB
"Modināšana. Stāsts par hernhūtiešiem"	5. stāvs	26.04.2022.– 7.10.2023.	LNB

“Sevišķi svinīgs vakars”	1. stāvs	19.03.–4.09.	LNB/IIvars Drulle
“Skriet ar vilkiem”	-1. stāvs	30.11.– 29.01.	LNB
“Dziesmu vītols”	5.stāvs, Retumu pasaule	10.03.– 26.06.	LNB/Jānis Ērenštreits
Nepazust starp kontinentiem.Sprūdžu dzimta	5.stāvs, Retumu pasaule	19.09.2022.- 31.12 - turpinās	LNB
[Izgriezts]. Cenzūra Latvijas preses vēsturē.	3. stāva galerijs	26.08.2022- 31.12.2022.	LNB
A. Sisojevas personālizstāde “Starp lapaspusēm”	ASIARES	01.12.2022- 31.03.2023	LNB/ Anastasija Sisojeva
KRĀJUMA IZLASES			
Latviešu-ukraiņu sadarbība literārajā jomā	HS lasītava	28.02.- 13.03.	LNB
Nozaru literatūra “Par Ukrainu”	HS lasītava, ET lasītava	15.03.- ...	LNB
Aspazija. Rainis. Satversme	ET lasītava	15.02.- 31.05.	LNB
Krājuma izlase pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā. Ekspozīcijas moto: citāts no Timotija Snaidera darba “Par tirāniju”: <i>Ja neviens no mums nav gatavs mirt par brīvību, tad mēs visi mīrsim tirānijā.</i>	Dž.F.Kenedija lasītava	07.03. -...	LNB
Attālinātais darbs: izaicinājumi un risinājumi	HS lasītava	21.03.- 22.05.	LNB
Kijivas Krievzeme	HS lasītava	21.04.- 31.12.	LNB
ULISS: DIVAS SIMTGADES	HS lasītava	11.05.- 13.08.	LNB
Krājuma izlase literāras tikšanās un sarunas par Eiropas kultūru ar franču rakstnieku un žurnālistu Olivjē Gezu, grāmatas “Lielais ceļojums” (<i>Le Grand Tour</i>) autoru ietvaros	Klīversla	16.05	LNB sadarbībā ar Francijas Kultūras institūtu
Bērņa tiesības un tiesiskās intereses	ET lasītava	01.06.- 01.09.	LNB
J.Berlina krājuma izlase	HS lasītava	17.06.- 17.07.	LNB
Trešā atmoda Latvijā	NLC Facebook profilā	14.06.-...	LNB
K.Skujenieka <i>personības saliņa</i> – papildināta ar aktuāliem autora izdevumiem, godinot K.Skujenieka piemiņu	HS lasītava	27.07. - ...	LNB
Pirms 100 gadiem [Latvijā] izdotās grāmatas	HS lasītava	01.08.- 30.09.	LNB
No Baltajiem Karpatiem līdz Baltijas jūrai: trīs gadu desmiti čehu un latviešu literārajos tulkojumos (1992–2022)	ASIARES	27.09.	LNB sadarbībā ar Čehijas Republikas vēstniecību
Nobela prēmijas laureāti fizikā, ķīmijā, fizioloģijā un medicīnā	TD lasītava+ lasītavas infokrānā	16.11 līdz 14.12	LNB

Eiropas Savienības tiesai 70	ET lasītava	03.12.- 04.01.2023.	LNB
Iesakām! Jaunumi 2022.	HS lasītava	20.12.-...	LNB
Pētnieciskā darba metodoloģija	Vispārīgā lasītava		LNB
Ukrainas valsts ievērojamākās vietas, vēsture, šodiena (grāmatas no UIC krājuma)	Vispārīgā lasītava		LNB
Ukrainas grāmatas LNB krājumā	Vispārīgā lasītava		LNB
Imanta Ziedoņa "Epifānijas" (virtuāla izlase)	LNB Facebook konts	08.01.-...	LNB
M. Zālītes darbi: dzeja, esejas, poēmas, lugas, romāni un proza	Krātuves izsniegšanas punkts, 2. stāvs	18.02.2022.- 30.03.2022.	LNB
Māras Zālītes romāns "Pieci pirksti" un tā tulkojumi (virtuāla izlase)	LNB Facebook konts	18.02.-...	LNB
M. Zālītes darbi, kas pasniegti dāvinājumā Tautas grāmatu plauktam	Krātuves izsniegšanas punkts, 2.stāvs	18.02. - 30.03..	LNB
Latvijas Literatūras gada balvas 2022 nominanti (arī virtuālā formātā)	Krātuves izsniegšanas punkts, 2. stāvs	01.04.- 31.05.	LNB
Latvijas Literatūras gada balva (2001-2021) nominācijā: dzeja un debija	Krātuves izsniegšanas punkts, 2.stāvs	01.04.- 31.05.	LNB
Latviešu literatūras darbi bērniem toreiz un tagad (arī virtuālā formātā)	Krātuves izsniegšanas punkts, 2.stāvs	01.06.- 16.09.	LNB
Bērnu dāvinājumi Tautas grāmatu plauktam 2020-2022	Krātuves izsniegšanas punkts, 2.stāvs	01.06.- 16.09.	LNB
Latvijas enciklopēdijas	Krātuves izsniegšanas punkts, 2.stāvs	27.09.- 30.11.	LNB
Enciklopēdijas Tautas grāmatu plauktā	2. stāva ātrijs galerija (pie TGP plaukta)	27.09.- 12.01.2023.	LNB
Latviešu kulinārijas pavārgrāmatas (arī virtuālā formātā)	Krātuves izsniegšanas punkts, 3. stāvs	02.12. - 30.12.	LNB
Rīgas pilsētas vācu teātrim 240 (nošu un libretu materiālu izlase) ; Pieminot karu Ukrainā, ukraiņu mūzikas izlase ; Komponistu jubileju tematiskās izstādes: Arnoldam Šturmam 110, Alfrēdam Feilam 120, Lūcijai Garūtai 120, Marijai Gubenei 150, Aleksandram Skrjabinam 150, Zigmaram Liepiņam 70.	Mūzikas lasītava, 4.st.	Visu gadu	LNB
V. Freimanei - 100; Zigmaram Liepiņam - 70; Animācijas filmas bērniem un pieaugušajiem; regulāras jaunu izstādes	Audiovizuālā lasītava	Visu gadu	LNB
LNB VEIDOTĀS IZSTĀDES ĀRPUS LNB Telpām			
Izstāde "Latviešu avīzes 200. Ceļā uz mediju sabiedrību" Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā			
SADARBĪBAS PARTNERU VEIDOTĀS IZSTĀDES LNB Telpās			
Zviedrijas vēstniecības izstāde	1. stāvs	3.01.–31.01	
"Zinātne Latvijai 2022"	1. stāvs	6.01–29.01	

Bulgārijas vēstniecības izstāde	-1. stāvs	18.05.–28.05	
Rumānijas vēstniecības izstāde	-1. stāvs	30.05.–3.07	
Īrijas vēstniecības izstāde	-1. stāvs	16.06.–1.07.	
Čehijas vēstniecības izstāde	-1. stāvs	7.09.–1.10.	
Japānas vēstniecības izstāde “Apbūvētā vide. Alternatīvs ceļvedis pa Japānu”	1. stāvs	3.11.2022.–28.01.2023.	
“Laiņi lūgti uz Alfona Obergas viesībām”	7. stāvs	19.10.–28.01.	LNB/ Zviedrijas institūts
“Rīga Literata”	5.stāvs, Retumu pasaule	15.08.–09.09.	LNB/ Ojārs Lāms
KLIENTU VEIDOTĀS IZSTĀDES LNB Telpās			
Juris Ulmanis “Ceļš uz Everestu, kas turpinās”	-1. stāvs	1.02.–6.03.	Juris Ulmanis
"Bikimetrs"	1. stāvs	28.09.-10.12.	Izdevniecība “Liels un mazs”
Noden “Vēlēšanu biļetens”	-1. stāvs	19.10.–12.11	Norden

5. darbības virziens: Bibliotēku nozares attīstības virzītāja

LNB pārstāvji piedalījās un vadīja Latvijas Bibliotēku padomes izveidotajā darba grupā, kas izstrādāja jaunas Bibliotēku nozares stratēģijas 2023-2027 projektu.

LNB digitālie resursi popularizēti Novadpētniecības konferences ietvaros notikušajās Digitālā kultūras dienās Siguldas “Devonā” ar iespēju katram interesentam praktiski iepazīties ar LNB un reģionu veidotajām digitālajām kolekcijām.

LNB organizēja un piedalījās apaļā galda diskusijās reģionu bibliotēkās (Jelgava, Salaspils, Valmiera, Jēkabpils), iepazīstinot ar Digitālā kultūras mantojuma platformas pakalpojumu piedāvājumu un aicinot saglabāt lokālo digitālo mantojumu DOM. Diskusijas sniedza vērtīgu ieskatu reģionu bibliotēku problemātikā, kas saistīta ar iespēju saglabāt un atrādīt digitalizēto saturu. Katrā reģionu bibliotēkā līdzšinējā digitalizācijas prakse un pieredze ir ļoti atšķirīga, tādēļ katras bibliotēkas gadījums, uzsākot darbu DOM, ir jāskata individuāli.

2022. gadā LNB Kompetenču attīstības centrs turpināja akreditēto formālās izglītības programmu un neformālās izglītības programmu īstenošanu. Visa gada ietvaros tika īstenotas vairāk nekā 35 neformālās izglītības programmas gan klātienē, gan tiešsaistē. No tām 21 bija jauna, 2022. gadā izveidota, programma, tostarp trīs tika piedāvātas bez maksas. Otro reizi notika neformālās izglītības programma “Atvērtā zinātne un zinātnes komunikācija” (76h) – apliecības ieguva 32 cilvēki. Kopumā neformālās izglītības programmas bijušas 1490 akadēmisko stundu apjomā un par to apguvi tika izsniegtas gandrīz 900 apliecības.

Profesionālās tālākizglītības programmā “Bibliotēku zinības” (960h) mācības beidza un kvalifikāciju “Bibliotekārs” ieguva 14 cilvēki. No 2022. gada tiek īstenota modulārā profesionālās tālākizglītības programma “Bibliotēku, informācijas un arhīvu zinības” (960h) – maijā tajā uzsāka mācības T11 grupa, kas turpinās mācības arī 2023. gadā.

Profesionālās pilnveides izglītības programmā “Informācijas un bibliotēku zinību pamati” (160h) tika aktualizēts saturs un pēc licencēšanas tā ieguva nosaukumu “Bibliotēku zinību pamati”. Programmu apguva un apliecības saņēma 15 cilvēki.

Abu minēto programmu pārveide saistāma arī ar 2022. gada otrajā pusē notikušo izglītības iestādes un tās programmu un akreditāciju un vadītāja vērtēšanu. Process noritēja veiksmīgi un tika

saņemts atzinīgs novērtējums no akreditācijas ekspertu komisijas. Akreditācijas rezultātā LNB turpina būt akreditēta izglītības iestāde līdz 03.11.2028. Pēc akreditācijas veiktas izmaiņas iestādes statusā – no 2023. gada 1. janvāra iestādes statuss ir profesionālās tālākizglītības centrs. Iegūts jauns reģistrācijas Nr. 3361302431.

2022. gada ietvaros izveidots bibliotēku nozarē unikāls izdevums – mācību līdzeklis “Bibliotēku zinības”. Pašu veidotu un profesionālu mācību materiālu nodrošināšanu izglītojamajiem kā izglītības iestādes stipro pusi atzina arī akreditācijas komisija. Līdzeklī ietvertās tēmas palīdz izprast un apgūt profesijas “Bibliotekārs” standartā aprakstītos bibliotekāra uzdevumus un pienākumus. Autori ir nozares speciālisti (lielākā daļa – LNB darbinieki).

LNB Bibliotēku attīstības centrs sadarbībā ar citiem LNB un valsts bibliotēku nozares speciālistiem sagatavojis un publiskojis pārskata ziņojumu par [Latvijas bibliotēkām 2021. gadā](#).

Ilustrācijas autore: Daina Jurķe

2022. gada 21. aprīlī tiešsaistes platformā ZOOM notika skolu bibliotekāru seminārs, kurš pulcēja gandrīz 400 dalībniekus. Semināra mērķauditorija bija skolu bibliotekāri un reģionu galveno bibliotēku speciālisti.

Latvijas Bibliotēku portālā pieejams [raksts](#) “Noticēt sev, realizēt savas idejas un ļauties pārmaiņām: atskats uz veiksmīgai sadarbības pieredzei veltītu skolu bibliotekāru semināru”.

Iztulkoti starptautisko profesionālo organizāciju (IFLA, ISO u. c.) standarti, vadlīnijas un ieteikumi. Publicētas "IFLA vadlīnijas bibliotēku pakalpojumiem bērniem vecumā no 0 līdz 18 gadiem" [latviešu valodā](#). Vadlīnijas tiek popularizētas semināros, kuros tiek runāts par darbu ar bērniem un jauniešiem.

2022. gadā LNB strādāja pie vairāku Starptautiskās standartizācijas institūcijas (ISO) izdoto standartu redakcijas. LVS ISO 16439:2022 Informācija un dokumentācija. Metodes un procedūras bibliotēku ietekmes novērtēšanai (ISO 16439:2014) . Tulkojums tika rediģēts un iesniegts apstiprināšanai “Informācija un dokumentācija” standartizācijas tehniskā komitejā (LVS/STK/22). LVS ISO 21110:2020 Informācija un dokumentācija. Gatavība un reaģēšana ārkārtas situācijās. Tulkojuma redakcijas darba grupā iesaistījās arī speciālisti no LNB un Kultūras ministrijas. 2022. gada nogalē uzsākts darbs pie jaunā bibliotēku statistikas standarta ISO 2789:2022 Informācija un dokumentācija. Starptautiskā bibliotēku statistika latviskošanas.

Lai izglītotu publisko bibliotēku darbiniekus, kuri strādā ar jauniešiem ikdienā, LNB rīkoja semināru “Lauzt robežas-meklēt identitātes”, kura laikā tika apskatītas tādas tēmas kā jauniešu mentālā veselība, lasīšana jauniešu vidū, karjeras izglītība, novadpētniecība, labbūtība un citas aktuālas tēmas. Seminārs pulcēja 80 bibliotekārus no visas Latvijas. Atskats uz semināru ir pieejams [Latvijas Bibliotēku portālā](#). Semināra īstenošanā lielu atbalstu sniedza LU SZF Informācijas pārvaldības 2. kursa studenti, kuri kā brīvprātīgie palīdzēja pie dalībnieku reģistrēšanas, pusdienu izdales, semināra fotografēšanas, apliecinājumu izdales utt. Kopā iesaistījās 8 studenti, kuri atzina, ka vēlētos palīdzēt kā brīvprātīgie citās LNB norisēs.

Darbības virzieniem ir profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumu organizēšana. LNB organizēto pasākumu vidū ir tādi tradicionāli pasākumi Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru sanāksmes, reģionu galveno bibliotēku metodiķu semināri u. c. Pirmo gadu tika organizētas tematiskās diskusijas par dažādām tēmām: Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām (3.03.); Bibliotēkas un administratīvi teritoriālā reforma (31.03.); Darbs ar bērniem un jauniešiem (7.04.); Bibliotēku pakalpojumu attīstīšana ilgtspējīgas attīstības mērķu kontekstā (13.04.)

Noorganizēti 47 profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi, kuros apmeklējuši 7099 nozares speciālisti, no tiem 33 attālināti pasākumi (4 tiešraides pasākumi), 14 klātienē. 2022. gadā profesionālās pilnveides pasākumi notikuši gan klātienē, gan attālināti: tiešsaistē vai tiešraidē. 2022. gadā no 6 profesionālās pilnveides pasākumiem apliecinājumi izsniegti 733 dalībniekiem.

Visapmeklētākie 2022. gada LNB Bibliotēku attīstības centrs organizētie pasākumi bija Tīmekļseminārs "Drošība, medijpratība un emocionālā inteliģence krīzes situācijās" (745 dalībnieki), Konference "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram" (645 dalībnieki), Virtuālā trešdiena bibliotekāriem: Vienotie klientu apkalpošanas centri (600 dalībnieki).

LNB sadarbībā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas (LZA TK) Informācijas un dokumentācijas terminoloģijas apakškomisiju (ID TAK) koordinē bibliotēku nozares un saskarozaru terminoloģijas izstrādi un popularizēšanu, iesaistās ar terminoloģijas darbu saistītos pasākumos un projektos, sniedz uzziņas un konsultācijas nozares terminoloģijas jautājumos.

LNB nodrošināta apstiprināto terminu pieejamība tiešsaistes terminu datubāzēs. Papildināta un rediģēta Bibliotēku, arhīvu un muzeju terminu datubāze (ap 200 šķirkļi). 2022. gadā turpinājās nozares terminu datubāzes satura integrēšana jaunajā inovatīvajā terminoloģijas resursā - Latvijas Nacionālajā Terminoloģijas portālā, Bibliotēku un arhīvu terminu kolekcijā. Darbs veikts sadarbībā ar Valsts valodas centru un Tildes speciālistiem. 2023. gadā turpināsies kolekcijas rediģēšanas un papildināšanas darbs.

2022. gada oktobrī notika ikgadējā, jau piektā terminoloģijas konference "Aktualitātes bibliotēku nozares un saskarozaru terminoloģijā". Konference norisinājās tiešsaistē un to noklausījās ap 240 terminoloģijas darba interesenti. Konferencē mērķis - infomēt bibliotēku un saskarozaru speciālistus par Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas un tās apakškomisiju aktualitātēm, ieskatīties normatīvo dokumentu terminoloģijas problemātikā, kā arī iepazīstināt ar aktuāliem terminoloģijas projektiem un resursiem. Konferencē videoieraksts pieejams <https://www.youtube.com/watch?v=Bpp-VD45cmI>

[Biblioteka.lv](https://www.biblioteka.lv) tīmekļvietnē publicēta pārskatīta, sakārtota un bagātināta informācija par nozares standartiem un vadlīnijām (<https://www.biblioteka.lv/standarti/>).

Bērnu literatūras centrs aktīvi sadarbojas ar Latvijas bērnu un jaunatnes literatūras padomi (LBJLP), kas nacionālās nodaļas statusā iekļaujas Starptautiskajā Bērnu un jaunatnes literatūras padomē (International Board on Books for Young People jeb IBBY, sk. www.ibby.org) kopā ar 80 citu valstu nacionālajām nodaļām.

Sadarbībā ar LBJLP tiek realizēti daudzi nozīmīgi projekti bērnu literatūras popularizēšanā un profesionālā izvērtēšanā. Katru gadu 24.jūlijā tiek organizēta Starptautiskās Jāņa Baltvilka balvas bērnu literatūrā pasniegšana. 2022.gadā Jāņa Baltvilka balvas laureāte rakstniecībā ir Luīze Pastore ar grāmatu "Laimes bērni" (Liels un mazs). Kā spožākā grāmatu māksliniece tika godināta Gundega Muzikante par ilustrācijām Juhani Pitsepa grāmatai "Ir mēness zelta kuģis" (Jāņa Rozes apgāds) un Ineses Paklones dzejoļu krājumam "Zvēru barošana" (Pētergailis).

2022. gadā turpināts darbs pie Latvijas Bibliotēku portāla satura pilnveidošanas un nozarei svarīgu darba virzienu atspoguļošanas. 2022. gadā Bibliotēku portālā ievietotas 285 ziņas un 104 raksti, tostarp intervijas ar pieredzes stāstiem no ASV, Ekvadoras, Francijas, Islandes, Lietuvas, Norvēģijas, Ukrainas – (materiālu kārtošanai izveidotas jaunas kategorijas "Grāmatai 500", "Atbalsts Ukrainai", "Novadpētniecība", "Medijpratība", "Intervijas"), 42 profesionālās literatūras vienības, 42 izdevumi bibliotekāriem un 41 video ieraksts no dažādiem tīmekļsemināriem, lekcijām, pasākumu cikliem.

2022. gadā Latvijas bibliotēku portāls ir nostiprinājis savu lomu nozares speciālistu vidū kā resurss, kurš tiek izmantots profesionālas informācijas ieguvei.

2022. gadā pabeigts darbs pie 3 jaunu sadaļu izveides un publicēšanas Bibliotēku portālā: "Latviešu grāmatai 500", "Ilgtspējīgas attīstības mērķi" un "Novadpētniecība". Sadarbībā ar LNB Bibliogrāfijas institūtu, aktualizēta un atjaunināta Standartizācijas sadaļa.

LNB speciālisti ir turpinājuši būt sadarbības partneri iniciatīvām, kas saistītas ar bibliotēku ilgtspējīgu attīstību un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem. 2022. gada sākumā tika publiskots

EBLIDA un LNB kopīgi sagatavotais “Otrais Eiropas ziņojumu par ilgtspējīgu attīstību un bibliotēkām”, kura rezultātus un atziņas LNB speciālisti prezentējuši vairākos nacionāla un starptautiska līmeņa nozares pasākumos (piemēram, LBB organizētajā Bibliotēku Festivālā (27.aprīlis), EBLIDA ikgadējā konferencē Atēnās (14.-17.jūnijs) u.c.).

Turpinot uzsākto sadarbību ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Latvijas Bibliotekāru biedrību projekta “Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši” ietvaros, notikušas diskusijas par turpmākajām aktivitātēm, lai izplatītu konferences “Ilgtspējīgas attīstības mērķu lokalizēšana Baltijas valstu muzejos un bibliotēkās” rezultātus un veicinātu turpmāku bibliotēku un muzeju sadarbību IAM jomā. Kopā sagatavoti projektu pieteikumi VKKF un UNESCO projektu konkursiem, no kuriem UNESCO projekts "*Museums, libraries and the Sustainable Development Goals: tailoring common approaches to local settings*" guvis finansiālu atbalstu un tiks realizēts 2023.gadā.

LNB iesaistījās Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības plāna 2022. – 2027.gadam izstrādē, kā arī Vēsturisko zemju likuma īstenošanas plāna tapšanā, īpaši izceļot Sēlijas jautājumu un organizējot tiešsaistes diskusiju ar bibliotēkām un NVO Sēlijā 12.01.2022.

LNB dalība starptautiskās profesionālās organizācijās:

Organizācijas nosaukums	Nosaukuma saīsinājums	Nosaukuma tulkojums latviešu valodā	LNB pārstāvība organizācijā
International Federation of Library Associations and Institutions	IFLA	Starptautiskā Bibliotēku asociāciju un institūciju federācija	Conference of Directors of National Libraries (CDNL) – Nacionālo bibliotēku direktoru konferences sanāksmēs LNB pārstāv Andris Vilks ; Cataloguing, Bibliography Section – Kataloģizācijas un Bibliogrāfijas komiteju sapulcēs piedalās Anita Goldberga ; Bibliographic Conceptual Models Review Group (BCM) – BCM attīstības grupa – Anita Goldberga ; Environment, Sustainability and Libraries Section (ENSULIB) – Kristīne Deksnē .
European RDA Interest Group	EURIG	Eiropas RDA interešu grupa	LNB pārstāv Anita Goldberga un Maira Kreislere .
Conference of European National Librarians	CENL	Eiropas nacionālo bibliotēku direktoru konference	LNB pārstāv Andris Vilks Books and Audiences Network Group (BANG!) – Grāmatu un auditoriju grupā pārstāv Anete Krūmiņa . Dalībai Copyright Network Group – Autortiesību grupā plānots deleģēt Jurģi Ivānu .

Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche - Association of European Research Libraries	LIBER	Eiropas zinātnisko bibliotēku asociācija	Dagnija Baltiņa - dalība LIBER konferences programmas komitejā.
International ISBN Agency	ISBN	Starptautiskā ISBN aģentūra	LNB pārstāv ISBN un ISMN eksperte Aiva Gailīte .
International ISMN Agency	ISMN	Starptautiskā ISMN aģentūra	LNB pārstāv ISBN un ISMN eksperte Aiva Gailīte .
International Centre for the registration of serial publications. ISSN International Centre	CIEPS	Starptautiskais ISSN centrs	LNB pārstāv Gīta Mukuda .
Bibliotheca Baltica	BB	Baltijas jūras reģiona bibliotēku apvienība Bibliotheca Baltica	LNB pārstāv Andris Vilks . Andris Vilks ir ievēlēts par asociācijas valdes locekli līdz 2024. gadam.
Association for the Advancement of Baltic Studies	AABS	Baltijas izpētes attīstības asociācija	LNB maksā biedra naudu, lai bez maksas saņemtu zinātnisko žurnālu, kas nav pieejams tirdzniecībā. Nevienam no darbiniekiem nav iesaistīts šajā organizācijā. 2022.gadā LNB maina statusu un kļūst par institucionālo biedru
International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres	IAML	Starptautiskā Mūzikas bibliotēku, arhīvu un dokumentācijas centru asociācija	LNB pārstāv Ruta Almane- Palmbaha .
International Association of Sound and Audiovisual Archives	IASA	Starptautiskā skaņas un audiovizuālo arhīvu asociācija	LNB pārstāv Zane Grosa .

European Bureau of Library Information and Documentation Associations	EBLIDA	Eiropas bibliotēku, informācijas un dokumentācijas asociāciju birojs	LNB kā asociētais biedrs. Izpildkomitejā – Katrīna Kukaine European Libraries and Sustainable Assessment (ELSA) Working Group – Eiropas bibliotēku un ilgtspējības novērtējuma darba grupā Kristīni Deksnis ; Working Group on Library Legislation and Policy in Europe (LIBLEG) – Eiropas bibliotēku likumdošanas un politikas darba grupā Andri Vilku ; Expert Group on Information Law (EGIL) – Informācijas likuma ekspertu grupā Jurģi Īvānu .
Consortium of European Research Libraries	CERL	Eiropas zinātnisko bibliotēku konsorcijs	LNB pārstāv Speciālo krājumu departaments, Dagnija Baltiņa .
Baltic Audiovisual Archival Council	BAAC	Baltijas Audiovizuālo Arhīvu Padome	LNB pārstāv Zane Grosa . Zane Grosa ir ievēlēta par asociācijas valdes locekli līdz 2022. gadam.
Dutch And Flemish art From The Low Countries	CODART	Starptautisks holandiešu un flāmu mākslas kuratoru tīkls	LNB pārstāv Dmitrijs Zinovjevs .
Association of European Printing Museums	AEPM	Eiropas grāmatniecības muzeju asociācija	LNB pārstāv Maija Treile .
International Group of Ex Libris Users	IGELU	Starptautiskā Ex Libris lietotāju grupa	LNB pārstāv Iveta Kurme un Iveta Tiltiņa .
International Board on Books for Young People	IBBY, Latvijas nacionālā sekcija – LBJLP	Starptautiskā bērnu un jaunatnes literatūras padome	AD BLC kā individuālie biedri, LBJLP tikšanās vieta.
Digital Humanities in the Nordic and Baltic countries	DHNB	Digitālās humanitārās zinātnes Ziemeļvalstīs un Baltijas valstīs	Kā individuālais biedrs LNB pārstāv Anda Baklāne . Anda Baklāne ir ievēlēta par asociācijas valdes locekli līdz 2022.gadam
Nordic Networking Group on bibliographic and infrastructure topics	NNG	Ziemeļvalstu tīklošanās grupa bibliogrāfijas un infrastruktūras jautājumos	LNB pārstāv Ilva Āķe un Eduards Skvireckis .

International Association of Book and Paper Conservators	IADA	Starptautiskā grāmatu un papīra restauratoru asociācija	LNB pārstāv Krājuma saglabāšanas centrs, Austra Aizpuriete
Die Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südosteuropaforschung	ABDOS	Darba grupa Austrumeiropas, Centrālu Austrumeiropas un Dienvidaustrumeiropas pētniecībai	LNB pārstāv SKD
International Council of Museums	ICOM	Starptautiskā muzeju padome	LNB pārstāv SKD, Maija Treile.
Publishers International Linking Association	Crossref	Starptautiskā publikāciju saišu veidošanas asociācija	LNB pārstāv Jānis Kreicbergs.

2.5. LNB zinātniskā darbība un veiktie pētījumi

Kopš 2007.gada LNB ir reģistrēta Latvijas zinātnisko institūciju reģistrā (reģistrācijas Nr. 193110). Pētnieciskā darbība LNB notiek vairākos departamentos – Speciālo krājumu departamentā un Bibliogrāfijas institūtā, bet atsevišķos pētniecības projektos iesaistās arī citu departamentu darbinieki. LNB pētniecisko darbību koordinē LNB Zinātniskā padome. **2022. gadā LNB ar nodalītu slodzes daļu pētniecībai strādāja 41 darbinieki, no kuriem 11 ir ar doktora grādu.**

Galvenie LNB zinātniski pētnieciskās darbības uzdevumi ir:

- Nodrošināt Letonikas pētniecības attīstību nacionālās identitātes saglabāšanas un stiprināšanas ietvarā.
- Veikt LNB krājuma kolekciju izpēti, dokumentārā mantojuma kontekstualizāciju un bibliogrāfisko datu veidošanu, tā nodrošinot nozīmīgu LNB krājuma informācijas nesēju integrēšanu zinātniskos pētījumos
- Veikt LNB krājuma kolekciju starpdisciplināru izpēti un tā sekmēt LNB glabātā dokumentārā mantojuma iekļaušanu zinātniskā apritē, izglītībā un kultūras norisēs.
- Pētīt sabiedrības informacionālās vajadzības un noteikt tām atbilstošus bibliotēku attīstības virzienus tradicionālajā un elektroniskajā vidē.
- Būt nacionālas nozīmes pētniecības, attīstības un izglītības centram:
 - bibliotēku un kultūrvēstures pētniecībā;
 - digitālās vides un satura pētniecībā.

Lai sasniegtu šos mērķus, LNB veic šādus uzdevumus:

- veic fundamentālos un lietišķos pētījumus;
- sagatavo un izdot zinātniskas publikācijas;
- nodrošina pētījumu rezultātu praktisku izmantošanu;
- vada un īsteno valsts un starptautiskos projektus un programmas;
- sniedz zinātniskas konsultācijas;

- piedalās jaunu tehnoloģiju izstrādē;
- organizē zinātniskas konferences, seminārus un lekcijas;
- izdod informatīvus materiālus un turpinājumizdevumu *LNB Zinātniskie raksti*;
- veic citus zinātnisko institūciju darbību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

2022.gadā LNB kā zinātniskajā iestādē izpildītais zinātnisko darbu apjoms (iešējie izdevumi) bija 257 900,84 EUR apmērā, no tiem 210 426,22 EUR fundamentāliem pētījumiem, bet 547 474,62EUR – lietišķajiem.

LNB zinātniskās darbības rādītāji 2022.gadā:

Valsts pētījumu programmas un Fundamentāli lietišķās pētījumu programmas projekti, kuros LNB piedalās	4
Citi starptautiski pētniecības projekti, kuros LNB piedalās	3
Dalība starptautiskās zinātniskās konferencēs ārpus Latvijas	21
Dalība starptautiskās zinātniskās konferencēs Latvijā	13
LNB organizētas starptautiskas zinātniskas konferences	3
LNB pētnieku anonīmi recenzētās publikācijas starptautiskajā zinātniskajā periodikā	21
LNB pētnieku publikācijas Latvijas zinātniskajā periodikā	13
Citas LNB pētnieku publikācijas	17
Publicēti izdevumi (LNB Zinātniskie Raksti, Monogrāfijas)	12
Izdošanai sagatavoti izdevumi	17

Aktuāli zinātnes projekti

2022. gadā tika noslēgti valsts pētījumu programmas (VPP) projekti “Dokumentārā mantojuma izpētes nozīme, veidojot sinerģijas starp pētniecību un sabiedrību” (projekta Nr. VPP-IZM-2018/1-0022), “Humanitāro zinātņu digitālie resursi: integrācija un attīstība” (projekta Nr. VPP-IZM-DH-2020/1-0001) un “Kultūras kapitāls kā resurss Latvijas ilgtspējīgai attīstībai” (projekta Nr. VPP-KM-LKRVA-2020/1-0003), kā arī Latvijas Zinātnes padomes Fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas projekts “Latvijas atmiņas institūciju dati digitālajā telpā: vienojot kultūras mantojumu” (projekta Nr. Izp-2019/1-0365). Tika sagatavoti jauni pieteikumi zinātniskās pētniecības projektiem (VPP NOVEL “Naratīvs, forma un balss: literatūras iesakņotība kultūrā un sabiedrībā”, VPP, CARD “Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai” 2023.–2026. gadam, VPP DHELI “Atvērtas un FAIR principiem atbilstīgas digitālo humanitāro zinātņu ekosistēmas attīstība Latvijā”, VPP “Vēsturisko zemju likuma ieviešanas finansējums digitālajai kolekcijai “Selonika””).

Līdzās minētajiem Valsts pētījumu programmas projektiem turpinās pētnieciskais darbs vēl citu projektu un iniciatīvu ietvaros, tādējādi LNB nostiprina savas zinātniski pētnieciskās funkcijas. LNB pētniecisko darbību koordinē LNB Zinātniskā padome.

Zinātniskās darbības ietvaros LNB 2022. gadā turpināja pētniecisko darbību, gatavojoties “Latviešu grāmatai 500” programmai – noritēja pētnieciskais darbs, sagatavojot monogrāfijas par ar

grāmatniecību saistītiem jautājumiem un personībām, veicot nepieciešamo pētniecību izstāžu un zinātnisko konferenču organizēšanā.

Projektu īstenošana ir ļāvusi attīstīt jaunus sadarbības virzienus ar augstākās izglītības iestādēm, sagatavojot dažādu lekciju piedāvājumus studējošajiem, kas veicina jaunu pētnieku piesaisti LNB.

2022. gadā LNB pētnieki publicējuši 63 zinātniskās publikācijas, no tām 23 monogrāfijas, zinātniskās bibliogrāfijas, rakstu krājumi u. c., Latvijas zinātniskajā periodikā publicētas 13 publikācijas un 18 citas publikācijas, t. sk. populārzinātniskas publikācijas.

LNB zinātniskie izdevumi 2022. gadā

2022.gada LNB ir izdevusi 12 zinātniskos izdevumus, tai skaitā 2 LNB Zinātnisko rakstu krājumus:

- Rekomendācijas Latvijas izdevējdarbības statistikas datu bagātināšanai ar citiem LNB datiem;
- Vidzemes muižas un to bibliotēkas;
- B kā baroks: izstādes izdevums = B for Baroque: Publication of the exhibition;
- Kolekcija. Iespiedgrafika Latvijas Nacionālās bibliotēkas Mākslas krājumā;
- *Das Mittelalterliche Livland und Sein Historisches Erbe*
- Žurnāls "Letonica", tematiskais numurs "Digitālās humanitārās zinātnes Latvijā"
- Laikmets un fotogrāfija. Roberts Johansons;
- Lībiešu kultūrtelpa. (Monogrāfijā "Kultūras mantojuma kopienas: prakses, attīstība un izaicinājumi")
- Tautas deju tradīcija sadzīvē. (Monogrāfijā "Kultūras mantojuma kopienas: prakses, attīstība un izaicinājumi");
- Latvijas iedzīvotāju viedoklis un attieksme pret kultūras mantojumu. (Monogrāfijā "Kultūras mantojuma kopienas: prakses, attīstība un izaicinājumi")
- Latvijas Nacionālās bibliotēkas Zinātniskie raksti. 9 (XXXIX). "Meklējot metodes un materiālus: fotogrāfijas mantojums kultūras un mākslas vēstures pētniecībā";
- Latvijas Nacionālās bibliotēkas Zinātniskie raksti. 10. (XXXX). "Latvijas kultūras vēstures aspekti avotu krātuvēs"/

Zinātniskās konferences 2022.gadā

LNB kopā ar sadarbības partneriem 2022.gadā ir organizējusi 5 zinātniskas vai ar zinātnisku ievirzi saistītas konferences.

- ELAG2022 starptautiskā konference.
- Projekta noslēguma konference "No datu viensētām uz vienotu piekļuvi" (Final conference "From Data Farmsteads to Unified Access")
- ABDOS Atšifrējums (*Die Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südosteuropaforschung*) Darba grupa Austrumeiropas, Centrālu Austrumeiropas un Dienvidaustrumeiropas pētniecībai;
- Konference "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram";
- Konference un paneldiskusija "Latviešu Avīzes un laikmets".

LNB pētnieku publikācijas citos izdevumos un izstādēs

2022.gadā LNB pētnieku publikācijas tapušas gan VPP, gan FLPP, gan citu pētniecības projektu ietvaros. Kopumā 2022.gadā LNB pētnieki ir autori 54 publikācijām dažādos avotos. Starptautiskajā zinātniskajā periodikā publicētas 23 anonīmi recenzētas publikācijas, Latvijas zinātniskajā periodikā publicētas 13 publikācijas, bet papildus tapušas 17 populārzinātniskas publikācijas dažādos izdevumos. LNB pētnieku darbs bijis pamatā 10 LNB organizētām izstādēm:

“B kā baroks”, “Modināšana. Stāsts par hernhūtiešiem”, “Izgriezts. Cenzūra Latvijas presē”, “Nepazust starp okeāniem. Sprūdžu dzimta”, “Zem. Virs. Mecotinta un akvatinta LNB krājumā”, “Latviešu avīzēm 200. Ceļā uz mediju sabiedrību”, “Sīsifs un Kolumbīne. Jeļenas Antimonovoas darbi”, “Gadsimta lieciniece. Satikšanās ar Valnetīnu Freimani”, “Birkertam 100 / 2025” un “Dziesmu vītols”.

Starptautiskā sadarbība zinātnē

2022.gadā LNB ir turpinājusi iepriekšējā sadarbību zinātnē starptautiskā līmenī, kā arī piesaistījusi jaunus partnerus. Sadarbība norit ar tādām organizācijām kā CERL (Eiropas Zinātnisko bibliotēku konsorcijs), LIBER (Eiropas Zinātnisko bibliotēku asociācija), kā arī specifiskās pētniecības jomās: *Map & Geoinformation Curator Group*, *Gesellschaft für interkulturelle Germanistik*, *Deutsch-baltisches Kulturgesellschaft Domus Rigensis*, *European Society of Comparative Literature* (Eiropas Salīdzināmās literatūrzinātnes biedrība) u.c. Tāpat ar Tallinas universitāti un Igaunijas Zinātnes padomi. Noris sadarbība ar bibliotēkām, kurās glabājās kādreizējās Rīgas Jezuītu kolēģijas (1583-1621) bibliotēkas eksemplāri: Poznaņas universitātes bibliotēku, Upsalas universitātes bibliotēku, Varšavas universitātes bibliotēku, Zviedrijas Karalisko bibliotēku, Lietuvas Nacionālo bibliotēku un citām.

Visi LNB zinātniskās darbības rezultāti ir apskatāmi pārskatos Nacionālajā zinātniskās darbības informācijas sistēmā.

3. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu

LNB attīstības stratēģijas 2019.-2023. gadam realizācija. LNB prioritāte un centrālā ass šajā plānošanas periodā ir bibliotēkas krājums – tā vispusīga veidošana, saglabāšana un pētniecība. Visi LNB noteiktie stratēģiskie virzieni tika pakāpeniski īstenoti. Galvenais iemesls atsevišķu rezultātīvo rādītāju nesasniegšanai ir COVID-19 pandēmijas noteikto ierobežojum un arī kara Ukrainā izraisītās energokrīzes dēļ. Vērojama izteikta lietotāju paradumu maiņa, airvien vairāk izmantojot e-resursus, digitālo vidi un tiešsaistes pakalpojumus. Nepietiekama kapacitāte, lai sasniegtu iezīmētos rezultātīvos rādītājus zinātniskās pētniecības laukā.

Atsevišķi raksturojošākie darbības rezultāti un to rezultātīvie rādītāji atbilstoši stratēģijai:

3.1. Bibliotēkas krājums digitālajā laikmetā

Rādītāji	Bāzes vērtība 2018	Plānotais 2022	Izpilde 2022 (sasniegts, nav sasniegts)
LNB krājumā esošo obligāto eksemplāru skaits (pieaugums gada laikā):			
- fiziskais krājums	21 241	20 000	11 176
- e-obligātais eksemplārs	1 386	2 000	24 004
Nacionālās bibliogrāfijas izveide (ierakstu skaits gadā)	85 314	85 000	90 528
Krājumu digitalizācija:			
- teksta dokumenti (milj. lpp.)	6,03	7,1	7,1(7 072 425)

- attēli, t.sk. nošu un kartogrāfiskie izdevumi (milj. lpp.)	0,31	0,42	0,6
- audio un videoieraksti (tūkst. h)	1,75	2,85	57,7
Rasmoto vietņu skaits (vākumi gadā)	n/d	1 000	48 182
Restaurētās krājuma vienības (skaits gadā)	887	850	705

3.2. Bibliotēka kā izaugsmei atvērta vide

Rādītāji	Bāzes vērtība 2018	Plānotais 2022	Izpilde 2022
Kopējais LNB lasītāju skaits (reģistrēto lasītāju skaits gada beigās)	144 327	165 000	169 455
Fiziskā krājuma izsniegums	338 347	336 500	133 241
Virtuālais bibliotēkas apmeklējums: kopējais apmeklējums (skaits gadā, milj.)	1,52	1,85	3,7
unikālie lietotāji (skaits gadā, milj.)	0,76	0,92	2,1
Vispārīgo un specializēto lasītāju mācību (informācijpratība) dalībnieki (skaits gadā)	1 515	1 750	1 683
Lasīšanas veicināšanas pasākumu dalībnieku skaits	28 429	36 000	28 940
Uzziņas un konsultācijas	46 204	45 500	25 087

3.3. Bibliotēkas krājums kā unikāls un neaizvietojams pētniecības resurss un tā pētniecība

Rādītāji	Bāzes vērtība 2018	Plānotais 2022	Izpilde 2022
LNB zinātniskie izdevumi (skaits gadā)	2	2	8
LNB darbinieku zinātniskās publikācijas drukātajos un elektroniskajos izdevumos (kopējais publikāciju skaits, t.sk. iesniegtas publicēšanai, skaits gadā)	50	50	72

Sniegtie zinātniskie priekšlasījumi (konferencēs u.tml.) t.sk. ārzemēs (skaits gadā)	87	85	35
LNB organizēto zinātnisko konferenču skaits (t.sk. sadarbības, skaits gadā)	5	5	6
Zinātni popularizējoši pasākumi (lasījumi, semināri u.tml., skaits gadā)	43	45	18
LNB veidotās izstādes (skaits gadā)	5	4	8
Publicētas atvērto datu kopas (kopā)	1	18	8

3.4. Kultūras pieredzes radīšana bibliotēkā

Rādītāji	Bāzes vērtība 2018	Plānotais 2022	Izpilde 2022
LNB rīkoto kultūrizglītības pasākumu skaits	440	300	293
Norišu apmeklējums	60 518	60 000	21 758 (1 938 klātienē, 19 820 attālināti)
Grupu ekskursiju dalībnieku skaits	29 028	24 500	552

3.5. Bibliotēku nozares attīstības virzītāja

Rādītāji	Bāzes vērtība 2018	Plānotais 2022	Izpilde 2022
LNB īstenoto profesionālās pilnveides un neformālās izglītības kursu programmu skaits bibliotēku nozarē nodarbinātajiem.	40	35	24
Profesionālo kvalifikāciju ieguvušo dalībnieku skaits	45	24	25
LNB organizēto bibliotēku nozares konferenču, semināru, diskusiju, lasījumu dalībnieku skaits	1 100	1 300	12 045
Bibliotēku portāla apmeklētāju skaits	210 474	200 000	115 291

4. Pakalpojumi

Likumā „Par Latvijas Nacionālo bibliotēku”, „Bibliotēku likumā”, „Obligāto eksemplāru likumā” un pārējos normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildei LNB sniedz plašu publisko pakalpojumu klāstu, kuru galvenās mērķauditorijas ir plaša sabiedrība, bibliotēkas un izdevēji. Saskaņā ar "Bibliotēku likuma" 5. pantā noteikto, lietotāju apkalpošana, bibliotēkas informācijas sistēmu izmantošana, kā arī citi pamata pakalpojumi sabiedrībai tiek sniegti bez maksas. Atsevišķus pakalpojumus, kas noteikti 2016. gada 26. aprīlī MK noteikumos Nr. 251 „Latvijas Nacionālās

bibliotēkas publisko maksas pakalpojumu cenrādis” (ar 14.09.2019 grozījumiem), LNB sniedz par maksu, kas veido LNB pašu ieņēmumus.

4.1. Starpiestāžu pakalpojumi

Starpbibliotēku abonements: LNB Latvijas bibliotēkām un to lasītājiem piedāvā par izmantot starpbibliotēku abonementa pakalpojumu, kas ļauj ikvienam Latvijas iedzīvotājam sev tuvākajā bibliotēkā pasūtīt un lasīt izdevumus kā no LNB, tā arī no citu Latvijas bibliotēku krājumiem.

Praktiskie pakalpojumi bibliotēkām: LNB saskaņā ar „Obligāto eksemplāru likuma” nosacījumiem veic obligātā eksemplāra vienību sadali citām Latvijas bibliotēkām, uztur brīvpieejas apmaiņas krājumu, kura mērķis ir nodrošināt atbalstu Latvijas bibliotēkām un citām kultūras institūcijām krājuma veidošanā, veic bezatlīdzības izdevumu sadali Latvijas bibliotēkām. LNB realizē arī valsts mēroga grāmatu iepirkuma programmu publiskajām bibliotēkām un bērnu un jauniešu lasīšanas veicināšanas programmas „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, “Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība” un „Grāmatu starts”. Tāpat LNB piedāvā citām Latvijas bibliotēkām ceļojošās izstādes.

Bibliogrāfiskie pakalpojumi: LNB veido nacionālo izdevumu bibliogrāfiskos ierakstus un autoritatīvos ierakstus, kurus pēc tam bez maksas var izmantot visas Latvijas bibliotēkas savu krājumu aprakstīšanai, kā arī īsteno Nacionālā kopkataloga kvalitātes kontroli.

Konsultatīvais atbalsts: LNB sniedz konsultācijas ar bibliotēku darbu saistītos jautājumos visām Latvijas bibliotēkām, kas ļauj paaugstināt Latvijas bibliotēku sniegto pakalpojumu kvalitāti. Galvenās konsultāciju jomas ir katalogizācija (MARC 21 un RDA standarti), indeksācija (klasifikācija un priekšmetošana), bibliogrāfisko aprakstu veidošana, metadatu veidošana, bērnu un jauniešu bibliotēkā apkopšana, lasīšanas veicināšanas pasākumu īstenošana, kultūras mantojuma digitalizācija, autortiesības bibliotēkās, bibliotēku nozares formālā un neformālā izglītība, izstāžu darbs, bibliotēku darba stratēģiskā plānošana un pārvaldība, krājumu, tai skaitā elektronisko, veidošana, medijpratība un informācijpratība u.c.

Profesionālās pilnveides pakalpojumi: LNB ir LR Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības iestāžu reģistrā reģistrēta profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestāde (apliecība Nr. 3360300678, 2008. gada 25. jūnijs). LNB Kompetenču attīstības centrs (KAC) īsteno akreditētas formālās (profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides) programmas, kā arī neformālās izglītības programmas (kursus) publisko, zinātnisko, speciālo un izglītības iestāžu bibliotēku darbinieku dažādām mērķgrupām, kā arī starpnozaru speciālistiem un citiem interesentiem. KAC ir iespējams apgūt 160 stundu profesionālās pilnveides izglītības programmu „Informācijas un bibliotēku zinību pamati” (licence nr. P_1064, izsniegta 2019. gada 13. martā), 960 stundu profesionālās tālākizglītības programmu “Bibliotēku zinības” (licence nr. P-13329, izsniegta 2016. gada 28. janvārī), kā arī nokārtot ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas valsts kvalifikācijas eksāmenu 4. LKI līmeņa iegūšanai profesijā - bibliotekārs.

Standartu, terminu un vadlīniju veidošana: Sadarbībā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas Informācijas un dokumentācijas terminoloģijas apakškomisiju LNB veic bibliotēku un saskarnozaru terminu izstrādi un uztur bibliotēku, muzeju un arhīvu terminu datubāzi, un sadarbībā ar Informācijas un dokumentācijas standartizācijas tehnisko komiteju veic atmiņas institūciju standartu tulkošanu. LNB tulko un izdod arī Starptautiskās bibliotēku asociācijas un institūciju federācijas (IFLA) vadlīnijas un ieteikumus. Bibliotēku vajadzībām tiek veidotas arī bibliotēku darba vadlīnijas, konsultatīvie un informatīvie materiāli.

Statistikas veidošana: LNB apkopo bibliotēku nozares statistiku, kā arī apkopo un analizē bibliotēku gada pārskatus. LNB veido Latvijas oficiālo izdevējdarbības statistiku.

Nozares informācijas veidošana un izplatīšana: LNB veido Latvijas bibliotēku portāla www.biblioteka.lv saturu un uztur vairākas bibliotekāro darbinieku vēstkopas.

4.2. Komercpakalpojumi

Šobrīd LNB maksas pakalpojumu klāstu pamatā veido kopēšanas, drukāšanas, skenēšanas un teksta dokumentu un attēlu digitalizācija pēc pieprasījuma bibliotēkām, skaņu ierakstu un videoierakstu kopiju izgatavošana, starptautiskā starpbibliotēku abonementa pakalpojumi, personālā abonementa pakalpojumi un soda naudas par novēlotu izsniegto izdevumu atgriešanu. Uzziņu informācijas centrs sniedz augstas pievienotās vērtības informācijas pakalpojumus kā fiziskām, tā juridiskām personām: veic padziļinātu informācijas meklēšanu, veido tematiskus bibliogrāfiskos sarakstus, informācijas apkopojumus un preses apskatus. Fiziskām un juridiskām personām pieejami arī bibliotēkas materiālu digitalizācijas pakalpojumi un sietuves pakalpojumi. Izdevējiem tiek sniegti UDK šifru (bezmaksas), ISBN, ISMN, ISSN numuru un ISSN svītrkodu piešķiršanas pakalpojumi. Muzejiem un citām atmiņas institūcijām tiek nodrošināta iespēja saņemt izdevumus no LNB speciālajiem krājumiem eksponēšanas nolūkiem. Savukārt, jebkuram interesentam ir iespēja iegādāties LNB izdotos bibliogrāfiskos rādītājus un citus izdevumus. LNB nodrošina maksas pakalpojumus profesionālās pilnveides un tālākizglītības programmu un izglītojošu norišu ietvaros, kā arī maksas pakalpojumus ietilpst arī ieejas biļetes uz atsevišķām LNB rīkotajām izstādēm, koncertiem un grupu ekskursijām LNB ēkā.

LNB maksas pakalpojumu klāstu papildina arī maksas autostāvvietu izmantošana, kā arī telpu un audiovizuālā aprīkojuma nomas pakalpojumi. LNB piedāvā pasākumiem izīrēt vairāk nekā 20 telpas ar kopējo platību 5300 m² – konferenču un koncertu zāli ar 380 cilvēku ietilpību, konferenču centru ar 400 cilvēku ietilpību, izstāžu zāles, kamerzāli, pasākumu telpas 11. un 12. stāvā un citas telpas – koncertu, izrāžu, kino seansu, konferenču, semināru, diskusiju, izstāžu, prezentāciju, simpoziju, gadatirgu un citu pasākumu rīkošanai zinātnes, izglītības un kultūras jomā. Īrei tiek piedāvātas arī mācību klases un datorklases. Līdz ar telpām ir iespējams iznomāt arī to audiovizuālo aprīkojumu – apskaņošanas sistēmas, ekrānus, interaktīvās tāfeles, projektorus, videotelekonferenču iekārtas. Tiek piedāvāti LNB tiešraīžu studijas un ierakstu studijas pakalpojumi.

4.3. Publiskie pakalpojumi

Grāmatu, periodisko izdevumu, audiovizuālo materiālu u.c. krājuma vienību izsniegšana: LNB krājumā ir vairāk nekā 4 miljoni vienību, kas pieejamas bibliotēkas lasītājiem. Aptuveni 350 000 krājuma vienību pieejamas brīvpieejā. Krājuma pamatā ir t.s. nacionālais krājums, kuru papildina speciālie krājumi – retumi un rokraksti, grafiskās mākslas darbi, notis, kartes, audiovizuālie izdevumi, sīkiespiedumi – un nozaru krājumi, kurus pamatā veido izdevumi svešvalodās LNB materiālus izsniedz izmantošanai tikai LNB lasītāvās, piedāvājot iespēju nepieciešamos izdevumus iepriekš rezervēt. Atsevišķām lasītāju grupām par maksu ir pieejams personālā abonementa pakalpojums.

Starptautiskais starpbibliotēku abonements (SSBA): LNB saviem lasītājiem piedāvā par maksu izmantot starptautiskā starpbibliotēku abonementa pakalpojumus, gadījumos, ja LNB un citu Latvijas bibliotēku krājumā vai abonētājās datu bāzēs nav lasītājiem nepieciešamā izdevuma, pasūtot to no ārvalstu bibliotēkām.

SSBA pakalpojuma ietvaros pasūtīti un saņemti izdevumi no Vācijas, Igaunijas, Somijas, Zviedrijas, Polijas, Lietuvas bibliotēkām. Visvairāk izdevumu saņemts no Vācijas bibliotēkām. 2022.gadā no LNB uz ārvalstu bibliotēkām nosūtīti 23 izdevumi. (2021.gadā - 20). 2022. gadā LNB lasītājiem un darbiniekiem pētniecībai no citām Latvijas bibliotēkām saņemts 1 izdevums (2021. - 11).

Elektronisko resursu izmantošana. LNB lasītājiem piedāvā izmantot apjomīgu un saturā daudzveidīgu e-resursu klāstu: vairāk kā 150 elektroniskās datu bāzes, gan vispārīgas Latvijā veidotas datu bāzes (LETA, Letonika.lv, Lursoft), gan starptautiski atzītas ārvalstu nozaru datu bāzes

(EBSCO, Emerald, JSTOR, Sage, ScienceDirect, SCOPUS, Taylor&Francis u.c.), vairākas e-grāmatu kolekcijas un e-grāmatu datubāzes (sk. <https://www.lnb.lv/lv/katalogi-un-datubazes/tiessaistes-abonetas-datubazes>). Daļa e-resursu autortiesību un datu bāžu abonēšanas nosacījumu dēļ ir pieejamas tikai bibliotēkas telpās.

Uzziņas un konsultācijas LNB sniedz lasītājiem uzziņas un konsultācijas par LNB pakalpojumiem un to pieejamību, LNB krājumu, informācijas meklēšanu LNB elektroniskajos un tradicionālajos informācijas resursos (elektroniskajā katalogā, datubāzēs, digitālajā bibliotēkā, kartīšu katalogos, kartotēkās), internetā un citu Latvijas un lielāko pasaules bibliotēku informācijas resursos. Pēc pieprasījuma tiek sagatavotas precizējošas, adresālas, tematiskās un faktogrāfiskās uzziņas.

2022.gadā LNB izpildījusi 25 087 uzziņas, 1 307 sarežģītas uzziņas ar padziļinātu informācijas meklēšanu, sastādīti 55 bibliogrāfiski saraksti.

Tiek sniegts pakalpojums "Jautā bibliotēkaram" – iespēja uzdot jautājumu par LNB, tās krājumu un pakalpojumiem, izmantojot e-pastu vai Zoom platformu, kā arī "Jautā nozaru informācijas ekspertam". Pakalpojuma "Jautā bibliotēkaram" ietvaros 2022.gadā saņemti 516 dažādi jautājumi.

LNB sagatavo un divas reizes mēnesī tiešsaistē publicē biļetenu „Latvijas jaunākās grāmatas”, no kura iespējams veikt izdevuma rezervēšanu katalogā. Savukārt, reizi mēnesī tiek izdots informatīvs LNB izdevums Latvijas bibliotekāriem "Literatūras ceļvedis".

Kopēšana, drukāšana un iesiešana: LNB saviem lasītājiem par maksu piedāvā iegūt melnbaltas, krāsainas un digitālas kopijas no bibliotēkas krājuma vienībām. Tiek nodrošināta arī izdruku veikšana no digitālajiem resursiem, kā arī izdevumu iesiešanas pakalpojums.

Digitālo kopiju piegāde: LNB piedāvā lasītājiem iespēju attālināti par maksu pasūtīt digitālas izdevumu kopijas; atkarībā no izdevuma autortiesību statusa ir iespējams iegūt vai nu darba fragmentu, vai visa izdevuma kopiju, kuru LNB piegādā pa e-pastu vai tiešsaistē.

2022.gadā izpildot pakalpojumu Digitalizācija pēc pieprasījuma bibliotēkām, saņemti 106 pieprasījumi, skenētas un nosūtītas 774 lpp. (2021.gadā - 344 pieprasījumi, skenētas 1 467 lpp.).

Informācijpratības pakalpojumi: LNB piedāvā lasītājiem iespēju pieteikties uz bezmaksas mācību nodarbībām informācijas meklēšanā: LNB elektroniskais katalogs, valsts nozīmes kopkatalogs; Analītikas (žurnālu, avīžu rakstu) datubāze; LNB Digitālā bibliotēka; LNB tiešsaistes abonētās datubāzes; Ekonomikas un tiesību zinātnes; Humanitārās un sociālās zinātnes; Tehnoloģijas un dabaszinātnes. Mācību procesu iespējams pielāgot, mācoties meklēt informāciju saskaņā ar izvēlēto tematu. Vispārizglītojošām skolām mācību pakalpojuma ietvaros piedāvāta iespēja vadīt mācību stundas bibliotēkā. Saskaņā ar skolu mācību programmu mācību stundā bibliotēkā iespējams izmantot tās krājuma materiālus. Augstākām mācību iestādēm ir iespēja noturēt lekcijas bibliotēkā – LNB piedāvā mācību procesu bagātināt ar informācijas prasmju apguves kursu.

Ekskursijas: LNB piedāvā ekskursijas pa bibliotēku, kurās interesenti var iepazīties ar LNB lasītavām, krājumiem un pakalpojumiem.

Izstādes: LNB katru gadu veido ievērojamu skaitu izstāžu, sākot ar nelielām izstādēm (krājuma izlasēm) lasītavu telpās, kurās lasītāji var iepazīties ar krājuma jaunieguvumiem un atklāt LNB krājuma daudzveidību, un beidzot ar nozīmīgām tematiskām izstādēm, kas pēc to izstādīšanas LNB nereti pēc tam tiek, izstādītas arī citās Latvijas bibliotēkās, kā arī ārvalstīs.

Konferences, semināri, diskusijas un lasījumi

LNB, tai skaitā kopā ar sadarbības partneriem, katru gadu organizē gan zinātniskas konferences, gan seminārus, diskusijas un lasījumu plašākai publikai. Tās var būt saistītas ar pētniecības projektiem, kuros iesaistījusies LNB, gan diskusijas un lasījumi, tai skaitie tie, kas pavada LNB izstādes vai publikācijas. LNB organizē arī seminārus, diskusijas un lasījumus ārpus LNB telpām, piemēram, publiskajās bibliotēkās vai izglītības iestādēs. LNB telpās noris arī klientu organizētas konferences.

Bibliogrāfiskā informācija (tiešsaistes pakalpojums): LNB nodrošina ikvienam iespēju iepazīties ar LNB krājumiem un atrast nepieciešamos izdevumus tās veidotajos elektroniskajos tiešsaistes katalogos un datubāzēs. LNB katalogu un datubāzu sistēmu veido elektroniskais katalogs, digitalizēti kartīšu katalogi, nacionālā bibliogrāfija, tai skaitā nacionālā analītiskas datu bāze, kura apkopota informācija par publikācijām presē, kā arī atsevišķām nozarēm veltītas tematiskas datubāzes. Katalogā tiek nodrošināta iespēja rezervēt nepieciešamos izdevumus, saglabāt meklēšanas rezultātus, veidot kolekcijas e-plauktā un skatīt informāciju par rezervētajām un izsniegtajām grāmatām un to nodošanas termiņiem.

Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka (tiešsaistes pakalpojumi): LNB savu krājumu digitalizāciju veic jau kopš 1999. gada, un kopš 2008. gada veido Latvijas Nacionālo digitālo bibliotēku, kas ir meklēšanas pakalpojums LNB un tās satura partneru krājumu materiālo (periodiskie izdevumi, grāmatas, kartes, attēli, skaņu ieraksti, audiovizuālie materiāli, muzeju priekšmeti, u.c.). Tāpat LNB veido atsevišķus digitālos resursus un kolekcijas. Periodikas portālā ir iekļauti aptuveni 1400 nosaukumu laikraksti un žurnāli, kopā vairāk nekā 5 miljoni lappušu. Grāmatu portālā ir pieejamas aptuveni 10 000 grāmatas, kopā vairāk nekā 2,5 miljoni lappušu, kas izdotas, sākot ar 1677. gadu. 2021.gadā abu portālu saturs tika licencēts un sabiedrībai bija brīvi pieejams. Abi šie resursi nodrošina pilnteksta meklēšanu un bagātīgas personalizācijas iespējas. Karšu portālā iekļauti vairāki tūkstoši karšu, kas izdotas laikā no 17. gs. sākuma līdz mūsdienām, un tas nodrošina vēsturisko karšu pārlūkošanu, vietvārdu meklēšanu un vēsturisko kartogrāfisko datu salīdzināšanu ar mūsdienu datiem. Attēlu kolekcija „Zudusī Latvija” sniedz iespēju aplūkot vairāk nekā 51 000 foto uzņēmumu, kas atspoguļo Latvijas vēsturi. Skaņu ierakstu kolekcija ļauj noklausīties vairāk nekā 70 gadus vecus mūzikas ierakstus, kā arī Latvijas politiķu runas.

4.4. Izdevējdarbība

Nosaukums	Autors (-i)	Izdevējs, vieta, gads	Papildus informācija, interneta piekļuves adrese
Periodikas rādītājs. 2020	Redaktore: Ilona Dukure, Gita Mikuda	Rīga : Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts, 2021	ISSN 1691-9289S ISBN 978-9934-610-01-1 https://dom.lndb.lv/data/obj/922303.html
Latvijas izdevējdarbības statistika 2020	Redaktore: Gunta Lodziņa, Elza Ungure	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts: Rīga, 2021	ISSN 2255-9949 ISBN 978-9984-850-9 https://dom.lndb.lv/data/obj/file/31071050.pdf
Latvijas jaunākās grāmatas. Informatīvs izdevums (24 Nr.)	Redaktore: Ilva Āķe un Rita Dzvinko	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts: Rīga, 2021	ISSN 2255-9523 https://www.lnb.lv/lv/izdevjiem/latvijas-jaunakas-gramatas
Rekomendācijas Atsauču datu semantiskās sadarbības veicināšanai starp Latvijas kultūras mantojuma institūcijām	Mārīte Apenīte, Uldis Bojārs, Anita Goldberga, Maira Kreislere, Anita Rašmane, Jogita Sauka	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts: Rīga, 2021	ISBN 978-9934-610-00-4 DOI: https://doi.org/10.52197/IBI.V6839

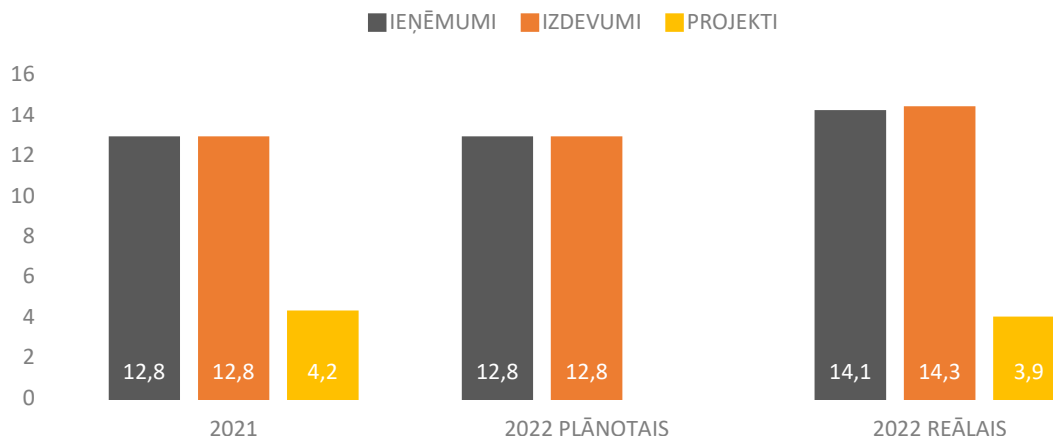
Koncepcija Latvijas kultūras mantojuma institūciju atsauču datu modelim	Eduards Skvireckis u.c.	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts: Rīga, 2021	ISBN 978-9934-610-02-8; DOI: https://doi.org/10.52197/FFHE3250
<i>Catalogue of the Riga Jesuit College Book Collection (1583–1621). History and Reconstruction of the Collection</i> = Rīgas jezuītu kolēģijas grāmatu krājuma (1583–1621) katalogs. Krājuma vēsture un rekonstrukcija. Krājuma Vēsture un Rekonstrukcija	Gustavs Strenga, Andris Levāns (sast), Renāte Berga, Laura Kreigere-Liepiņa, Reinis Norkārklis, Andris Vilks, Endrū Petegrī, Arturs der Veduvens, Eva Eihmane, Anete Krūmiņa	Latvijas Nacionālā bibliotēka: Rīga, 2021	ISBN 9789984850962 ISBN e-gr. 9789984850993 https://lnb.lv/lv/atklats-rigas-jezuitu-kolegijas-bibliotekas-katalogs
Vācbaltiešu elites skolu politika un tautas izglītība Vidzemē 19. gadsimtā	Vija Daukšte	Latvijas Nacionālā bibliotēka: Rīga, 2021	ISBN 978-9934-610-07-3, e-gr. ISBN 9789934610080
Valsts bibliotēkas darbinieki, 1919-1944	Jana Dreimane	Latvijas Nacionālā bibliotēka: Rīga, 2021	ISBN 9789984850948
LNB Zinātniskie raksti. 7 (XXVII). “Vēstures avoti Latvijas atmiņas institūcijās”	Galv.red. Andris Vilks; sēj. red. Jana Dreimane	Latvijas Nacionālā bibliotēka: Rīga, 2021	ISSN 2661-5134, 1691-5941 (e-gr.) https://lnb.lv/sites/default/files/media/par-lnb/LNB_Zinatniskie_raksti_Nr_7_2021_saturs.pdf
100 kartes pirms Latvijas valsts	Reinis Vāvers, Mārtiņš Mīntaurs	Jāņa Sēta un Latvijas Nacionālā bibliotēka: 2021	ISBN 9789984077567 https://lnb.lv/lv/iznakusi-gramata-100-kartes-pirms-latvijas-valsts
Latvijas militārās kartogrāfijas 100 gadi	Vilnis Zvaigzne, Reinis Vāvers, Aivars Ratkevičs, Valdis Bērziņš, Arnis Krišjānis, Andris Zelmanis	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra: 2021	ISBN 9934561450
LNB Zinātniskie raksti. 8 (XXVIII). “Garlībs Merķelis (1769-1850): cilvēks, domātājs, mīts”	Galv.red. Andris Vilks; sēj. red. Māra Grudule	Latvijas Nacionālā bibliotēka: 2021	ISSN 2661-5134, ISSN 1691-5941

Izstādes zinātniskais katalogs “Sapere aude! — Uzdrīksties zināt! — Wage es, weise zu sein!” Garlībs Merķelis 250. Rokraksti. Seniespieddarbi. Grafikas.	Sast. Aija Taimiņa	Latvijas Nacionālā bibliotēka: 2021	ISBN 978-9934-610097, ISBN 978-9934-610-10-3 (e-grāmata)
Kolektīvā monogrāfija “Grāmata Latvijai ārpus Latvijas”	Viesturs Zanders (zin.red.), Renāte Berga, Jana Dreimane, Māra Grudule, Aleksandrs Ivanovs, ““Ēriks Jēkabsons, Jānis Kalnačs, Beata Paškevica, Gustavs Strenga, Izabella Venceka-Selska, Andris Vilks, Vita Zelče	Latvijas Nacionālā bibliotēka: 2021	ISBN 978-9934-610-05-9
Konference X stunda. Barikādēm – 30.	A.Zilberts (sastādītājs)	Latvijas Nacionālā bibliotēka: 2021	ISBN 9789934610110 https://lnb.lv/lv/lnb-izdevusi-1991-gada-barikadem-veltitu-gramatu
Latvijas bibliotēkas 2020.gadā. Pārskata ziņojums	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Latvijas Nacionālā bibliotēka: 2021	https://dom.lndb.lv/data/obj/947528.html

5. Uzlabojumi institūcijas vadībā un organizācijā

2022.gada darbs veikts atbilstoši LNB attīstības stratēģijai 2019.-2023.gadam. Lai pilnveidoto jebkura līmeņa darbinieka un vadītāja izpratni par LNB stratēģiskajiem mērķiem, attīstības plānu un uzdevumiem, tika realizēti dažādi izglītojošie un skaidrojošie pasākumi. Tika pieņemtas vairākas nozīmīgas LNB darbības stratēģijas: Fiziskā krājuma saglabāšanas stratēģija 2022-2027, LNB Izglītojošās darbības stratēģija 2022-2027, kā arī Tautas grāmatu plaukta krājuma pārvaldības koncepcija. Turpināts darbs pie LNB Krājuma glābšanas plāna ārkārtas situācijās.

2022. gads, pandēmijas perioda noslēguma fāzes, pēc tam sekojošās kara Ukrainā izraisītās energokrīzes dēļ, bijis izaicinājumiem pilns. Septembrī neizdevās atsākt plānoto lasītāju apkalpošanu pilnā darba laikā un atvērt bibliotēku arī svētdienās. Tomēr, neskatoties uz visiem ierobežojumiem, lasītāji sāka atgriezties, un pieauga arī fiziskā krājuma izsniegums, salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem. Pagaidām izdevies sasniegt ap 50 % no 2019. gada lasītāju apmeklējuma un fiziskā krājuma izsnieguma rādītājiem. 2022. gada 7. decembrī LNB tika sagaidīts 2 miljonais apmeklētājs kopš Gaismas pils atklāšanas 2014. gada 29. augustā.

Attēlā LNB budžeta sadalījums

Attiecībā uz **iekšējiem normatīviem un darba procesu pilnveidošanu** tika veikti vairāki pasākumi, izstrādāti vai aktualizēti dokumenti, kas veicina unificētu darba procesu realizāciju vai definē noteiktus darba procesus:

- tika izstrādāta Krājuma saglabāšanas stratēģija 2022-2027. 2021. gadā ieviesta elektroniskā restauratoru forma, kas ļauj sekot līdzi darbiem, fiksēt un saglabāt ar materiāliem veiktās darbības un nepieciešamības gadījumā pārbaudīt saglabāto informāciju krietnu laiku pēc darba veikšanas;
- Krājuma attīstības padomē apstiprināta Tautas grāmatu plaukta (TGP) krājuma pārvaldības koncepcija, nosakot katra procesa posmam atbildīgās struktūrvienības;
- izstrādātas vadlīnijas un laika plāns, kā tiek izstrādāti, recenzēti, skatīti LNB Zinātniskajā padomē, rediģēti un tālāk nodoti māksliniekiem un sagatavoti publicēšanai un drukai LNB pētnieciskā darba rezultāti

Ierobežotos finanšu resursu ietvaros ir veikti neatliekami ēku uzturēšanas un remonta darbi, uzsākta noliktavu telpu optimizēšana. Ir ieviesti papildu energotaupīšanas pasākumi optimizējot klimata iekārtu darbību, kā arī nomainot luminiscentā apgaismojuma armatūras pret energoefektīviem LED gaismekļiem.

2022. gadā turpināja pieaugt energoresursu izmaksas, kas noveda pie finanšu līdzekļu nepietiekamības to apmaksai, ko, pateicoties KM papildus līdzekļu piešķirumam, gada beigās izdevās atrisināt un, kaut arī samazinātā darba laikā, tika nodrošināta ēku darbība līdz gada beigām.

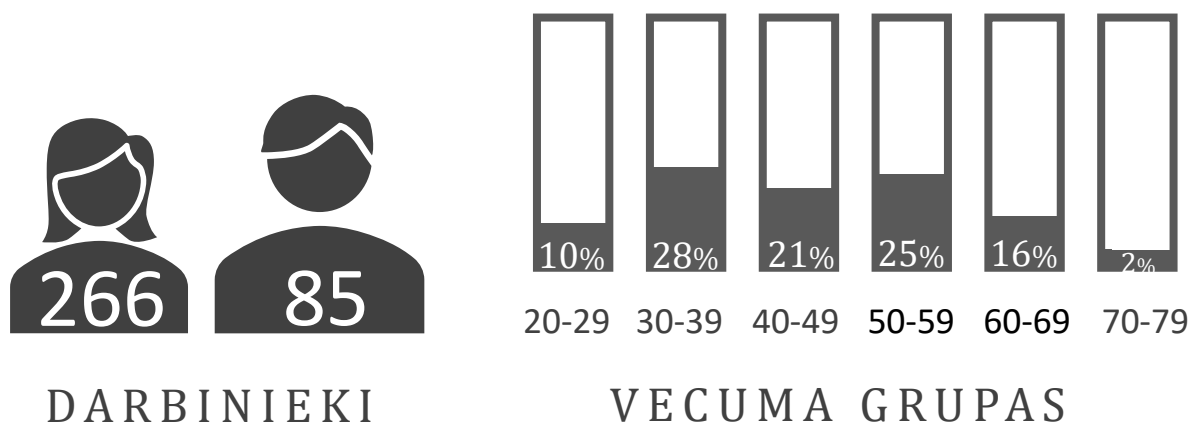
Vides pārraudzības valsts birojā apstrīdēta Valsts vides dienesta prasība par dabas resursu nodokļa piemērošanu par Daugavas ūdens lietošanu, tai skaitā visos iepriekšējos darbības gados. **Panākts pozitīvs lēmums priekš LNB un apmēram 80000 euro ietaupījums LNB pamatbudžetā.**

2022. gadā ir panākts apmēram **30% energoresursu patēriņa samazinājums** salīdzinot ar pirmspandēmijas patēriņu.

Ir veikta Daugavas ūdens ieņemšanas vietas ūdens temperatūru detalizēta **izpēte** un ir konstatēts, ka, **lai nodrošinātu nepārtrauktu un stabilu dzesēšanas sistēmas darbību** anomālos karstuma periodos, ir nepieciešams padziļināt ūdens ieņemšanas vietu par apmēram 5 metriem.

6. Personāls

2022. gadā vidējais **amata** vietu skaits LNB bija 375. Gada laikā darba tiesiskās attiecības pārtrauktas ar 31 darbiniekiem, bet nodibinātas ar 39 darbiniekiem. Pārskata gada beigās LNB strādāja 351 darbinieki, no kuriem 6 strādāja uz nepilnu slodzi. 226 LNB darbinieki bija nodarbināti bibliotekāros amatos. Sieviešu īpatsvars kolektīvā bija 77 %. Pārskata perioda beigās LNB strādāja 11 darbinieki, kuriem ir zinātņu doktora grāds.

Attēlā informācija par LNB darbiniekiem

Personāls galvenokārt tika atlasīts atklātu konkursu rezultātā – kopumā tika organizēti 33 amatu konkursi, kas ir par 13 amatu konkursiem vairāk kā 2021. gadā. Tehnoloģiju departamenta amatu sastāvs tika papildināts ar 13 amatu vietām. No tām 10 amatu vietas tika piešķirtas informācijas tehnoloģiju pārvaldības kapacitātes uzlabošanai, pamatojoties uz budžeta pārdali un atbalstu Kultūras ministrijas prioritārajiem pasākumiem 2022.-2024. gadam.

2022. gadā LNB tika veiktas būtiskas izmaiņas struktūrā un amatu sastāvā. 1. februārī darbu uzsāka jaunā LNB struktūrvienība – Digitālās attīstības departaments, kura izveide, optimizējot iekšējos resursus, tika uzsākta pagājušā gada beigās. Šādas struktūrvienības izveide ir ļoti būtiska LNB darbības virzienu attīstībā, jo tādējādi tiek stiprināta LNB spēja integrēti pārvaldīt LNB un tās sadarbības partneru digitālā krājuma attīstību, koordinēt digitālā satura un pakalpojumu veidošanu un digitālā kultūras mantojuma satura izplatīšanu, attīstīt digitālās pētniecības un digitālo humanitāro zinātņu resursus un sniegt pakalpojumus pētniekiem, sniegt atbalstu atvērtās zinātnes un akadēmiskā godīguma principu ieviešanā augstākajā izglītībā un zinātnē.

Viens no svarīgākajiem un darba ietilpīgākajiem uzdevumiem personāla pārvaldībā 2022.gadā bija valsts un pašvaldību atlīdzības sistēmas apjomīgo izmaiņu īstenošana. Kopumā amatu pārklasifikācija sniedza ļoti būtisku rezultātu – pilnīgi visiem amatiem tika pārskatīti un atjaunoti vai izstrādāti jauni amatu apraksti, nodefinējot to mērķi, pienākumus, atbildības, tiesības, kā arī amatam nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences. Amatu pārklasifikācijas rezultātā tika likvidētas trīs amatu vietas, kas ļāva celt kapacitāti citām amatu vietām.

7. Komunikācija ar sabiedrību

Turpinājās **sadarbība ar vietējiem un ārvalstu medijiem**. Publikāciju skaits medijos sasniedza skaitli 253 – veiksmīga sadarbība turpināta ar Latvijas centrālajiem medijiem (Latvijas Radio, LTV, LSM.lv, „LETA”, „Diena”, „Latvijas Avīze”, „Delfi”, TV3, „IR”, un „Ilustrētā Junioriem”), reģionālo izdevumu preses izdevumiem un portāliem, kā arī diasporas medijiem („Latvija Amerikā”, „PBLA Vēstis”, „Laiks”, latviesiem.com) - tie visi vēstījuši par LNB izstādēm un pasākumiem.

Savukārt 2022. gada laikā Izstāžu centrs sagatavojis dizaina risinājumus, maketus un tehniskās ražošanas failus septiņiem LNB izdevumiem, bet divas no 2022. gada izstādēm – “Atgriešanās. Senākā saglabājusies grāmata latviešu valodā” un “B kā baroks” izvirzītas Latvijas dizaina gada balvas finālā, kas ir nacionālas nozīmes apbalvojums un arī dizaina nozares augstākais apbalvojums Latvijā. Fināla atlase tiks veikta 2023. gada pavasarī. Nozīmīgi, ka ir uzsākta sadarbība

ar prestižo Plantēna-Moretusa muzeju Antverpenē, kur 2023. gadā plānots atklāt izstādi notikuma cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros.

Kopumā 2022. gadā tika sagatavotas un dažādiem mediju kanāliem **izplatītas 249 preses relīzes**, LNB tīmekļa vietnē sagatavotas un publicētas **625 ziņas**, sagatavotas un digitālajā vidē izplatītas 192 foto galerijas un videoklipi. Drukātajos un elektroniskajos masu medijos par LNB ir bijušas 253 publikācijas. Īstenoti 52 tiešsaistes pasākums.

Intensīva komunikācija ir notikusi arī sociālajos tīklos. LNB profilu sekotāju skaits sociālajos tīklos 2022. gada beigās pieaudzis līdz **51 417** (Facebook sekotāju skaits sasniedzis 22 824, Twitter – 11 000, Instagram – 3 618, YouTube – 898). 2021. gada laikā LNB profilu sekotāji sociālajos tīklos pieauguši par 4 974 sekotājiem.

Papildus **13 357** sekotāji 2022. gadā bijuši arī LNB nodaļu/ lasītavu profiliem, kā “Grāmata Latvijā”, Latvijas kultūras kanonam, Letonikas un Baltijas centram u.c., kas ir par 2 431 sekotājiem vairāk nekā 2021. gadā.

8. Plānotie pasākumi 2023. gadā

1. Izstrādāt LNB darbības un attīstības stratēģiju nākamajiem pieciem gadiem.
2. Turpināt īstenot pasākumu programmu “Latviešu grāmatai 500” kopā ar sadarbības partneriem.
3. Atklāt Latvijas Digitālo bibliotēku (digitalbiblioteka.lv) un popularizēt tās atsevišķo kolekciju “Industriālais mantojums” un “Dziesmu svētku krātuve”.
4. Pabeigt jaunās LNB mājas lapas izstrādi un realizēt tās popularizēšanas kampaņu.
5. Stiprināt LNB kā zinātnisku institūciju, sagatavojot pieteikumus (VPP CARD “Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai”, 2023–2026, FLPP “Grāmata un sabiedrība Latvijā”), realizējot atbalstītos projektus (VPP NOVEL un VPP DEHLI) un popularizējot noslēgto projektu rezultātus (VPP CARD, 2020–2022).
6. Stiprināt Bērnu literatūras centra kā nacionāla lasīšanas veicināšanas kompetences centra statusu, tai skaitā atzīmējot arī centra 30 gadu pastāvēšanu.
7. Turpināt krājuma satura izvērtēšanas un pilnveidošanas turpināšanu, veicinot tā izmantošanu “zināšanu jūdzes” kontekstā, nodrošinot atbalstu izglītībai, pētniecībai un profesionālai darbībai, t.sk. meklējot efektīvākās formas e-resursu abonēšanas administrēšanai.
8. Turpināt darbu pie LNB krājumu attīstības un piekļuves uzlabošanas, turpinot pilnveidot datu kvalitāti un zināšanu organizāciju un veicinot izpratni par nacionālajiem bibliogrāfiskajiem datiem kā unikālu un ilgtermiņa vērtību Latvijā un starptautiski.
9. Turpināt attīstīt Valsts nozīmes datu centru un LNB digitālos pakalpojumus, tai skaitā, piedaloties atveseļošanas un noturības mehānisma finansējuma piesaistīšanā.
10. Dalība bibliotēku nozares attīstībā, pārstāvot LNB un bibliotēku nozares intereses, tai skaitā, Latvijas bibliotēku informācijas sistēmas attīstībā.
11. Risināt digitālā krājuma ilgtermiņa drošas saglabāšanas jautājumus, saglabāto kultūras mantojuma nozares resursu izvietojumu, tai skaitā, krīzes situācijās.